

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

ครั้งที่ ๒๒

วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

กรรมการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

๑. พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายกิตติ วะสีนนท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๓. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรณแสง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๔. นายก้านรงค์ จันทิก	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๕. นายประมุท สุตะบุตร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๖. ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๗. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายสีมา สีมานันท์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเรือเอก กฤษฎา เจริญพานิช	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๑. พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา	
๑๒. พลอากาศเอก ทรงธรรม โชคคณาพิทักษ์	
๑๓. พลอากาศเอก ธงชัย แฉล้มเขตร	
๑๔. พลเรือเอก ธราธร ขจิตสุวรรณ	
๑๕. นายนิติไชย เกษมมงคล	
๑๖. พลตำรวจโท บุญเรือง ผลพานิชย์	
๑๗. พลตำรวจเอก พิชรვაท วงษ์สุวรรณ	
๑๘. พลตำรวจเอก พิชิต ควรเดชะคุปต์	
๑๙. พลเอก ไปฏก บุนนาค	
๒๐. พลเอก มารุต ปิยะโชติสิงห์	
๒๑. นายภัทร คำพิทักษ์	
๒๒. พลเอก วลีต โรจนภักดี	
๒๓. พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง	
๒๔. นางสาวสุภา ปิยะจิตติ	
๒๕. พลเอก ออกนิษฐ์ หมั่นสวัสดิ์	

กรรมการวิสามัญผู้ลาการประชุม คือ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์ รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่หนึ่ง
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ โฆษกคณะกรรมการฯ
๓. รองศาสตราจารย์เจษฎ์ โทณวณิก
๔. ศาสตราจารย์คลินิกนิเวศน์ นันทจิต
๕. นายปกรณ์ นิลประพันธ์
๖. นายภาณุ อุทัยรัตน์
๗. พลเอก สรรชัย อจลานนท์
๘. พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร
๙. พลอากาศเอก สุทธิพันธ์ กฤษณคุปต์
๑๐. พลอากาศเอก สุทธิพงษ์ อินทรีย์รงค์

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

๑. นายประสาท พงษ์ศิริวภัย
๒. นายวิเชียร ชูบไธสง

ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์	ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
การบริหารราชการแผ่นดิน
๒. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๓. นางสาวสุจิตตรา มโหธร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

หน่วยงานอิสระของรัฐ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.)

- นายสุรศักดิ์ ศิริวิเชียร กรรมการ ป.ป.ช.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

๑. นายสุรพงษ์ อินทรถาวร	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ
ป.ป.ช.
๒. นายนิติพันธุ์ ประจวบเหมาะ	ผู้อำนวยการสำนักการต่างประเทศ
๓. นายภูเทพ ทวีโชติธนากุล	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
๔. นายอภิชาติ ปุณยธัญพงศ์	พนักงานไตสวนชำนาญการพิเศษ
๕. นางสาวอพาลินท์ ลิ้มธเนศกุล	พนักงานไตสวนชำนาญการ
๖. นายชิต บุญเงิน	พนักงานไตสวนปฏิบัติการ

๗. นายไสว ไชยแสง

พนักงานไต่สวนปฏิบัติการ

๘. นางสาวอลิสรา รักบ้านเกิด

เจ้าหน้าที่การต่างประเทศปฏิบัติการ

ผู้ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น ดังนี้

ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

๑. นางสาวธมณัญญ์ พรหมณดี

นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ

๒. นายวสวัตต์ ปัญญาจิราส

นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. พันตำรวจเอก อมรฤทธิ์ คชกุล

ผู้เชี่ยวชาญประจำตัว

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์

๒. พันตำรวจเอก สมควร พึ่งทรัพย์

ผู้ชำนาญการประจำตัว

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา

๓. นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์

ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายกิตติ วัฒนินท์

๔. ร้อยตำรวจเอก ญัฐวรรณ แก้วทิพย์นคร

ผู้เชี่ยวชาญประจำตัว

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พลตำรวจโท บุญเรือง ผลพานิชย์

๕. สิบเอก จำปา จุมพล

ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายประมุต สุตะบุตร

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ ตามข้อบังคับการประชุม คือ

นางธัญญา ศรีสุพรรณ

นิติกรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๓

สำนักกรรมการ ๒

เริ่มประชุมเวลา ๐๘.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการวิสามัญมาครบองค์ประชุม พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ประธาน
คณะกรรมการวิสามัญได้กล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม
สรุปผลได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

๑.๑ บุคคลภายนอกขออนุญาตเข้าร่วมประชุม คือ

๑.๑.๑ พันตำรวจเอก อมรฤทธิ์ คชกุล	ผู้เชี่ยวชาญประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร
๑.๑.๒ พันตำรวจเอก สมควร พิงทรัพย์	ผู้ชำนาญการประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา
๑.๑.๓ นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายกิตติ วัฒนสิน
๑.๑.๔ ร้อยตำรวจเอก ธีรยุทธธรณ์ แก้วทิพย์นคร	ผู้เชี่ยวชาญประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจโท บุญเรือง ผลพานิชย์
๑.๑.๕ สิบเอก จำปา จมพล	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายประมุต สุตะบุตร

ที่ประชุมอนุญาต

๑.๑ หนังสือขอทราบความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐได้มีหนังสือขอทราบความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ที่ประชุมรับทราบ

๑.๒ เอกสารประกอบการพิจารณา

- ๑.๒.๑ ร่างรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
- ๑.๒.๒ สรุปผลการประชุมหารือของผู้แทน ป.ป.ช. และผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
- ๑.๒.๓ ข้อเสนอของผู้แทน ป.ป.ช. (เพิ่มเติม) ส่งข้อมูล ณ วันเสาร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ เสนอเพิ่มเติมบทเฉพาะกาล
- ที่ประชุมรับทราบ**

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

มติที่ประชุม : ที่ประชุมมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

๓.๑ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

ที่ประชุมได้พิจารณาผลการหารือร่วมกันระหว่างกรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. กับกรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยขอเสนอผลการพิจารณาต่อที่ประชุมเพื่อขอมติที่ประชุมในการแก้ไขเพิ่มเติม และตั้งประเด็นสงวนความเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา ๔

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

มีการแก้ไข

มีการแก้ไข

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่นของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคลบรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้หมายความรวมถึงกรรมการอนุกรรมการลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

..... ฯลฯ.....

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า การเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น” ซึ่งเป็นคำที่ขยายความออกมาจากบทนิยามศัพท์ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในตำแหน่ง “ผู้ช่วยรัฐมนตรี” กลับไม่อยู่ในบทนิยามศัพท์และไม่ถูกตรวจสอบ แต่กลับบัญญัติให้ “ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น” และสมาชิกสภาท้องถิ่นให้ถูกตรวจสอบ ประเด็นดังกล่าวอาจถูกตั้งข้อสังเกตได้ถึงความเหลื่อมล้ำ อนึ่ง หากไม่มีการเพิ่มเติมตำแหน่งดังกล่าว อาจตั้งเป็นข้อสังเกตท้ายรายงานของคณะกรรมการวิสามัญต่อไป

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) กรณีตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีต้องพิจารณาว่า เป็นตำแหน่งที่มีกฎหมายรองรับหรือไม่ และหากมีการกำหนดไว้ ต้องพิจารณาว่ากฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้ว่าอย่างไร ทั้งนี้ หากจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ควรนำมาบัญญัติเพิ่มเติมในภายหลัง โดยชื่อตำแหน่งอาจเป็นตำแหน่ง “ที่ปรึกษา” หรือ “คณะที่ปรึกษา” เป็นต้น

ในการนี้ มีความเห็นต่างว่า ตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีไม่ควรบัญญัติไว้ เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจที่จะประกาศตำแหน่งเพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ หากเห็นว่าตำแหน่งดังกล่าวควรที่จะได้รับการตรวจสอบ สามารถออกประกาศเพิ่มเติมให้ครอบคลุมถึงตำแหน่งดังกล่าวได้ และที่ผ่านมาเคยมีการประกาศตำแหน่งดังกล่าวไว้แล้ว

(๒) กรณีตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดถูกบัญญัติไว้ในมาตราใด ซึ่งไม่ปรากฏในบทนิยามศัพท์ และต้องพิจารณาว่า ตำแหน่งดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ ซึ่งหากเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและสามารถประกาศกำหนดได้ ก็ไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำดังกล่าวในบทนิยามศัพท์ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” เพราะตำแหน่งดังกล่าวควรเป็นตำแหน่งในบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามศัพท์คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” เป็นดังนี้

““เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่นของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคลบรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการ

อื่นของรัฐด้วย แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

ผู้ถูกกล่าวหา

มีการแก้ไข

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินกรวดมคตหมย ไม่่วะในฐนะเป็นัตัวคร
ผู้ไ้ หรือผู้สนับสนุนในครระห้คระห้คตงคส่วคณกรรการ ป.ป.ช. มีมติให้ดำเนินการ
ไ้สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๖๒/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นสมควร อาจส่งเรื่อง
อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๘ (๒) และ (๔) ที่มีใช้ความผิด
ร้ายแรง ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไปได้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

.....ฯลฯ.....

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาหรือมีพฤติการณ์ปรากฏแก่
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า ได้กระทำการอันเป็นมูลที่จะนำไปสู่การ
ถอดถอนจากตำแหน่ง การดำเนินคดีอาญา การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือ
การดำเนินการทางวินัย ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้หมายความ
รวมถึงตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดด้วย

.....ฯลฯ.....

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) หากเป็นการเพิ่มเติมคำว่า “และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะ
ดำเนินการตามกฎหมาย” จะครอบคลุมกว่าหรือไม่ เพราะการใช้คำว่า “พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้” จะมีการตีความพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับเก่าและ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่

(๒) การแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ดำเนินการไต่สวนตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้” จะมีประเด็นเรื่องคดีเก่ากับคดีใหม่ที่กำลังพิจารณาอยู่ แล้วกระบวนการ
ไต่สวนที่ไม่เหมือนกันจะเกิดประเด็นปัญหาหรือไม่ และหากคณะกรรมการวิสามัญบัญญัติว่า

“และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน” ซึ่งเป็นไปตามบทนิยามศัพท์ของกฎหมายเดิม ถ้อยคำดังกล่าวจะมีความหมายแตกต่างกันหรือไม่

(๓) หากคณะกรรมการวิสามัญเห็นว่า จะไม่เกิดปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ระหว่างกฎหมายเดิมกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ รวมทั้งจะไม่มีผู้ใดหยิบยก ประเด็นบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” ขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในฐานะผู้แทน กรธ. ไม่ติดใจ

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) คำว่า “ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ปรากฏใน บทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” มาตรา ๔ ตามกฎหมายเดิม ซึ่งมีข้อสังเกตว่า การแก้ไข ให้ครอบคลุมอาจเกิดปัญหาว่า ยังไม่ครอบคลุมขึ้นได้

(๒) ถ้อยคำเดิมคำว่า “ดำเนินการตามกฎหมาย” มีความหมายกว้าง กล่าวคือ หาก กฎหมายบัญญัติไว้ก็เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งอาจจะมีกฎหมายบัญญัติขึ้นได้ ในอนาคต แต่หากบัญญัติตามที่คณะกรรมการวิสามัญเสนอแก้ไขเพิ่มเติม และในอนาคตมีการ แก้ไขกฎหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเพิ่มขึ้นตามกฎหมาย ต้องกลับมาแก้ไข พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ดังนั้น จึงควรคงไว้ตามร่างเดิมสำหรับคำว่า “ดำเนินการ ตามกฎหมาย”

(๓) ขอเสนอให้นำบทนิยามศัพท์ตามกฎหมายเดิมมาบัญญัติไว้ กล่าวคือ ““ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ดำเนินการไต่สวนตามหน้าที่และ อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.” ซึ่งแต่เดิมผู้ถูกกล่าวหาที่กระทำความผิดอันอยู่ในหน้าที่และ อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมต้องถูกดำเนินการตามกฎหมาย

(๔) ประเด็นคำว่า “กฎหมาย” คือ การดำเนินการไต่สวนตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะไต่สวนตามกฎหมายอื่นไม่ได้ เพราะต้องเป็นการกระทำความผิดในหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ถ้อยคำที่มายกยบายภายหลังคำว่า “ดำเนินการไต่สวนตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้” คณะกรรมการวิสามัญต้องการมุ่งเน้นที่ความผิด ซึ่งมีใช้ว่าจะเป็น ผู้ถูกกล่าวหาทันที ต้องเข้าสู่เรื่องการไต่สวนโดยอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ก่อน ดังนั้น คำว่า “ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นี้” จะเป็นการขยายหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการไต่สวนตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งไม่ใช่คำว่า ไต่สวน “ตามกฎหมาย”

(๕) คำว่า “ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายถึง ทุกเรื่องที่มีการกล่าวหา ต้องตรวจสอบว่าเป็นความผิดที่อยู่ใน หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ ซึ่งการกระทำความผิดตามที่ได้มีการกล่าวหา ดังกล่าว ยังไม่ถือว่าเป็นผู้ถูกกล่าวหาทันที โดยจะเป็นผู้ถูกกล่าวหาเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการ “ไต่สวน” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งมีความเห็นว่า ควรใช้คำว่า

“ตามกฎหมาย” เพราะจะเป็นความหมายที่กว้างกว่า ทั้งนี้ ข้อเท็จจริง คือ การไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะไม่ใช่การไต่สวนตามกฎหมายอื่น

(๖) คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ดำเนินการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ย่อมหมายถึง มีอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนมีอำนาจในการไต่สวนตามกฎหมายอื่นย่อมต้องมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะต่อไป

(๗) ประเด็น “การดำเนินการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” หากพิจารณาความในมาตรา ๖๒/๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นสมควรอาจส่งเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินการได้ ซึ่งเมื่อพนักงานสอบสวนดำเนินการจะไม่ใช้การไต่สวน แต่จะเป็นการสอบสวน ดังนั้น ประเด็นปัญหา คือ หากในบทนิยามศัพท์ใช้คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” ไม่ชัดเจนก็จะกลายเป็นว่า เมื่อส่งสำนวนไปที่พนักงานสอบสวนแล้ว บทบัญญัติเรื่องอายุความที่ใช้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะไม่สามารถใช้บังคับกับประเด็นดังกล่าวได้ ซึ่งอาจจะมีการตีความลักษณะนั้นได้ จึงต้องสอบถามคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า กรณีดังกล่าวเป็นไปได้หรือไม่ เพราะในบทนิยามศัพท์ดังกล่าวได้ถูกยกกว้างขึ้นในขณะที่ไม่มีการบัญญัติมาตรา ๖๒/๑

ในการนี้ เมื่อคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญเพิ่มความในมาตรา ๖๒/๑ การส่งสำนวนไปที่พนักงานสอบสวนจะกลายเป็นว่า ไม่อยู่ในฐานะ “ผู้ถูกกล่าวหา” เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ได้ไต่สวน และมีการส่งไปให้พนักงานสอบสวนเลย จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย แต่กรณีที่อยู่ในการดำเนินการของพนักงานสอบสวนเป็นเรื่องของการสอบสวน ไม่ใช่การไต่สวน

(๘) ความในมาตรา ๖๒/๑ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ได้มีการตั้งไต่สวนแล้วส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนทำการตรวจสอบ และจะเข้าระบบของพนักงานสอบสวนโดยไม่สามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ รวมถึงประเด็นเรื่องอายุความที่ไม่สะดุดหยุดลง แต่อายุความจะสะดุดหยุดลงต่อเมื่อเป็นผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ซึ่งเป็นไปตามรูปแบบที่คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญกำหนดไว้

ทั้งนี้ トラบโดที่ยังไม่เป็นผู้ถูกกล่าวหา ประเด็นเรื่องอายุความยังไม่เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น เมื่อส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานสอบสวนต้องออกหมายเรียกผู้ต้องหาเพื่อเข้าระบบการสอบสวน โดยจะมาใช้บังคับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้ เพราะพนักงานสอบสวนไม่ได้มีอำนาจตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และมีอำนาจเพียงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามระบบปกติ

(๙) กรณีของพนักงานสอบสวนบุคคลที่ถูกสอบสวนยังไม่ใช่ “ผู้ถูกกล่าวหา” หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนก่อนที่จะมีการตั้งไต่สวน เพราะคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญได้พิจารณาเป็นที่ยุติแล้วว่า จะเป็นผู้ถูกกล่าวหาต่อเมื่อถูกตั้งไต่สวน และเมื่อมีผู้ร้องมาร้องเรียน ระหว่างที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่ใช่เรื่องใหญ่ จะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนไปดำเนินการ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ยังไม่มี

การตั้งไต่สวน จึงยังไม่ใช่ผู้ถูกกล่าวหา โดยพนักงานสอบสวนใช้อำนาจการสอบสวนปกติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๑๐) การใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนดังกล่าว ยังยึดโยงอยู่กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังสามารถเรียกสำนวนกลับมาไต่สวนเองได้ แต่หากพนักงานสอบสวนดำเนินการได้อย่างเรียบร้อย ย่อมสามารถสอบสวนได้จนเสร็จสิ้นกระบวนการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บุคคลดังกล่าวก็เป็น “ผู้ต้องหา” ไป จนคดีถูกส่งต่อไปยังพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นกระบวนการตามปกติ ในทางกลับกันหากพนักงานสอบสวนไม่สามารถดำเนินการได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถตั้งคดีกลับมาไต่สวนเองได้ ทั้งนี้ เมื่อมีการตั้งไต่สวนโดยคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. บุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้ถูกกล่าวหา และประเด็นอายุความสามารถดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้

(๑๑) พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจดำเนินการตามอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพราะอำนาจในการสอบสวนผู้ถูกร้องของพนักงานสอบสวนเป็นอำนาจที่รับมอบหมายเฉพาะในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการไต่สวนที่อยู่ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เท่านั้น จึงจะมีอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่การมอบหมายหน่วยงานอื่นซึ่งเป็นองค์กรภายนอก เช่น มอบหมายพนักงานสอบสวนจะไม่เกี่ยวข้องกับอำนาจตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เลย

(๑๒) ในทางปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถมอบหมายพนักงานสอบสวนได้ โดยมีอำนาจดังกล่าวมาตั้งแต่ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ ซึ่งหมายความว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่ได้ดำเนินการไต่สวนเอง และมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเพื่อให้มีอำนาจในการดำเนินคดีได้ โดยพนักงานสอบสวนจะใช้กระบวนการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไปตามกระบวนการ และเวลาฟ้องคดีจะส่งฟ้องไปยังพนักงานอัยการ ที่มีใช้ส่งฟ้องต่ออัยการสูงสุด

ในการนี้ หากคณะกรรมการวิสามัญจะบัญญัติให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการกระบวนการเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมต้องให้อำนาจพนักงานสอบสวนเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งไม่ควรให้อำนาจดังกล่าว เพราะคดีที่จะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการจะเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย จึงส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามอำนาจของพนักงานสอบสวนต่อไป

(๑๓) กรณีการมอบอำนาจให้พนักงานสอบสวนดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรเป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรง (เรื่องเล็กน้อย) โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการเพิกงำกับดูแลพนักงานสอบสวน หากไม่ดำเนินการตามแนวทางของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเรียกสำนวนคืนมาดำเนินการเองได้

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นคำว่า “ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.” ได้หรือไม่

(๒) การได้สวนอาจเป็นอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมที่จะต้องมีการดำเนินการได้สวน รวมถึงกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการที่ไม่ทำตามแผนยุทธศาสตร์ชาติให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการได้สวน

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) คำดังกล่าวถูกยึดโยงเข้าไปเกี่ยวข้องกับมาตรา ๔๙ ที่ให้ถือว่าเป็น “ผู้ถูกกล่าวหา” เมื่อมีการตั้งได้สวน และนำไปยึดโยงเกี่ยวกับเรื่องของการกำหนดระยะเวลาดำเนินการ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญยังมิได้บัญญัติคำว่า “ผู้ถูกร้อง” ซึ่งเป็นกระบวนการตามมาตรา ๔๘ ที่ยังมีได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความชัดเจน

(๒) หากเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วอาจจะพิจารณาส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการแทน แต่จะไม่ได้ขาดจากอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยจะยังอยู่ในอำนาจการกำกับดูแลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ เพราะพนักงานสอบสวนอาจจะทำไม่ถูกต้อง คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเรียกเรื่องกลับมาพิจารณาได้ ดังนั้น จะถือว่ายังไม่ขาดจากหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กระบวนการต่าง ๆ ยังอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ เพียงแต่มีกระบวนการแยกพิเศษว่า ให้พนักงานสอบสวนช่วยทำ และองค์ภาพยังเหมือนเดิม รวมถึงประเด็นการหลบหนี

(๓) กรณีเรื่องที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จุดมุ่งหมายย่อมต้องการควบคุมให้การทำสำนวนต้องแล้วเสร็จตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้หรือกฎหมายกำหนดไว้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้หน่วยงานอื่น ผู้รับมอบหมายก็ต้องปฏิบัติตามกติกาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการ (เฉพาะคดีที่ได้รับมอบหมาย) ตามหลักคิดที่ผู้รับมอบหมายต้องรับมอบหมายภายใต้หน้าที่และอำนาจของผู้มอบหมาย ทั้งนี้ สามารถบัญญัติอำนาจให้ยึดโยงเอาไว้ได้หรือไม่ รวมทั้งกรณีการมอบหมายไปแล้วระยะเวลาการดำเนินการไม่เป็นตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะดำเนินการอย่างไร

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” เป็นดังนี้

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการได้สวนตามกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่ว่าจะในฐานะเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว

มาตรา ๓๖

มีการแก้ไข

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่มีการเปิดเผยข้อมูลอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ให้เลขาธิการดำเนินการตรวจสอบเพื่อหาตัวผู้เปิดเผยข้อมูลโดยเร็ว หากตรวจสอบพบให้ส่งโทษใส่ผู้ที่เปิดเผยข้อมูลนั้นออกจากราชการโดยไม่ต้องดำเนินการสอบสวนใหม่ แต่หากตรวจสอบไม่พบให้ถือว่า เป็นความบกพร่องของเลขาธิการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับส่วนงานควรไต่สวนนั้น และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี และดำเนินการหาตัว ผู้รับผิดชอบเพื่อลงโทษต่อไป

ประเด็นรอการพิจารณา

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติรอการพิจารณาตรา ๓๖ ไว้ เนื่องจากกรรมการในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เสนอให้ตัดออก เพราะมีบทกำหนดโทษที่กำหนดให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ซึ่งอาจไม่เป็นธรรมต่อเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้สำนักงาน ป.ป.ช. และ กรธ. ทบทวนและหารือร่วมกัน โดยหากมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมจริง ควรยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสม รวมทั้งควรศึกษาโทษในมาตรา ๓๖ ให้เหมาะสมด้วย

ประเด็นอภิปราย

กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในกรณีที่มีการเปิดเผยข้อมูลอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ให้เลขาธิการดำเนินการตรวจสอบเพื่อหาตัวผู้เปิดเผยข้อมูลโดยเร็ว หากตรวจสอบพบให้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้เปิดเผยข้อมูล หากเป็นกรณีที่กระทำโดยจงใจ ให้ถือว่าเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ หากเลขาธิการไม่ดำเนินการตรวจสอบให้ถือว่าเป็นความบกพร่องของเลขาธิการ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๓๖ เป็นดังนี้

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่มีการเปิดเผยข้อมูลอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ให้เลขาธิการดำเนินการตรวจสอบเพื่อหาตัวผู้เปิดเผยข้อมูลโดยเร็ว หากตรวจสอบพบให้ส่งโทษใส่ผู้ที่เปิดเผยข้อมูลนั้นออกจากราชการโดยไม่ต้องดำเนินการสอบสวนใหม่ แต่หากตรวจสอบไม่พบให้ถือว่า เป็นความบกพร่องของเลขาธิการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับส่วนงานควรไต่สวนนั้น ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้เปิดเผยข้อมูล หากเป็นกรณีที่กระทำโดยจงใจให้ถือว่าเป็นความผิด ทางวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ หากเลขาธิการไม่ดำเนินการตรวจสอบให้ถือว่าเป็นความบกพร่องของ เลขาธิการ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี

มาตรา ๓๗/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๓๗/๑ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดที่เป็นความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดทำร้ายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็น ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดที่เป็นความผิดตามวรรคหนึ่ง

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง จากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

(๓) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวันโดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้อง กับข้อมูลข่าวสาร ในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ทั้งนี้ หากปรากฏข้อเท็จจริงภายหลังที่มีคำสั่งอนุญาตว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และให้ใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบ สืบสวน สอบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานไต่สวน หรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ หรือองค์กรอัยการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ฯลฯ.....

(๒) จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด

(๓) ฯลฯ.....

มาตรา ๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น มาให้ถ้อยคำหรือส่งมอบเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง มาเพื่อประโยชน์ในการไต่สวน

(๒) ให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มา เพื่อประโยชน์ในการไต่สวน

(๓) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใดๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการ เพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวน และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(๔) มีหนังสือขอคำสั่งให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชนชี้แจงข้อเท็จจริง อำนวยความสะดวก หรือให้ความช่วยเหลือ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๕) จ้างที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือหนี้สิน และการดำเนินคดีในการติดตามทรัพย์สินในต่างประเทศได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

การกระทำความผิดเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อยกเว้นที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำ ด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่ง หรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption-UNCAC, 2003) (อนุสัญญา UNCAC)

ข้อ ๕๐ การสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษ

๑. เพื่อต่อต้านการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องดำเนินการที่อาจจำเป็นภายในขอบเขตที่หลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายภายในของตนอนุญาตไว้และโดยเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของตน ภายในวิถิทางของตน เพื่ออนุญาตให้มีการใช้อย่างเหมาะสมโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องซึ่งการจัดส่งภายใต้การควบคุม และในกรณีที่เหมาะสม การสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษอื่น ๆ เช่น การเฝ้าระวังโดยทางอิเล็กทรอนิกส์หรือการเฝ้าระวังในรูปแบบอื่น และการปฏิบัติการลับภายในดินแดนของตนและเพื่ออนุญาตให้พยานหลักฐานที่ได้รับมาจากวิธีการดังกล่าวเป็นพยานที่สามารถรับฟังได้ในศาล

๒. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการสืบสวนสอบสวนความผิดภายใต้สนธิสัญญานี้ สนับสนุนให้รัฐภาคีจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีที่เหมาะสมเมื่อมีความจำเป็นเพื่อใช้การสืบสวนโดยวิธีพิเศษเช่นว่าในบริบทของการให้ความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศให้จัดทำและปฏิบัติตามความตกลงหรือข้อตกลงนั้นโดยโดยเคารพอย่างเต็มที่ต่อหลักการความเท่าเทียมกันของอธิปไตยแห่งรัฐ และให้มีการดำเนินการตามความตกลงหรือข้อตกลงนั้นอย่างเคร่งครัดตามถ้อยคำในความตกลงหรือข้อตกลงเหล่านั้น

๓. ในกรณีที่ไม่มี ความตกลงหรือข้อตกลงเช่นที่ระบุไว้ในวรรค ๒ ของข้อนี้ การตัดสินใจที่จะใช้การสืบสวนโดยวิธีพิเศษเช่นว่าในระดับระหว่างประเทศให้กระทำเป็นรายกรณีไป และเมื่อมีความจำเป็นอาจนำข้อตกลงและการทำความเข้าใจทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการใช้เขตอำนาจศาลของรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาด้วย

๔. โดยความยินยอมของรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจที่จะใช้การจัดส่งภายใต้การควบคุมในระดับระหว่างประเทศอาจรวมถึงวิธีการใด ๆ เช่น การดักจับและการยอมให้สินค้าหรือเงินทุนยังคงอยู่ในสภาพเดิม หรือถูกเคลื่อนย้ายหรือสับเปลี่ยนทั้งหมดหรือบางส่วน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๐๕ จดหมาย ไปรษณียบัตร โทรเลข สิ่งพิมพ์หรือเอกสารอื่นซึ่งส่งทางไปรษณีย์และโทรเลข จากหรือถึงผู้ต้องหาหรือจำเลย และยังมีได้ส่ง ถ้าเจ้าหน้าที่ต้องการเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้อง พิจารณาหรือการกระทำอย่างอื่นตามประมวลกฎหมายนี้ ให้ขอคำสั่งจากศาลถึงเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์โทรเลขให้ส่งเอกสารนั้นมา

ถ้าอธิบดีกรมตำรวจหรือข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นว่าเอกสารนั้นต้องการใช้เพื่อการดังกล่าวแล้ว ระหว่างที่ขอคำสั่งต่อศาลมีอำนาจขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายไปรษณีย์โทรเลขเก็บเอกสารนั้นไว้ก่อน

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ไม่ใช้ถึงเอกสารโต้ตอบระหว่างผู้ต้องหาหรือจำเลยกับทนายความของผู้นั้น

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ความในมาตรา ๓๗/๑ มาตรา ๓๗/๒ และมาตรา ๓๗/๓ เป็นการดำเนินการเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี

ในการนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. พยายามเสนอประเด็นนี้ตั้งแต่การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ในช่วงการประเมิน ทั้งนี้ ปัจจุบันประเทศไทยยังอยู่ในช่วงการประเมินระยะที่ ๒ โดยเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา มีผู้แทนสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) เข้าเยี่ยมพบปะกับประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อหารือประเด็นการอนุวัติการ เพราะต้องการให้ประเทศไทยเป็นต้นแบบ (role model) ในภูมิภาคนี้ ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีข้อเสนอเพิ่มความใน ๓ มาตรา คือ

ความในมาตรา ๓๗/๑ เป็นเรื่องการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร เพราะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ทำงานเฉพาะทาง เช่น ยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งอัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายจะมีบทบาทบัญญัติในลักษณะนี้ ทั้งนี้ กรณีเรื่องทุจริตเป็นเรื่องสำคัญ และมีได้ใช้โดยอิสระ เพราะต้องอยู่ภายใต้การตรวจสอบและอนุมัติของศาล โดยพยานหลักฐานดังกล่าวจะสามารถนำมาใช้ในชั้นศาลได้

ความในมาตรา ๓๗/๒ เป็นเรื่องการแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มบุคคล หรือที่เรียกว่าปฏิบัติการอำพราง ส่วนความในมาตรา ๓๗/๓ เป็นการใช้เครื่องมือสื่อสารในโทรคมนาคมหรือเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการสะกดรอย ทั้งนี้ นอกเหนือจากหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ (พ.ร.บ. ฮั้ว) การทำงานในเชิงรุก โดยการอำพราง หรือการติดเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ได้พยานหลักฐานในการฮั้ว ซึ่งเป็นเรื่องที่กระทบต่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ มีเรื่องของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการรวมไปถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการพบปะอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ทั้งนี้ การมีไว้ดังกล่าวก็เพื่อป้องกันบุคลากรที่ทำงานในพื้นที่เสี่ยง

อย่างไรก็ตาม หากสามารถดำเนินการได้ตามความใน ๓ มาตราดังกล่าว นอกจากจะเป็นการอนุวัติการตามอนุสัญญา UNCAC แล้ว จะทำให้สำนักงาน ป.ป.ช. มีศักยภาพและสามารถทำงานในเชิงรุกได้ ซึ่งหากมีหน้าที่และอำนาจดังกล่าวจะเป็นการป้องกันที่ดี ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องพัฒนาบุคลากรและจัดฝึกอบรมในเรื่องดังกล่าวต่อไป

ทั้งนี้ ในกลุ่มประเทศอาเซียน อาทิ ประเทศกัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ซึ่งมีการดักฟังทางโทรศัพท์ มีการติดตั้งเครื่องดักฟัง บันทึกวิดีโอ รวมทั้งประเทศฟิลิปปินส์

มีการบันทึกวิดีโอปฏิบัติการลับ ตลอดจนประเทศเวียดนามมีปฏิบัติการลับ การจัดส่งภายใต้มาตรการควบคุมเหมือนยาเสพติด ทั้งนี้ ประเทศไทยเป็นผู้นำอาเซียนแต่กลับไม่มีกฎหมายรองรับการดำเนินการดังกล่าว ทั้งที่ต้องอนุวัติการตามอนุสัญญา UNCAC

(๒) การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเพื่อให้มีกฎหมายกลางเกี่ยวกับอำนาจดังกล่าว ยังไม่มีกำหนดระยะเวลาที่จะให้มีการดำเนินการ ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ควรมีหน้าที่และอำนาจดังกล่าว แม้ปัจจุบันจะยังไม่มีความพร้อม แต่เมื่อมีกฎหมายรองรับแล้ว สำนักงาน ป.ป.ช. สามารถจัดให้มีการฝึกอบรม และทุกเรื่องต้องมีวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน ทั้งนี้ ข้อห่วงใยที่ว่าเจ้าหน้าที่จะใช้อำนาจไม่เหมาะสมนั้น ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า หากเจ้าหน้าที่กระทำความผิดต้องรับโทษเป็น ๒ เท่า

(๓) ตามความในวรรคท้าย ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดีต้องทำลายหมด ทั้งนี้ ประเด็นเรื่องศาลหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ คาดว่าการดำเนินการจะไม่ใช้เรื่องที่จะต้องดำเนินการกันบ่อยครั้ง โดยภายใน ๑ ปีอาจไม่มีกรณีที่จะต้องดำเนินการเลย จึงมีความเห็นว่าควรใช้คำว่า “อธิบดีผู้พิพากษาศาลคดีทุจริตประพฤติมิชอบ” เพื่อเป็นการรักษาความลับ

(๔) ความในมาตรา ๓๗/๑ ไม่มีข้อห่วงใยมากนัก เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องเป็นผู้พิจารณา และผู้พิจารณาอนุญาต คือ “อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” ซึ่งต้องพิจารณาถึงผลกระทบเรื่องสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล และไม่ใช่สำหรับเรื่องที่ไม่มีความสำคัญ

ความในมาตรา ๓๗/๒ และมาตรา ๓๗/๓ หากจะแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีการตรวจสอบมากยิ่งขึ้นได้ เนื่องจากต้องเป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกำหนดประเด็นโดยอ้อมไม่ให้เจ้าหน้าที่ไปดำเนินการละเมิดสิทธิและเสรีภาพบุคคลอื่นอยู่แล้ว เพราะหากเจ้าหน้าที่กระทำความผิดดังกล่าวต้องรับโทษเป็น ๒ เท่า

อย่างไรก็ตาม เรื่องการทุจริตควรมีความมุ่งมั่นจริงจัง (zero tolerance) โดยสามารถเปรียบเทียบได้กับการให้ความสำคัญของอาชญากรรมข้ามชาติ หรือเรื่องการค้ายาเสพติด การค้าผู้หญิง การค้ายาเสพติด ที่ภาครัฐให้อำนาจสำหรับการดำเนินการดังกล่าวไปแล้ว ทั้งนี้ ไม่น่าจะกังวลแต่กฎหมายให้อำนาจดังกล่าว หน่วยงานได้เคยมีการใช้อำนาจที่มีหรือไม่

(๕) ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ (พ.ร.บ. ฮั้ว) ปัจจุบันนี้มีความเสียหายที่สมาคมหอการค้าไทยได้ทำการสำรวจอยู่พบว่ามีความเสียหายถึงร้อยละ ๒๐ ร้อยละ ๒๕ และเคยสูงถึงร้อยละ ๓๕ ซึ่งตัวเลขประมาณการอยู่ที่ปีละแสนล้านบาท หากสามารถดำเนินการอย่างจริงจังจะเกิดประโยชน์มาก ซึ่งบางกรณีจำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือเหล่านี้

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) กรณีความในมาตรา ๓๗/๑ เป็นกรณีที่จะต้องผ่านการกระบวนการณ์อนุมัติของศาล โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถดำเนินการได้เอง

(๒) ประเด็นความสอดคล้องของถ้อยคำ เนื่องจากกฎหมายหลายฉบับบัญญัติไว้ไม่ตรงกัน กล่าวคือ บางฉบับใช้คำว่า “ให้ศาล” บางฉบับใช้คำว่า “อธิบดี” ซึ่งหากใช้คำว่า “อธิบดี” การดำเนินการต้องให้อธิบดีพิจารณาและไต่สวนเอง แต่หากใช้คำว่า “ศาล” จะส่งให้ศาลที่รับผิดชอบดูแล

(๓) ประเด็นเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่โดยกฎหมาย ตามมาตรานี้ได้คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ผู้ซึ่งได้รับอนุมัติจากสำนักงาน ป.ป.ช. จะมีปัญหา ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นแต่ละกรณี (case by case) หรือจะได้รับมอบหมายเป็นหลักการของบุคคลนั้น โดยสามารถกระทำได้ทุกคดี

ประการที่สอง คือ คำว่า “เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่” ต้องใช้ความอาวุโสเท่าใด จึงจะได้รับมอบหมายภารกิจ เพราะในกฎหมายบางฉบับต้องเป็นพนักงานที่ต้องผ่านการอบรม เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการรับรองของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ดังนั้น จึงควรพิจารณาถ้อยคำให้รอบคอบอีกครั้ง

(๔) การดำเนินการตามมาตรา ๓๗/๑ ต้องผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ระดับใดก็สามารถดำเนินการได้ ซึ่งการดำเนินการจะมีการป้องกันพอสมควร และจะเป็นประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยศาลสามารถรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวได้ ทั้งนี้ อีก ๒ มาตราจะเป็นในส่วนของเรื่องการแฝงตัวกับการสะกดรอย ต้องพิจารณาว่าจะดำเนินการเพียงใด และต้องมีความชัดเจน ซึ่งควรรอการพิจารณาไว้ก่อน

(๕) ปัญหาที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว เพราะมีกรณีตัวอย่างในต่างประเทศที่มีการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งแทนที่จะได้เฉพาะข้อมูลที่เป็นประเด็นของคดี กลับได้ข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัวมาด้วย เช่น ภาพถ่ายลับเฉพาะ ทั้งนี้ โดยหลักของต่างประเทศการเข้าถึงข้อมูลลักษณะนี้ ไม่ต่างกับการเข้าไปค้นเคหะสถาน ดังนั้น การที่จะค้นเคหะสถานได้ต้องมีหมายค้นก่อน กรณีดังกล่าวเช่นเดียวกัน คือต้องมีหมายศาล เพียงแต่ก่อนการค้นหรือหลังการค้นต้องมีการแจ้ง (inform) ให้ผู้ถูกค้นทราบ

ทั้งนี้ ตามความในมาตรา ๓๗/๑ ประชาชนที่ถูกค้นหรือถูกเข้าถึงข้อมูล จะไม่มีโอกาสทราบเลยว่า ถูกเข้าไปโจรกรรมข้อมูล และหากเข้าไปแล้วไม่มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อคดีทางเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบ เพียงแต่รายงานให้ศาลทราบ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันว่า เหตุใดประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นกฎหมายกลางจึงไม่ผ่านการพิจารณา เพราะกระทบสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทั่วไปค่อนข้างมาก และในต่างประเทศต้องแจ้ง เช่น กรณีแอปพลิเคชัน Facebook หรือ Line ซึ่งอาจจะเข้าถึงข้อมูลได้

(๖) มาตราการตามมาตรา ๓๗/๑ ต้องใช้ความระมัดระวัง ทั้งนี้ หากพิจารณาพัฒนาการของกฎหมาย อาทิ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ของกรมสอบสวน

คดีพิเศษ (DSI) จะระบุว่าเป็น “คดีพิเศษ” ดังนั้น หากจะนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ควรจะมีการเจาะจงในระดับหนึ่งว่า ควรจำกัดการใช้เฉพาะบางคดี ซึ่งไม่ควรนำไปใช้ในทุกรื่อง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความในมาตรา ๓๗/๑ ยังไม่พบความเป็นพิเศษ โดยบัญญัติเพียงเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น จึงเป็นอำนาจที่ค่อนข้างจะอันตราย และการใช้ดุลพินิจหรือการที่จะหาข้อมูลหรือหลักฐานเพื่อเสนอต่อศาลต้องใช้ความระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีความผิดพลาดต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ถูกตรวจสอบด้วย

(๗) หากพิจารณามาตรา ๓๗/๑ จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ไม่จำเป็นต้องเป็นข้อมูลของผู้ถูกกล่าวหา แม้แต่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดีเลยก็อาจจะถูกเข้าถึงข้อมูลได้ ซึ่งแตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๕ กรณีที่มีการส่งจดหมายไปรษณียบัตร โทรเลข ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๕ ก็จำกัดเฉพาะที่เป็นเอกสารของผู้ต้องหาหรือจำเลยเท่านั้น แต่ความในมาตรานี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะ “ผู้ถูกกล่าวหา” ดังนั้น ทุกคนจึงมีโอกาที่จะถูกเข้าถึงข้อมูลทั้งหมดภายใต้หลักเกณฑ์ดังกล่าว จึงเป็นประเด็นที่ถูกระแวงและหวาดกลัวว่า เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมาย หรือหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถูกแทรกแซงทางการเมือง ความในมาตรานี้จะกลายเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูลของคนที่เกี่ยวข้องได้ ดังนั้น วิธีการใช้กฎหมายจึงต้องระวังผู้ใช้กฎหมายด้วย

(๘) หากมีบทบัญญัติมาตรา ๓๗/๑ แล้ว จะเห็นได้ว่า การดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๕ ไม่สามารถดำเนินการได้ ต้องใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรานี้ คือ ต้องไปยื่นต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเดียว ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๕ ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นและศาลอาญา จึงเป็นการใช้ที่แตกต่างกัน

(๙) ความในมาตรา ๓๗/๑ เป็นมาตราที่กระทบสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานค่อนข้างมาก ซึ่งยังไม่เคยมีการรับฟังความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ ในประเด็นดังกล่าว ทั้งนี้ ปัจจุบันมีองค์กรเฝ้าระวังในเรื่งดังกล่าวอยู่แล้ว ดังนั้น การชี้แจงต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงอาจเกิดปัญหาขึ้นได้ โดยควรรอการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่อยู่ระหว่างการยกร่างระบุนฐานความผิดใดบ้างที่สามารถใช้อำนาจดังกล่าวได้จึงจะเหมาะสมกว่า

(๑๐) ปัจจุบันสังคมเปิดกว้างในเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งแม้แต่กระบวนการที่จะต้องดำเนินการของศาลเองยังต้องพิจารณาให้รอบคอบ ดังนั้น ความในมาตรา ๓๗/๑ จึงเป็นเรื่องใหม่ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เคยมีอำนาจดังกล่าวอยู่หรือไม่ โดยอาจมีอำนาจในฐานะพนักงานสอบสวน เพราะกฎหมายจะกำหนดให้เป็นพนักงานสอบสวนที่จะมีอำนาจร้องขอต่อศาลได้ในแต่ละเรื่อง และศาลมีสิทธิที่จะพิจารณาได้อยู่แล้ว ดังนั้น การบัญญัติมาตรา ๓๗/๑ จะเป็นลักษณะของการบัญญัติอำนาจให้เห็นชัดเจนเท่านั้น

ทั้งนี้ หากเป็นการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวน ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอยู่แล้ว สามารถร้องขอต่อศาลได้หมดทุกเรื่อง โดยไม่จำเป็นต้องมีมาตรา ๓๗/๑ อันเป็นการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อย่างไรก็ตาม สนธิสัญญาต่าง ๆ ในหลายประเทศที่ลงนามไปแล้ว หลายประเทศไม่ได้แก้ไขกฎหมายภายในให้ตรงกับสนธิสัญญาทั้งหมด โดยบางกรณีจะใช้กฎหมายเดิมที่มีอยู่ คือ รัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายอาญา ตัวอย่างกรณีของกระทรวงยุติธรรมเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุญคนสูญหาย พ.ศ. ตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ในหลายประเทศไม่ออกกฎหมายเพิ่มเติม เช่น ประเทศญี่ปุ่นและเยอรมนี โดยประเทศญี่ปุ่นให้เหตุผลว่า มีประมวลกฎหมายอาญากำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ส่วนประเทศเยอรมนีอ้างว่าบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายพิเศษเพื่อสามารถรองรับกับข้อบทบัญญัติของสหประชาชาติได้

ดังนั้น หากเห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจของพนักงานสอบสวนอยู่แล้ว อาจจะไม่จำเป็นต้องมีมาตรา ๓๗/๑ โดยไปใช้อำนาจพนักงานสอบสวน แต่ต่อไปหากเห็นว่า มีความจำเป็นต้องมีบทบัญญัติดังกล่าวเนื่องจากทั่วโลกหรือประเทศใหญ่ ๆ มีอำนาจดังกล่าว จะขอแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวย่อมสามารถดำเนินการได้ เพราะอนุสัญญา UNCAC มิใช่เป็นข้อกำหนดที่ทุกประเทศทั่วโลกนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายภายใน จึงต้องพิจารณาว่า จุดยืนของประเทศไทย ควรจะเป็นอย่างไร โดยต้องมีการหารือร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ สภาความมั่นคงแห่งชาติ

(๑๑) ความในมาตรา ๓๗/๑ หากบัญญัติไว้จะเป็นเรื่องที่มีการตรวจสอบถ่วงดุล โดยต้องผ่านมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. และผ่านศาล จึงจะสามารถดำเนินการเก็บหลักฐานเพื่อมาเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีได้ และสามารถรับฟังได้ในชั้นศาล ทั้งนี้ คาดว่าจะสอดคล้องกับร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ส่วนอีก ๒ เรื่อง ควรรอการดำเนินการไว้อ่อน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแฝงตัวกับเรื่องสะกดรอย ประเด็นนี้ค่อนข้างที่จะมีข้อวิตกกังวล โดยความในมาตรา ๓๗/๒ บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเลขาธิการมีอำนาจให้บุคคลใด จัดทำเอกสารเรื่องบัตรประชาชนหรือทำบัตรทั้งหลายเพื่อแฝงตัว ซึ่งข้อเท็จจริงแล้วอำนาจตามมาตรา ๓๓ (๔) สามารถที่จะสั่งให้หน่วยงานต่าง ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริง อำนวยความสะดวก หรือให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ซึ่งน่าจะเพียงพอแล้ว ส่วนเรื่องการสะกดรอย การนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ไปติดตาม เพราะอาจมีประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเองหรือถูกกล่าวหาว่าดำเนินการเอง

(๑๒) ประเด็นการได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารตามมาตรา ๓๗/๑ อาจส่งผลกระทบต่อข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๒ บัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงพอที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งบทบัญญัติในมาตรา ๓๗/๑ นี้ บัญญัติขึ้นเพื่อให้สามารถนำข้อมูลดังกล่าวขึ้นสู่ศาลได้ โดยการใช้วิธีการตามมาตรา ๓๗/๑ ต้องผ่านการพิจารณาของศาลก่อน โดยต้องมีใช้ความผิดต่อส่วนตัว และต้องเป็นความผิดที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาทิ คดีฐานร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้

(๑๓) ความในมาตรา ๓๗/๑ ควรบัญญัติเพิ่มเติมว่า ต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีผลร้ายแรงกับส่วนรวมหรือประเทศชาติ ทั้งนี้ ในชั้นการพิจารณาการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของคณะกรรมการกฤษฎีกาจะมีแนวคิดในการบัญญัติถึงความผิดที่เกี่ยวข้องเรื่องความมั่นคง ความผิดเกี่ยวกับก่อการร้าย ความผิดอาชญากรรมขององค์กร ความผิดที่มีความซับซ้อนที่มีโทษอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ซึ่งจะได้ถูกนำไปบังคับใช้กับทุกเรื่อง

ทั้งนี้ ถ้อยคำที่อาจเป็นประเด็นปัญหา คือ “ความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด” ว่าคืออะไร สามารถอธิบายได้หรือไม่ อาทิ ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ (พ.ร.บ. ฮั้ว) ซึ่งหากไม่สามารถอธิบายได้ควรตัดออก และควรเจาะจงเฉพาะความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เพราะคดีดังกล่าวมีโทษหนักอยู่แล้วถึงขั้นโทษประหารชีวิต

(๑๔) ประเด็นความผิดอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด สามารถตัดออกได้ เพราะจากตัวอย่างในแต่ละเรื่องไม่ใช่ประเด็นสำคัญ อาทิ การให้สินบน ที่ต้องลงโทษเจ้าพนักงาน

(๑๕) การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในประเด็นดังกล่าวมิได้ก้าวล่วงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่เป็นบทบัญญัติทั่วไปและเป็นเรื่องของเจ้าพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) มิใช่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ อำนาจดังกล่าวส่วนใหญ่จะบัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะ

(๑๖) คณะกรรมาธิการวิสามัญเห็นด้วยกับหลักการบางส่วนของมาตรา ๓๗/๑ ทั้งนี้ เห็นควรให้ปรับแก้ไขเนื้อหาให้จำกัดขึ้น โดยเพิ่มเติมหลังคำว่า “หรือความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด” โดยควรบัญญัติขยายความ เช่น คำว่า “อันมีผลกระทบอย่างร้ายแรง” เพื่อที่จะให้จำกัดประเภทไว้

อย่างไรก็ตาม การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะใช้โทษมาเป็นตัวกำหนด ทั้งนี้ ความในวรรคสอง (๑) คำว่า “มีเหตุอันควร” สามารถใช้คำว่า “มีหลักฐานอันควร” ได้หรือไม่ เพราะควรมีหลักฐานพอสมควรแล้ว

(๑๗) ความในมาตรา ๓๗/๑ หากต้องการใช้กับกรณีของนักการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ต้องบัญญัติว่า “ภายใต้บังคับของมาตรา ๕๑” โดยจะเป็นการใช้เฉพาะเรื่องที่มีความสำคัญ เรื่องที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวาง หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับนักการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ซึ่งจะใช้คำว่า “หรือ” ไม่ใช่คำว่า “และ” ในการนี้ ควรแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ซึ่งการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง”

(๑๘) เนื่องจากมาตรา ๓๑ (๒) กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังไม่ปรากฏประเด็นเกี่ยวกับภาคเอกชน ยกเว้นความในมาตรา ๓๗/๑

กรรมวิธีการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ประเด็นเรื่องการใช้กฎหมายให้สอดคล้องหรืออนุวัติการตามอนุสัญญา UNCAC ที่ว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตซึ่งอ้างถึงข้อ ๕๐ การสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษ โดยมีความพยายามดำเนินการภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้ และได้มีการนำเสนอแก้ไขกฎหมายมาระยะหนึ่งแล้ว แต่รัฐสภาหรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นว่า ไม่ควรที่จะดำเนินการโดยขัดแย้งเกินไป กล่าวคือ สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นองค์กรที่ไม่ใช่องค์กรสืบหรือองค์กรลับ แต่เป็นองค์กรที่จะต้องทำให้เห็นว่า “มีธรรมาภิบาล” โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ ให้โอกาสกับทุกฝ่าย จึงไม่ใช่การไปแฝงตัว โดยต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังและเปิดเผย

อนุสัญญา UNCAC ข้อ ๕๐ กำหนดไว้เพื่อต่อต้านการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐภาคีต้องดำเนินการมาตรการที่อาจจำเป็นภายในขอบเขตที่หลักการพื้นฐานของระบบภายในอนุญาตไว้ และเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ รวมทั้งอยู่ภายใต้วิถีทางของตนเพื่ออนุญาตให้มี “การใช้ที่เหมาะสม” โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการจัดส่งข้อมูลภายใต้การควบคุมและในกรณีเหมาะสม การสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษอื่น ๆ เช่น การเฝ้าระวังโดยทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือการเฝ้าระวังในรูปแบบอื่น และการปฏิบัติการลับ ภายในดินแดนของตน เพื่ออนุญาตให้พยานหลักฐานที่ได้รับมาจากวิธีการดังกล่าว “เป็นพยานที่สามารถรับฟังได้ในศาล” คือ ต้องสอดคล้องกันทุกขั้นตอน ทั้งระบบ

ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติให้สามารถเข้าถึงข้อมูลโดยการออกระเบียบ อาทิ การเฝ้าระวัง ภายใต้กฎเกณฑ์หรือระเบียบตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ไม่ก่อให้เกิดความหวาดระแวงขององค์กรอื่น ๆ

กรณีตัวอย่างของประเทศอินโดนีเซียที่มีคณะกรรมการปราบปรามการทุจริต เรียกว่า Komisi Pemberantasan Korupsi หรือ KPK ปัจจุบันต้องประสบปัญหาถูกรังแกจากองค์กรผู้มีอำนาจอย่างหนัก เพราะดำเนินการได้ทุกอย่าง อาทิ ดักฟังทางโทรศัพท์ ติดตาม แฝงเร้น ปรากฏว่าไปกระทบกับการปฏิบัติการของตำรวจซึ่งมีอำนาจดังกล่าวเช่นกัน โดยการแอบฟังของตำรวจหรือดำเนินการไปแฝงตัวอยู่ในองค์กรของตำรวจ ซึ่งองค์กรตำรวจจึงใช้อำนาจจับ และเกิดความขัดแย้งระหว่างองค์กร เพราะองค์กรแต่ละองค์กรก็จะมีอำนาจดังกล่าว ประเด็น คือ จะดำเนินการอย่างไรให้เกิดความพอดี

อย่างไรก็ตาม หากจะวางหลักดังกล่าวต้องบัญญัติให้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว ว่า (๑) ไม่ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรที่น่าสะพรึงกลัว (๒) การใช้อำนาจจะเกินขอบเขตแห่งอำนาจที่ให้ไว้

(๒) ตามที่คณะกรรมการวิสามัญได้เพิ่มอำนาจพิเศษตามความในมาตรา ๓๓ (๔) และหากเพิ่มความในมาตรา ๓๗/๑ ต้องพิจารณาความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๖ ซึ่งโดยส่วนตัวเห็นว่า ไม่สามารถบัญญัติได้ เพราะเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะมาตรา ๓๖ กล่าวคือ ต้องพิจารณาหลักในการกระทำ ความผิดฐานทุจริต ซึ่งความจริงเป็นเรื่องสำคัญและกระทำต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรง

เป็นหลักการหนึ่งนอกเหนือจากคดีอาญาทั่วไป เช่น กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่มีอำนาจเกี่ยวกับการยึดทรัพย์สิน และยังมีอำนาจพิเศษในลักษณะนี้ เพราะกรณีที่จะได้ข้อมูลมาจะเป็นข้อมูลที่ได้อามาโดยมิชอบ และสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อนำไปฟ้องต่อศาลได้

ในการนี้ เอกสารที่ได้มาส่วนใหญ่เป็นเอกสารของระบบราชการ แต่การติดต่อที่มีลักษณะเป็นการพูดคุยอันเป็นพยานแวดล้อมที่นำมาสนับสนุนหลักฐานเพื่อให้เกิดน้ำหนักขึ้นนั้น จะไม่มีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าว ดังนั้น ความเชื่อมต่อในระบบของราชการปกติกับนักการเมืองจึงขาดช่วงไป เพราะส่วนใหญ่จะใช้ระบบติดต่อพูดคุย ซึ่งไม่ใช่ระบบทางราชการ จึงเป็นการสั่งการตามเอกสารราชการเท่านั้น

(๓) ประเด็นสำคัญคือการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่จะต้องถูกระทบ แม้แต่การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินยังมีประเด็นว่าต้องปกปิดข้อมูลบางส่วน แต่ตามความในมาตรา ๓๗/๑ กลับสามารถเข้าถึงได้ทั้งหมด ซึ่งมีความไม่ไว้วางใจเกิดขึ้น

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ตามหลักการของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๕ อาจเห็นชอบและใช้ร่วมกันได้ แต่ในลักษณะขอบเขต หน้าที่และอำนาจในการใช้มาตรา ๓๗/๑ นี้ อาจจะมีการจำกัดได้ เช่น จะใช้ต่อเมื่อเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือมีความผิดลักษณะร้ายแรงที่มีผลกระทบซึ่งเป็นหลักการที่ว่าจะต้องใช้เรื่องนี้ เพราะในหลักการเรื่องนี้กำหนดให้ต้องใช้ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนเอง ไม่ใช่พนักงานไต่สวน ทั้งนี้ อาจจะมีการปรับเงื่อนไขและกระบวนการได้ เนื่องจากเห็นว่าอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวข้องกับคดีทุจริตโดยตรง การพิจารณาอนุมัติหรืออนุญาตต้องพิจารณาเหตุผลในแต่ละประเด็นก่อนว่า เกี่ยวข้องกับบุคคลใดบ้าง เพราะจะนำไปใช้กับทุกคนไม่ได้ ซึ่งต้องมีการกระทำความผิดก่อน หรืออาจจะก่อให้เกิดความผิด โดยบุคคลใดบ้างที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้จะทำให้枉งานในการดำเนินการแคบขึ้น

(๒) ประเด็นคำว่า “ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด” จะมีลักษณะความผิดที่เป็นบทกำหนดโทษตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เช่น ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม ความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ความผิดเกี่ยวกับผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อจูงใจให้กระทำความผิด ทั้งนี้ หากคณะกรรมการวิสามัญเห็นควรให้ตัดออก สามารถตัดออกได้

(๓) หากกำหนดให้ต้องมีพยานหลักฐานอันควรเชื่อว่ามีกระทำความผิด เท่ากับว่า มีพยานหลักฐานอยู่แล้ว แต่สิ่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องการ คือ “พยานหลักฐาน” เพื่อนำไปเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล ซึ่งหากใช้หลักการดังกล่าวจะเป็นหลักการเดียวกับ มาตรา ๕๑ ที่การดำเนินการไต่สวนเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบอย่างกว้าง ต้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเอง

(๔) ความในมาตรา ๓๗/๑ วรรคท้าย ขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมจากคำว่า “สืบสวน แสวงหาข้อเท็จจริง” เป็น “เฉพาะการตรวจสอบ ใต้สวน ใต้สวนเบื้องต้น” ทั้งนี้ ควรคงคำว่า “สอบสวน” เพราะต้องมีการดำเนินการสอบสวนในทางลับ

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) จากผลการสัมมนาของคณะกรรมการการเมือง สถาบันบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เรื่อง “ร่างกฎหมาย ป.ป.ช. : ก้าวใหม่แห่งการปฏิรูปการปราบปราม การทุจริต” ซึ่งได้ให้ความสำคัญของเรื่องการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษ โดยเห็นว่า เป็น อาชญากรรมทุจริตและเป็นอาชญากรรมพิเศษที่มีความรุนแรง สหประชาชาติจึงได้ออกเป็น อนุสัญญา ซึ่งเป็นสนธิสัญญาที่ ๑๔๐ ประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศอยู่ระหว่างแก้ไขกฎหมายภายในให้ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ให้ถือเป็นอาชญากรรมพิเศษ และอำนาจดังกล่าวไม่ได้อยู่ใน กฎหมายทั่วไป ซึ่งต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะ เพราะเป็นอาชญากรรมที่มีความรุนแรงเป็นพิเศษ เช่นเดียวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีัยการสูงสุดเป็นรักษาการ อันเป็นไปตามพันธกรณี แห่งอนุสัญญาที่เรียกว่าอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะ องค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime – UNTOC)

(๒) บทบัญญัติในเรื่องนี้มีใช้เรื่องใหม่ หากแต่ปรากฏในพระราชบัญญัติการสอบสวน คดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และถ้อยคำที่ถูกยกอ้างขึ้นได้นำข้อห่วงใยของที่ประชุมคณะกรรมการ การเมืองมาบัญญัติไว้ โดยยึดหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอยู่แล้ว ทั้งนี้ ความในวรรคสอง จะเห็นว่า หากอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบพิจารณาอนุมัติต้องพิจารณา ถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบเหตุผลและความจำเป็น โดยมีการกลั่นกรอง แล้ว ทั้งนี้ สิ่งสำคัญหากเปรียบเทียบในส่วนของการสอบสวนคดีพิเศษ ผู้มีอำนาจอนุมัติเป็นเพียง อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพียงคนเดียว แต่ในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาร่วมกัน ถึง ๙ คน และในส่วนเจ้าหน้าที่ที่ตั้งเรื่องขึ้นไปต้องผ่านความเห็นชอบตามสายการบังคับบัญชา หลายชั้น จึงเห็นได้ว่า ในส่วนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษน่าจะมีข้อจำกัด เพราะมีอำนาจเช่นเดียวกับ พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องบัญญัติ มาตรานี้ไว้เพื่อให้เป็นเครื่องมือพิเศษไว้

ผู้ช่วยเลขานุการได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า กรณีหากเพิ่มความเข้มเป็นมาตรา ๓๗/๑ ต้องแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภ โดยเพิ่มประเด็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๖

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติเพิ่มมาตรา ๓๗/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๗/๑ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใด ที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการ

กระทำความผิดที่เป็นความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดท้าวพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุอันควรเชื่อว่าการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดที่เป็นความผิดตามวรรคหนึ่ง

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง จากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

(๓) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวันโดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร ในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ทั้งนี้ หากปรากฏข้อเท็จจริงภายหลังที่มีคำสั่งอนุญาตว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และให้ใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบ สืบสวน สอบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานไต่สวน หรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ทั้งนี้ รองศาสตราจารย์เจษฎ์ โทณะวณิก นายภัทระ คำพิทักษ์ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ และศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมการ) ขอสงวนความเห็นให้ตัดออก

(มาตรา ๓๗/๒)

ข้อเสนอผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช.

ขอเสนอเพิ่มความเป็นมาตรา ๓๗/๒ ดังนี้

“มาตรา ๓๗/๒ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเลขาธิการมีอำนาจให้บุคคลใด หรือหน่วยงานของรัฐ จัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใด หรือปฏิบัติการ

อำนาจ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ สืบสวนสอบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวม พยานหลักฐาน หรือไต่สวน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดหรือการเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใด หรือปฏิบัติการอำนาจ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ สืบสวนสอบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและ รวบรวมพยานหลักฐาน หรือไต่สวน ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ”

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : นายนิวัติไชย เกษมมงคล พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ และนางสาวสุภา ปิยะจิตติ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็นเพิ่มความเป็น มาตรา ๓๗/๒ ดังกล่าว

(มาตรา ๓๗/๓)

ข้อเสนอผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช.

ขอเสนอเพิ่มความเป็นมาตรา ๓๗/๓ ดังนี้

“มาตรา ๓๗/๓ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้เครื่องมือสื่อสารโทรคมนาคม เครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์ หรือด้วยวิธีการอื่นใด ในการสะกดรอยผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด หรือจะกระทำ ความผิดฐานร้ายแรงผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตาม กฎหมายอื่น หรือความผิดท้ายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อประโยชน์ในการ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : นายนิวัติไชย เกษมมงคล พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ และนางสาวสุภา ปิยะจิตติ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็นเพิ่มความเป็น มาตรา ๓๗/๓ ดังกล่าว

มาตรา ๔๐

รอกการพิจารณา

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ใดถูกดำเนินคดีไม่ว่าเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือ คดีปกครอง และไม่ว่าจะถูกฟ้องในขณะดำรงตำแหน่งหรือเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้ว ถ้าการถูกดำเนินคดีดังกล่าวเป็นเพราะเหตุที่ได้มีมติ คำสั่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ และมีใช้พนักงาน อัยการเป็นผู้ฟ้อง ให้สำนักงานมีอำนาจให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดีแก่บุคคลดังกล่าว และโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่แก้ต่างก็ได้ หรือในกรณีที่ พนักงานอัยการมิใช่เป็นผู้ฟ้อง อาจขอให้พนักงานอัยการเข้าแก้ต่างให้แก่บุคคลเหล่านั้น หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่แก้ต่างให้ก็ได้ การให้ความช่วยเหลือ ดังกล่าวให้รวมถึงค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่และการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ หัวหน้า พนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ในการมีมติ คำสั่ง หรือการปฏิบัติหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ซึ่งได้แสดงเหตุผลอันสมควรประกอบแล้ว และได้กระทำไป โดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

..... ฯลฯ.....

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขานุการ และข้าราชการในสังกัดสำนักงาน และให้หมายความรวมถึงข้าราชการหรือพนักงานซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงานซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประเด็นรอกการพิจารณา

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญได้ชี้แจงว่า ความในวรรคสอง กรรมการการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ขอสงวนความเห็นให้ตัดออก

ประเด็นอภิปราย

กรรมการการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความใน มาตรา ๔๐ วรรคสอง ที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอขอให้มีบทคุ้มครองหลักสุจริต ซึ่งองค์กรอิสระอื่น ก็ต้องการให้บัญญัติไว้ในกฎหมาย แต่ กรธ. ไม่เห็นด้วย ทั้งนี้ มีการบัญญัติไว้เพียงองค์กรเดียวคือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการนี้ จากการหารือร่วมกันเห็นว่า ไม่ขัดข้องหากจะมีการ บัญญัติเพิ่มเติมความในวรรคสองดังกล่าว

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ
ได้แสดงความคิดเห็นว่า กรณีบทคุ้มครองหลักสิทธิที่บัญญัติขึ้น โดยส่วนตัวเห็นด้วยหากเป็นการ
บัญญัติจำกัดเฉพาะคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ในส่วนของหัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงาน
ไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ นั้น ด้วยภารกิจหรือหน้าที่และอำนาจเห็นว่า ตำแหน่งดังกล่าว
ยังมิได้เป็นผู้ที่มีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่งชี้ขาด ทั้งนี้ หากเทียบเคียงกับหน้าที่และอำนาจของพนักงาน
อัยการ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ ซึ่งมีอำนาจที่จะดำเนินคดีหรือมีคำสั่ง
ได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ตำแหน่ง “หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่”
ที่บัญญัติไว้ตามความในวรรคสองภารกิจงานอาจจะไม่ครอบคลุมถึงหลักสิทธิดังกล่าว

ในการนี้ หากเทียบเคียงกับกฎหมายอื่น อาทิ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ก็บัญญัติไว้แต่เฉพาะ “กรรมการ” เท่านั้น
มิได้บัญญัติรวมถึงเจ้าหน้าที่อื่นด้วย อย่างไรก็ตาม หากที่ประชุมมีมติเพิ่มความรวมถึงตำแหน่ง
ดังกล่าวด้วย ข้อคำนึงถึง คือ บทนิยามศัพท์คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” จะบัญญัติรวมถึงข้าราชการ
ทั้ง ๒ ประเภท คือ ประเภทที่ ๑ เป็นข้าราชการภายในของสำนักงาน ป.ป.ช. และประเภทที่ ๒
เป็นข้าราชการหรือพนักงานซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ได้แต่งตั้ง ทั้งนี้ ปัญหาที่ต้องตีความ คือ คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ที่จะได้รับความคุ้มครองตาม
มาตรานี้ คือ ประเภทที่ ๑ อย่างเดียวหรือไม่ ซึ่งยังไม่มี ความชัดเจน และหากจะคุ้มครองถึง
ประเภทที่ ๒ ข้อพิจารณา คือ อาจจะเป็นเพียงตำแหน่งงานด้านธุรการทั่วไป อาทิ เจ้าหน้าที่ธุรการ
ด้านงานสารบรรณทั่วไป ซึ่งอาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับคดี

กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า
ความจำเป็นที่จะต้องใช้คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” เนื่องจากในการปฏิบัติหน้าที่จะมีตำแหน่ง
พนักงานตรวจสอบทรัพย์สินรวมอยู่ด้วย ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวเป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” มิใช่ตำแหน่ง
“พนักงานไต่สวน” และในการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นเป็นงานหลักการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
จึงจำเป็นจะต้องมีบทคุ้มครองดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตำแหน่งดังกล่าวจะต้องเสนอความเห็นเบื้องต้นต่อ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกครั้งว่า จะมีมติเป็น
อย่างไร

ในการนี้ เมื่อสิ่งที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานไต่สวนดำเนินการอาจถูกฟ้องร้อง
ได้เช่นกัน ดังนั้น ในหลักการดังกล่าว “พนักงานเจ้าหน้าที่” ควรได้รับการคุ้มครองในการใช้ดุลพินิจ
ให้ความเห็นด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ การไต่สวนเบื้องต้นจะต้องมีการชี้มูลความผิดหรืออาจจะต้องมีการ
แจ้งข้อกล่าวหาซึ่งต้องมีการวินิจฉัยก่อนเป็นการเบื้องต้น ก่อนที่จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ
เห็นชอบ ซึ่งหากพิจารณาถึงพนักงานอัยการในการสั่งฟ้องจะมีกระบวนการและขั้นตอน เพราะคำสั่ง
ฟ้องของพนักงานอัยการจะมีขั้นตอนเช่นกัน ไม่ใช่คำสั่งฟ้องแล้วจะถึงที่สุด ต้องมีการตรวจสอบหรือ
คัดค้านโดยพนักงานอัยการระดับสูงขึ้นไปด้วย

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทั้งฉบับ
จะไม่มีกล่าวถึง “เจ้าหน้าที่ธุรการ” เลย เพราะมิได้กำหนดหน้าที่และอำนาจด้านธุรการ บัญญัติ

เพียงเรื่องการบริหารงานบุคคล ซึ่งจะต้องไปออกระเบียบบริหารงานบุคคลต่อไป ส่วนคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ตามบทนิยามศัพท์ คือ ข้าราชการในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ช. และให้หมายความรวมถึงข้าราชการหรือพนักงานซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง ขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

“ในกรณีปฏิบัติหน้าที่และควรใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ หัวหน้าพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีคดี คำสั่ง หรือการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ สอบสวน ได้สวน และได้สวนเบื้องต้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ซึ่งได้แสดงเหตุผลอันสมควรประกอบแล้ว และได้กระทำไปโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง”
โดยเป็นการเน้นถ้อยคำให้ชัดเจน

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” เข้าใจว่าจะไม่รวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ด้านงานธุรการด้วย

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ไม่น่าจะได้รับความคุ้มครอง เพราะการใช้คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่ในการมีมติคำสั่งหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งคำว่า “หรือการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” อาจถูกตีความไปในงานด้านธุรการได้ เพราะถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ แต่มีใช้การปฏิบัติหน้าที่ในการลงมติหรือในการออกคำสั่ง ดังนั้น การใช้คำว่า “การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” หากตีความอย่างแคบ คือ ผู้ที่มีมติหรือคำสั่ง หรือผู้ที่มีความเห็นสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งควรบัญญัติให้ชัดเจน

ในการนี้ การบัญญัติคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” จะมีความหมายที่กว้างและครอบคลุมทุกตำแหน่ง ทั้งนี้ ความคุ้มครองตามหลักสุจริตทุกตำแหน่งย่อมได้รับความคุ้มครองอยู่แล้ว หากเทียบเคียงกับพนักงานสอบสวน หรือกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ซึ่งพนักงานสอบสวนสามารถมีความเห็นได้ หรือหัวหน้าพนักงานสอบสวนก็มีความเห็นได้ตามสายบังคับบัญชาอันเป็นความเห็นโดยอิสระทั้งหมด และไม่ปรากฏว่าเป็นความผิด แต่ประชาชนมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐได้ โดยต้องนำสืบว่า “มีความเห็นโดยไม่สุจริต” ดังนั้น การคุ้มครองที่จะบัญญัติขึ้นนี้อาจบัญญัติในเชิงบวก มิเช่นนั้นต้องตีความตามรัฐธรรมนูญ เช่น บัญญัติเพิ่มเติมว่า “หากได้กระทำการโดยสุจริตและได้แสดงเหตุผลอันสมควรประกอบแล้ว ย่อมได้รับความคุ้มครอง” โดยเป็นการบัญญัติเพื่อกำหนดให้ชัดเจน

(๒) การใช้คำว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” มีการดำเนินการใดที่มากกว่าเรื่องการได้สวนหรือไม่ เพราะการใช้คำว่า “การปฏิบัติหน้าที่” มีความหมายที่กว้าง ซึ่งหากจำกัดเฉพาะพนักงานได้สวน หัวหน้าพนักงานได้สวน น่าจะเหมาะสมกว่า

เพราะเป็นตำแหน่งที่อาจจะมีการใช้ความเห็น มีการใช้ดุลพินิจ อันส่งผลต่อการลงมติของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๓) ตามข้อเสนอของกรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ควรเพิ่มเติมคำว่า “ซึ่งได้กระทำโดยสุจริตและได้แสดงเหตุผลอันสมควรประกอบแล้ว” ทั้งนี้ ประโยชน์ที่จะได้รับจากบทบัญญัติดังกล่าว คือ เมื่อคดีไปถึงศาลหรือการทำคำแก้ต่างสามารถกล่าวอ้างได้ว่า มีกฎหมายรองรับ ส่วนจะเป็นการกระทำโดยสุจริตหรือไม่ก็ต้องมีการพิจารณาต่อไป

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๔๐ ตามมติเดิม

มาตรา ๔๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๔๑ ให้กรรมการมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อ**คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา** โดยให้นำความในหมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน มาตรา ๑๐๓ ถึงมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นอำนาจของ**คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา** ทั้งนี้ **คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา** อาจมอบหมายให้ผู้ว่า**ตรวจสอบเงินแผ่นดินเลขาธิการวุฒิสภา**ดำเนินการเป็นการเบื้องต้นก่อนเสนอ**คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา**พิจารณาก็ได้

ให้**คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา**จัดให้มีการตรวจสอบบัญชีตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของ**คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา**ในกรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑)ฯลฯ.....

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว

.....ฯลฯ.....

มาตรา ๑๑๙ ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดให้ยกคำร้องด้วยเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระไม่ได้ร่ำรวยผิดปกติตามที่ถูกกล่าวหา ให้นำความในมาตรา ๘๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๐ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่ง และหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือ ดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบและ เปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ในการตรวจสอบดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย แต่เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลและเป็นการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดระเบียบมอบหมายให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นผู้ตรวจสอบบัญชี ทรัพย์สินและหนี้สินของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวกระทรวงมหาดไทยได้ ในตรวจสอบและ ควรเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินให้ผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย วิธีควร และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้สำหรับตรวจสอบและควรเปิดเผยผลการตรวจสอบ ทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นการเฉพาะก็ได้

ให้นับมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับกับกรณีคดีกับบุคคลตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๑ เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลและเป็นการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิด ฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยเอง หรือจะส่งเรื่องให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการ ตรวจสอบก็ได้ ในกรณีนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ดำเนินการไต่สวนเบื้องต้น และเมื่อไต่สวนเบื้องต้นแล้วให้ส่งรายงานการไต่สวนเบื้องต้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาวินิจฉัย โดยให้สิทธิรายงานการไต่สวนเบื้องต้น เอกสาร และ หลักฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายจัดทำขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ซึ่งผู้ว่าราชการ จังหวัดมอบหมายมีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับหัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาและวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายใน หกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานสำนวนการไต่สวนเบื้องต้น

มาตรา ๑๕๒ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินว่า ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินได้ดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน แล้วมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงานมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายแล้ว หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า การไต่สวนเบื้องต้นของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจะกระทบต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแจ้งพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ว่าการ ตรวจเงินแผ่นดินยุติการดำเนินการและส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการไต่สวนเอง

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อไปก็ได้ และเมื่อดำเนินการเป็นประการใดแล้วให้แจ้งให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินทราบด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นต่อไป เมื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินได้ส่งสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาวินิจฉัยโดยให้ถือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้น เอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๔๑ ซึ่งที่ประชุมได้รับทราบคำสงวนความเห็นไว้ และที่ประชุมได้ขอให้มีการทบทวนถ้อยคำสงวนความเห็นอีกครั้ง จึงขอเสนอปรับแก้ไขถ้อยคำเกี่ยวกับอำนาจในตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นหน้าที่ของประธานวุฒิสภา โดยขอเสนอให้ประธานวุฒิสภาอาจจะตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง โดยอย่างน้อยให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินร่วมเป็นกรรมการ

ในการนี้ ประเด็นการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวนั้นมีความเกี่ยวเนื่องกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ด้วย ตามความในมาตรา ๑๕๑ กับมาตรา ๑๕๒ โดยมีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องการให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้าไปตรวจสอบเช่นกัน

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๔๑ ตามมติเดิม โดยรองศาสตราจารย์เจษฎ์ โทณะวณิก นายภัทร คำพิทักษ์ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ และศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๑ ให้กรรมการมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา โดยให้นำความในหมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน มาตรา ๑๐๓ ถึงมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินขอเสนอหมายให้ประธานวุฒิสภามีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการเป็นการเบื้องต้นก่อนเสนอคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาพิจารณาก็ได้ โดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาในกรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๗๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๗๘ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหามาศาลในวันฟ้องคดี เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกควบคุมตัวอยู่ก่อนแล้วตามมาตรา ๓๘ ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้พนักงานสอบสวนนำตัวบุคคลดังกล่าวมาศาลในวันฟ้องคดี

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง แล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุต่อศาล อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายมีอำนาจขอให้ศาลออกหมายจับได้

ประเด็นอภิปราย

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร ที่ปรึกษาคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ถ้อยคำในวรรคสอง “ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุต่อศาล อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายมีอำนาจขอให้ศาลออกหมายจับได้” ในเบื้องต้นเห็นว่า กรณีของอัยการสูงสุดในทางปฏิบัติไม่ได้เป็นผู้ส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาอยู่แล้ว และขั้นตอนดังกล่าวจะไม่เกี่ยวข้องกับสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ หากจะบัญญัติไว้ สำหรับกรณีของอัยการสูงสุดควรสามารถมอบหมายผู้แทนได้เช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยอัยการสูงสุดไม่ต้องไปดำเนินการด้วยตนเอง

คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญบางส่วนเห็นว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็นคำว่า “หรือผู้ที่อัยการสูงสุด คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายมีอำนาจขอให้ศาลออกหมายจับ”

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๗๘ ตามมติเดิม

มาตรา ๙๐

มีการแก้ไข

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๙๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในกระฎีกระฐานมีมูลความผิดตามข้อกล่าวหา ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวน การไต่สวน เอกสารหลักฐาน พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัยอันเนื่องมาจากการกระทำตามข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ (๑) **และ** (๒) **และ** (๔) ให้รวมถึงการดำเนินการกับบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ หรือนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามมาตรา ๒๘ (๑) **และ** (๒) **และ** (๔) เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายด้วย

ควรในวรรคหนึ่งในการดำเนินคดีตามมาตรา ๒๘ (๑) (๒) **และ** (๔) ให้ใช้บังคับกับการดำเนินการในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๘ (๑) **และ** (๒) **และ** (๔) และคดีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกันและความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะต้องดำเนินการในคราวเดียวกันด้วย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

..... ฯลฯ.....

(๔) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๒) หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวข้อกัน รวมทั้งดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดับต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว หรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือที่กระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการด้วยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

..... ฯลฯ.....

ประเด็นพิจารณา

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญได้ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๙๐ ผลการหารือร่วมกันมีประเด็นค้างการพิจารณา คือ สำนักงาน ป.ป.ช. และ กรธ. เสนอคำว่า “หรือความผิดที่เกี่ยวข้อง” โดยถ้อยคำที่เดิมมาเป็นการบัญญัติเพื่อบรรณการรับกรณีความผิดเกี่ยวกับวินัย ซึ่ง กรธ. มีมติคัดค้าน จึงจำเป็นต้องขอมติที่ประชุมเพื่อวินิจฉัยว่า ที่ประชุมจะมีมติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือจะมีมติให้คำที่เพิ่มเติมเป็นการสงวนความเห็นของกรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. และกรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นสงวนความเห็น

พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง เสนอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมและจริยธรรม ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

..... ฯลฯ.....”

เหตุผลประกอบคำสงวนความเห็น

ความในมาตรา ๙๐ หากความผิดที่เกี่ยวข้องคือความผิดทางจริยธรรม ซึ่งหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเรื่องจริยธรรมด้วย หากถ้อยคำที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอเป็นความผิดนี้รวมอยู่ด้วย จะขอถอนคำสงวนความเห็น แต่หากไม่ได้หมายความว่ารวมถึงขอสงวนความเห็นไว้

ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ตรวจสอบเฉพาะเรื่องทุจริตเกี่ยวกับเรื่องทรัพย์สินเท่านั้น แต่เรื่องทางจริยธรรม การปกครอง การบริหารงานก็มีส่วนเกี่ยวข้องและควรเข้าไปดูแลหากมีการร้องเรียนจากส่วนราชการหรือข้าราชการ จึงเป็นประเด็นอภิปรายว่า ความผิดที่เกี่ยวข้องคือความผิดที่เกี่ยวข้องแบบใด และเป็นถ้อยคำที่ กรธ. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอความเห็นเป็นถ้อยคำดังกล่าว

ประเด็นอภิปราย

ประเด็นความผิดทางวินัย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานเป็นผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ความคิดเห็นเดิมของประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอในลักษณะว่า “ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถชี้มูลความผิดตามข้อกล่าวหาได้เลย” กล่าวคือ หากข้อกล่าวหาเข้ามาใน ๓ ฐานความผิด คือ ฐานความผิดทุจริตหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ แต่ในการไต่สวนปรากฏว่า มีความผิดทางอื่นนอกเหนือจากฐานความผิดดังกล่าว ในการกระทำเดียวกับที่มีการกล่าวหาหรือที่เกี่ยวข้อง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถที่ดำเนินการชี้มูลความผิดต่อไปได้ด้วย เช่น ในเรื่องทางวินัยหรืออาญา

ตัวอย่างในเรื่องอาญาที่เป็นความผิดเกี่ยวข้องกัน เช่น คดีที่มีการสลายการชุมนุม มีการกล่าวหาว่า มีการสั่งให้ฆ่าคน ดังนั้น การฆ่าคนตายจึงเป็นอีกกรณี หรือความผิดอีกฐานหนึ่ง แต่เรื่องการสั่งให้ฆ่าคนตายเป็นเรื่องการสั่งให้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพราะฉะนั้นความผิดทั้ง ๒ ฐาน เมื่อมีการร้องมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ควรให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถชี้มูลความผิดทั้ง ๒ ฐานไปด้วยกัน เพราะเป็นการไต่สวนในคราวเดียวกัน และการเสนอสำนวนไปยังศาล ศาลจะได้พิจารณาในการกระทำนั้นและที่เกี่ยวข้องด้วย ส่วนสำหรับกรณีความผิดทางวินัย ขณะที่ร้องเข้ามาเป็นความผิดที่อยู่ในอำนาจก่อน แต่เมื่อมีการไต่สวนไปแล้วอาจจะปรากฏว่า ไม่ใช่ความผิดทางวินัย อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ แต่กระบวนการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวน จะใช้หลักการเช่นเดียวกับการสอบสวนทางวินัย และมีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๙ คนเป็นผู้วินิจฉัย ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า “มีมูลความผิด” แต่อาจไม่ใช่เรื่องการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งแต่เดิมคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการชี้มูลความผิดทางวินัยในลักษณะนี้ไปได้ เช่น การประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการอันเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายร้ายแรงหรือจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรี

ทั้งนี้ ประเด็นดังกล่าวยังรอการพิจารณาอยู่ เนื่องจากได้มีการหารือไปยัง ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากกฎหมายเดิม ไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงขอเสนอหลักการว่า ยังคงต้องการ หลักการในการวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวข้องเนื่องกันอยู่ โดยบัญญัติกฎหมายให้ครอบคลุมและเป็นการ อุดช่องว่างดังกล่าวทั้งในเรื่องวินัยและอาญา

อนึ่ง หน้าที่และอำนาจดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายเดิม มาตรา ๑๙ (๔) ซึ่งใช้ คำว่า “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” แต่เกิดกรณีศาลปกครองวินิจฉัยในลักษณะที่อาจจะตีความต่างกัน ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงต้องการบัญญัติหน้าที่และอำนาจไว้ให้ชัดเจนว่า หากเกิดกรณีที่เข้า ลักษณะดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจชี้มูลความผิดได้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน หรือกรณี ที่เป็นการกระทำความผิดในการกระทำเดียวกันนั้น

(๒) แต่เดิมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอว่า มีมูลความผิดตามข้อกล่าวหา จึงตัด ฐานความผิดออกไปเลยว่า “เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและมีมติวินิจฉัยว่า มีมูลความผิด ตามข้อกล่าวหา” ซึ่งเป็นไปตามหลักการตามกฎหมายเดิม

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องการมุ่งเน้นทางด้านวินัยให้ชัดเจนว่า ความใน (๒) ของมาตรา ๙๐ ว่า ถ้าคดีมีมูลความผิดทางวินัยอันเนื่องมาจากการกระทำตามข้อกล่าวหา เพื่อจะให้ เกิดความชัดเจนว่า ถ้าข้อเท็จจริงมีตามข้อกล่าวหาแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถชี้มูล วินัยความผิดที่เป็นข้อกล่าวหาได้ แต่ไม่ใช่ความผิดอื่นหรือไม่ใช้วินัยอื่น แต่ต้องมาจากข้อกล่าวหา ดังกล่าวก่อน ซึ่งตรงกับฐานความผิดตามคำกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวนก่อน

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า ในส่วนของ กรธ. มองว่า การที่จะไปพิจารณาถึงความผิดที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วย คำว่า “ความผิดที่เกี่ยวข้อง” เป็นคำที่ ค่อนข้างกว้าง ซึ่งความผิดใดก็สามารถจะวินิจฉัยได้ ดังนั้น กรธ. จึงเห็นว่า ยังไม่สมควรที่จะกำหนด หน้าที่และอำนาจในส่วนนี้ไว้

อย่างไรก็ตาม ความในมาตรา ๒๙ บัญญัติว่า ในการดำเนินคดีให้รวมไปถึงคดีที่มีการ กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกันอยู่แล้ว ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการได้ จนกระทั่งมีการไต่สวนและวินิจฉัยแล้ว หากจะให้หมายความรวมถึง “ความผิดที่เกี่ยวข้อง” อย่างอื่นอีก ซึ่งนอกจากที่เกี่ยวข้องที่ให้เข้ามาตั้งแต่เบื้องต้นตามความในมาตรา ๒๙ แล้ว อาจเป็น การบัญญัติอำนาจอื่นที่กว้างเกินไป

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ประเด็นความผิดเกี่ยวเนื่อง ศาลปกครองอาจเห็นเป็นอย่างอื่น และมีประเด็น เสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำวินิจฉัย คณะกรรมการวิสามัญจะบัญญัติไว้ให้ชัดแจ้งเลย หรือไม่ เพราะหากบัญญัติอำนาจไว้ให้ครอบคลุมถึงเรื่องวินัยเป็นเรื่องหลัก ทั้งนี้ ในฐานะที่ปฏิบัติ หน้าที่เกี่ยวกับเรื่องวินัยมีประเด็นอยู่ว่า ถ้าถูกกล่าวหาว่า “ทุจริต” แต่ปรากฏว่า การไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการวินิจฉัยออกมาว่า ไม่ได้เป็นความผิดฐานทุจริต แต่เป็นเรื่องประมาท

เล่นเล่หรือเป็นเรื่องอื่น ๆ ซึ่งตามกฎหมายเดิมจะวินิจฉัยพ่วงกันไป ซึ่งต้นสังกัดของผู้ถูกกล่าวหา ไม่ได้ดำเนินการทางวินัยบุคคลดังกล่าวใหม่ เพราะถือว่า คำวินิจฉัยมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และลงโทษบุคคลดังกล่าวโดยใช้สำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อย่างไรก็ตาม เมื่อศาลปกครองสูงสุดเห็นเป็นอย่างอื่น จึงเป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) หากพิจารณาความในมาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ (๑) (๒) (๔) คือ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยความใน (๑) “เป็นกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ...” ความใน (๒) “เจ้าพนักงานของรัฐร่ำรวยผิดปกติ...” และความใน (๔) “ไต่สวนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหรือที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.” การปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ (๑) ให้รวมถึงการดำเนินการที่เป็น “นิติบุคคล” และตามความในวรรคสองในการดำเนินการตามมาตรา ๒๘ (๑) (๒) และ (๔) ให้ใช้บังคับกับการดำเนินคดีในคดีที่มีความผิดกรมเดียวความผิดต่อกฎหมายหลายบทหรือบทใดบทหนึ่ง ซึ่งต้องดำเนินการตามมาตรานี้ และคดีที่มีการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกันและความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะต้องดำเนินการในคราวเดียวกันด้วย ทั้งนี้ เห็นว่าสามารถเทียบเคียงการบังคับใช้ได้

(๓) ประเด็นการดำเนินการทางวินัยมีแนวคิดอยู่ ๒ แนวคิด คือ

(๓.๑) ศาลปกครองมีอำนาจวินิจฉัยความเห็นที่ว่า ฐานความผิดไม่ตรงกับหน้าที่และอำนาจ ซึ่งหากคณะกรรมการการวิสามัญกำหนดให้มีอำนาจ “ความผิดที่เกี่ยวข้อง” ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะเป็นการบัญญัติอำนาจครอบคลุมอำนาจของศาลปกครอง และไม่ต้องตีความในส่วนที่มีคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

(๓.๒) หากมีการบัญญัติความผิดที่เกี่ยวข้องให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ในการตีความการใช้กฎหมาย การใดที่กระทำไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายในขณะนั้น หากมีกฎหมายใหม่บัญญัติขึ้น ย่อมต้องดำเนินการตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันซึ่งเป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๔) ความในมาตรา ๙๐ เป็นมาตราที่หมายความว่า เรื่องที่เข้ามายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นเรื่องที่อยู่ในคำร้องและอยู่ในองค์ประกอบตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนไปแล้ว ปรากฏว่า เรื่องตามคำร้องดังกล่าวพบว่า มูลความผิดอาจจะมีอีกมุมหนึ่งหรืออีกฐานความผิดหนึ่ง ดังนั้น เมื่อมีอีกฐานความผิดหนึ่งด้วยแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเฉพาะในหน้าที่และอำนาจส่วนฐานความผิดอื่นต้องย้อนกลับไปให้หน่วยงานหรือย้อนกลับไปยังต้นสังกัด เพื่อดำเนินการสอบสวนในเรื่องฐานความผิดอื่น ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกันและเป็นเรื่องเดียวกัน

คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งว่า ในเมื่อฐานความผิดเข้ามาอยู่ในหน้าที่และอำนาจแล้ว แต่เมื่อไต่สวนแล้วมีความแตกต่างเกิดขึ้น ขอให้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องไปด้วยเลย ซึ่งมีใช้การหยิบยกความผิดอย่างอื่นเข้ามาในสำนวน โดยต้องมีฐานมาจากการกระทำเดียวกับที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่แล้ว การจำกัดการดำเนินการในส่วนนี้จะทำให้ไม่สามารถส่งออก

คำวินิจฉัยไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งที่ตอนรับคำร้องมาอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยแล้วพบว่า มีความผิดแยก ออกเป็น ๒ ทาง คือ ความผิดอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และพบ ความผิดที่เกี่ยวข้องอื่น ดังนั้น จึงควรเป็นความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถวินิจฉัยไปได้ใน การกระทำความผิดคราวเดียวกัน

(๕) ต้องสอบถามผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า เป็นความผิด ที่เกี่ยวข้องกันหรือไม่ จะได้ทับซ้อนหรือต่อเนื่องจากมาตรา ๒๙ ที่เป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งไม่ใช่ความผิดอื่น เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ทำการไต่สวนแล้วตามความในมาตรา ๒๙ ดังนั้น เมื่อผลการวินิจฉัยออกมาเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกัน “ไม่ใช่ความผิดอื่น” จึงไม่มีข้อกั่วงวล อื่นใด

(๖) กรณีตัวอย่าง “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” เช่น ผู้ถูกกล่าวหาหมิ่นเจตนาทุจริต แต่เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้ว ปรากฏว่า เป็นเรื่องของความประมาทเลินเล่อ ซึ่งประเด็น การประมาทเลินเล่อเป็นความผิดทางวินัยที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถที่จะดำเนินการได้ เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการไต่สวนมาแล้ว แจ้งข้อกล่าวหาไปแล้ว โดยถือว่าเป็น ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน

(๗) หากคณะกรรมการวิสามัญร่างกฎหมายไปโดยที่ไม่รอฟังคำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญตามที่มิข้อพิพาทระหว่างศาลปกครองสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเกี่ยวกับมูลความผิดทางวินัยของราชการอันมีความเกี่ยวข้องกับคดีทุจริต หรือประพฤติมิชอบ ไม่ถือว่าเป็นการกีดกันตามรัฐธรรมนูญ และไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งหากคณะกรรมการวิสามัญบัญญัติไว้ชัดเจนว่า อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อตัดปัญหาดังกล่าว อาจจะมีประเด็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ในการนี้ มีความเห็นว่า หากไม่บัญญัติไว้ และศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยออกมาว่า เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถนำมาเป็นฐานในการที่จะดำเนินการต่อได้เลย แต่หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยถูกต้องแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องหยุดวินิจฉัยเรื่องทางด้านวินัย และวินิจฉัยได้แต่เฉพาะเรื่องทุจริต โดยศาลรัฐธรรมนูญจะเป็น ผู้วินิจฉัยชี้ขาดว่า การดำเนินการอย่างไรถูกต้อง ทั้งนี้ หากคณะกรรมการวิสามัญบัญญัติไว้ชัดเจน แล้ว แต่ศาลรัฐธรรมนูญไม่วินิจฉัยตามที่บัญญัติไว้จะเป็นการขัดแย้งกัน ดังนั้น การบัญญัติไว้หรือไม่บัญญัติไว้ว่าจะไม่มีผลในทางปฏิบัติก็ได้ จึงขอความชัดเจนว่า ควรคงไว้ตามร่างเดิมหรือเพิ่มเติม ว่า กรณีเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งอาจไม่ต้องบัญญัติคำว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๙”

(๘) ข้อพิจารณาประเด็นดังกล่าวประกอบด้วย ๒ หลักการ คือ หลักการบริหารงาน บุคคล คือ ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ให้คุณให้โทษ กับหลักปราบปรามทุจริต ซึ่งเป็นนโยบายใหญ่และ เป็นเรื่องสากล ทั้งนี้ ประเทศไทยมีองค์กรในการตรวจสอบ คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้วินิจฉัย “ทางอาญา” ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ และ “ทางวินัย” ซึ่งเป็นการใช้อำนาจ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ในการนี้ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยแล้วพบว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” ซึ่งอาจจะมีเพียงบางคนที่ร่วมอยู่ในการกระทำความผิดดังกล่าว ไม่ได้กระทำความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม แต่กระทำความผิดฐานอื่น อย่างเช่น “ประมาทเลินเล่อ” หรืออาจจะเป็นเรื่องไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จึงเป็นสิ่งที่ศาลปกครองและศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยมาและให้ชนะคดี จึงเกิดเป็นประเด็นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญ คือ ผู้บังคับบัญชาต้องผูกมัดที่จะลงโทษตามสำนวนการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ ปัจจุบันยังเป็นปัญหาอยู่ ดังนั้น จึงควรบัญญัติให้ชัดเจน และหากไม่บัญญัติไว้ต้องมีแนวทางให้ชัดเจนต่อการดำเนินการ

กรรมาธิการวิสามัญในฐานผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ในชั้นการพิจารณาของ กรธ. ได้มีการหยิบยกประเด็นดังกล่าวมาหารือในที่ประชุมแล้ว โดยที่ประชุมเห็นว่า ประเด็นดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กรธ. จึงไม่ได้บัญญัติในแนวทางใดแนวทางหนึ่งแบบชัดเจน ดังนั้น หากจะบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถพิจารณาวินิจฉัยในฐานความผิดอื่นได้ด้วย ต้องสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการวิสามัญอีกครั้ง

(๒) การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องทางวินัยตามข้อเท็จจริงแล้วไม่ใช่หน้าที่หลักตามกฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่มีเหตุจำเป็นที่จะต้องดำเนินการในเรื่องทางวินัยด้วย เพราะแต่เดิมเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องทางวินัยไปยังหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานต้นสังกัดไม่ดำเนินการใด ๆ แม้แต่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ก็ตีความเป็นอย่างอื่นได้ กล่าวคือ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับเดิมไม่ได้มีอำนาจเกี่ยวกับเรื่องทางวินัย แต่มีพัฒนาการของอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นผู้มีอำนาจสอบสวนทางวินัยด้วย เพื่อให้การดำเนินการทางวินัยเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ทั้งนี้ ในปัจจุบันเกิดปัญหาขึ้น เนื่องจากศาลปกครองเห็นว่า การวินิจฉัยเรื่องทางวินัยไม่ได้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่เป็นอำนาจของศาลปกครอง เพราะศาลปกครองมีอำนาจในเรื่องทางวินัยโดยเฉพาะ รวมถึงเรื่องการกระทำอันมิชอบของผู้บังคับบัญชา

ในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยืนยันว่า ในเมื่อกฎหมายกำหนดให้อำนาจสอบสวนทางวินัยได้ เมื่อดำเนินการสอบสวนแล้วจึงต้องชี้มูลความผิดไปด้วย ทำให้ไปเกี่ยวเนื่องกับเรื่องทางวินัย ซึ่งหากจะใส่ให้มีฐานของมาตรา ๒๙ ต้องใช้ถ้อยคำที่อย่างเดียวกัน เพราะเป็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกัน โดยเห็นว่าควรใช้คำว่า “ภายใต้มาตรา ๒๙” ด้วย เพื่อความชัดเจนว่า เป็นเรื่องที่ต่อเนื่องกัน

ส่วนกรณีของศาลปกครองจะเป็นอีกประเด็นหนึ่ง ซึ่งในการทำงานก็ยึดโยงว่าวินัยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องมาจากมาตรา ๒๙ และเป็นเรื่องที่กระทำได้จนสุดสาย เมื่อคณะทำงานได้สวนหรือวินิจฉัยแล้ว จึงเปลี่ยนคำว่า “เกี่ยวเนื่อง” เป็น “เกี่ยวข้อง”

(๓) ประเด็นปัญหาเกิดขึ้นเมื่อผลของการไต่สวนพบว่า มีความผิดทางวินัยหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเคยวินิจฉัยแล้วว่า หากเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับคดีที่รับวินัยนั้นนั้นถูกต้องแล้ว ผลคือการวินิจฉัยว่ามีความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องนี้จึงทำได้ “ไม่ใช่เกี่ยวเนื่อง” แต่ต้องเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องตั้งแต่แรก และเป็นข้อเท็จจริงอันเดียวกัน ดังนั้น หากคณะกรรมการการวิสามัญจะแก้ไขเพิ่มเติมควรแก้ไขให้ถูกต้องตามแนวของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

กรรมการการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็น ว่า ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญกำลังวินิจฉัยมีประเด็นคำถามว่า “การชี้มูลความผิดวินัย” เป็นการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพราะไม่มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับเรื่องวินัย แต่ปรากฏในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติไว้ไม่ชัดเจน โดยบัญญัติแต่เพียงการรับคำร้อง (ขาเข้า) แต่ไม่ได้บัญญัติผลของการวินิจฉัยคำร้อง (ขาออก) ตามที่ได้มีการอภิปราย

ดังนั้น ในบทบัญญัติที่ได้เสนอมานี้ จะบัญญัติผลของการวินิจฉัย (ขาออก) ให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อประเด็นที่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความชัดเจนแล้ว

ทั้งนี้ ในปัจจุบันแม้จะมีได้บัญญัติไว้โดยชัดเจน หากมีความมุ่งมั่นของฝ่ายบริหารว่าต้องการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการชี้มูลความผิดทางวินัย เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องหรือเกี่ยวข้องกันแล้ว ต้องเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่งก็จะเสียเวลาในการดำเนินการ

ปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล จำนวน ๕ ฉบับ ให้มีความชัดเจนว่า ให้คณะกรรมการข้าราชการประเภตต่าง ๆ ดำเนินการตามคำชี้มูลวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพราะว่าคณะกรรมการข้าราชการประเภตต่าง ๆ อาทิ พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่จะแก้ไขในประเด็นการสอบสวนทางวินัยแม้หลังเกษียณอายุราชการไปแล้ว จึงเป็นเจตนารมณ์ของรัฐบาล ณ ขณะนี้

ในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ขัดข้องหากผลการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ความผิดทางวินัยที่มีข้อขัดแย้งกับศาลปกครองเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมทั้งจะดำเนินการทางอาญาเพียงอย่างเดียว และให้การดำเนินการทางวินัยเป็นเรื่องของผู้บังคับบัญชาต่อไป

ประเด็นคำสงวนความเห็น

พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ประเด็นเรื่อง “จริยธรรม” ที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เพราะว่า “จริยธรรม” เป็นเรื่องทางวินัยและเป็นเรื่องสำคัญและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องจริยธรรมมาตลอด และมีการถอดถอนกันมาตามลำดับ โดยเฉพาะนักการเมือง

คำว่า “จริยธรรม” ที่เสนอดังกล่าว หากพิจารณาความในมาตรา ๒๘ (๑) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ จะมีคำว่า “จริยธรรม” แต่ความในมาตรา ๒๘ (๒) สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐจะไม่มีคำว่า “จริยธรรม” จึงเป็นสาเหตุที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “จริยธรรม” เพราะความในมาตรา ๙๐ มีความเกี่ยวเนื่องกับ มาตรา ๒๘ (๒) ซึ่งเมื่อมีการดำเนินการทางตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในทางยุติธรรม จึงควรมีคำว่า “จริยธรรม” อยู่ด้วย เพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่แล้ว

ในการนี้ หากพิจารณาว่า “จริยธรรม” กับ “วินัย” โดยส่วนตัวเห็นว่า จริยธรรม อยู่สูงกว่าวินัย เพราะ “วินัย” คือ ประพฤติตามวินัยของข้าราชการทุกประเภทที่มีวินัยไม่เหมือนกัน เช่น ข้าราชการทหารก็อย่างหนึ่ง ข้าราชการพลเรือนก็อย่างหนึ่ง หรือข้าราชการตำรวจก็อย่างหนึ่ง แต่ “จริยธรรม” หมายถึงใช้กับข้าราชการทุกประเภท นอกเหนือจากจะต้องมีวินัยแล้ว การประพฤติ ปฏิบัติตน การสำนึกต่อองค์กร การมีความรับผิดชอบต่อองค์กร สำนึกต่อประเทศชาติ และกรณีที่ใช้ ในการถอดถอนก็ไม่ใช่เรื่องวินัย โดยที่ผ่านมาจะเป็นกรณีที่เกิดขึ้นจากจริยธรรมทั้งสิ้น

อนึ่ง หากคณะกรรมการการวิสามัญแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อง “จริยธรรม” ในมาตรา ๒๘ (๒) แทน จะขอถอนคำสงวนความเห็นในมาตรา ๙๐ และหากมิได้นำไปบัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๘ (๒) ขอสงวนความเห็นไว้ เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีมาตรฐานทางจริยธรรมเหมือนกับ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ตามความในมาตรา ๒๘ (๑) เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นข้าราชการ อาทิจำเลย ข้าราชการเหล่าทัพ ปลัดกระทรวง หรืออธิบดี บุคคลเหล่านี้ควรมี “มาตรฐานจริยธรรม”

(๒) คำว่า “จริยธรรม” แม้ไม่ได้อยู่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่สำหรับร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องไปตรวจสอบจริยธรรมผู้อื่นและสามารถ ชี้มูลความผิดได้จนกระทั่งถอดถอนบุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่ง จึงควรบัญญัติความผิดเรื่อง จริยธรรมไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ทั้งนี้ ความคิดเห็นโดยส่วนตัวเห็นว่า คุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ควรบัญญัติเรื่อง “จริยธรรม” ไว้ด้วย เพราะในร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะปรากฏคำว่า “จริยธรรม” ในหลายมาตรา และปรากฏในรัฐธรรมนูญ จึงไม่ควรละเลยคำนี้

อย่างไรก็ตาม ขอให้มีการทบทวนประเด็นจริยธรรม เพราะคุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามของกรรมการในองค์กรอิสระบัญญัติไว้เหมือนกัน แม้หน้าที่และอำนาจจะต่างกัน ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ไม่ได้มีหน้าที่ และอำนาจเรื่องจริยธรรม การไม่บัญญัติไว้จึงไม่เป็นปัญหา

(๓) กรณีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในทางยุติธรรมมีที่มาอย่างไร

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า กรณีเป็นจริยธรรมของข้าราชการให้ถือว่าเป็นความผิดทางวินัยด้วย แต่สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รัฐธรรมนูญกำหนดให้เฉพาะกรณีผิด “จริยธรรมร้ายแรง” ที่บัญญัติให้องค์กรอิสระร่วมกันยกร่างมาตรฐานทางจริยธรรม อันอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนส่งศาลฎีกาพิจารณา

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า เนื่องจากฐานความผิดที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง โดยเพิ่มฐานความผิดต่อจากความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม “และจริยธรรม” ซึ่งเมื่อพิจารณาฐานความผิด “จริยธรรม” จะไม่มีฐานความผิดที่รองรับไว้ในรัฐธรรมนูญหรือฐานความผิดในประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ ความผิดตามมาตรา ๙๐ จะปรากฏใน ๓ ฐาน คือ (๑) กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ (๒) กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ (๓) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ความในมาตรา ๒๘ (๒) เป็นบทบัญญัติที่นำมาจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ อันเป็นหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติม

(๒) ประเด็นพิจารณา คือ ความผิดเรื่องจริยธรรมไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำใดเป็นความผิดฐานจริยธรรม มีแต่การกล่าวอ้างว่าจริยธรรมเป็นอย่างไร และต้องปฏิบัติตามจริยธรรม ซึ่งมีแต่คำว่า “จริยธรรม” แต่ไม่มีความผิด หรือไม่มีความผิดฐานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม จึงนำมาบัญญัติไว้เป็นเรื่องความผิดไม่ได้

ส่วนความในมาตรา ๒๘ (๑) ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ (๑) ใช้คำว่า “มาตรฐานจริยธรรม” ที่ต้องมีการกำหนดมาตรฐานขึ้นมาก่อน และการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวจึงถือว่าต้องถูกดำเนินการไต่สวน เป็นการไต่สวนเรื่องมาตรฐานจริยธรรม

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากหลักคิดที่ว่า ความในมาตรา ๒๘ ที่บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ นำบทบัญญัติมาจากบทอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ ที่มีอยู่ ๔ หัวข้อ แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กลับมี ๕ หัวข้อ โดยเติมความในมาตรา ๒๘ (๔) ในการไต่สวนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมาตรา ๒๘ (๕) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่น ซึ่งเป็นการบัญญัติเกินจากที่รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๔ บัญญัติไว้

(๓) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในทางยุติธรรม เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๓ ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ตามความในหมวด ๒ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งจะกำหนดว่าตำแหน่งใดบ้างเป็นตำแหน่งหน้าที่ในทางยุติธรรม ซึ่งไม่เกี่ยวกับ “จริยธรรม” เลย

(๔) สืบเนื่องจากประเด็นเรื่องความผิดทางจริยธรรมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่มี โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหากกล่าวถึงจริยธรรมก็คือ “วินัย” เท่านั้น ดังนั้น เมื่อไม่มีฐานความผิดดังกล่าว จะบัญญัติให้เป็นความผิดได้อย่างไร

ในส่วนของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง สำหรับนักการเมือง ซึ่งจะต้องมีการวางมาตรฐานก่อน โดยนักการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานทางจริยธรรมก็จะถูกไต่สวน

ในการนี้ ระบบโครงสร้างของรัฐธรรมนูญปัจจุบันมิได้สร้างระบบจริยธรรม ไว้ในกฎหมายสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่อยู่ในเรื่องวินัยข้าราชการ ทั้งนี้ หากเห็นว่าประเด็น จริยธรรมมีความสำคัญ ควรเป็นข้อสังเกตและนำไปบัญญัติไว้ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญเพื่อให้มีความชัดเจนว่าจะต้องมีมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย และให้มีอำนาจไต่สวนได้

อย่างไรก็ตาม กรณีของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ การตรวจสอบคุณสมบัติของ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทั้งหลายจะยึดถือเรื่องจริยธรรม แต่มิได้ถูกบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น เพราะร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะ เป็นเรื่องของ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ร่ำรวยผิดปกติ หรือกรณีนักการเมืองมีเรื่องร่ำรวยผิดปกติ การยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สิน รวมถึงเรื่องการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๕) ความในมาตรา ๒๘ (๑) (๒) และ (๓) เป็นบทบัญญัติที่ถูกกำหนดไว้ตาม รัฐธรรมนูญ จึงไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ แต่หากมีความจำเป็นจะต้องแก้ไขเพิ่มเติม ควรแก้ไข เพิ่มเติมความใน (๔) ซึ่งเป็นกรณีที่นอกจากความใน (๑) (๒) และ (๓)

(๖) เรื่องมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามความในมาตรา ๒๘ (๑) จะมีการ ดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งจะปรากฏในหมวด ๓ การดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ ส่วนที่ ๒ การดำเนินคดี กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งหากจะกำหนดฐานความผิด สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ ต้องมีมาตรการรองรับ อาทิ การไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอาจต้องมีการแยกหมวด แยกส่วนสำหรับการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว จึงต้องยกร่างเพิ่มเติมอีกส่วนหนึ่งด้วย

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวน การไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป”

ทั้งนี้ รองศาสตราจารย์เจษฎ์ โทณะวณิก นายภัทร คำพิทักษ์ นายปกรณ นิลประพันธ์ และศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็นแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงาน การไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป”

มาตรา ๙๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๙๓ เมื่อศาลที่มีเขตอำนาจพิพากษาในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ตาม ส่วนที่ได้รับจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ถ้าอัยการสูงสุดจะไม่อุทธรณ์หรือฎีกา ให้อัยการสูงสุด ทหารหรือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน ในกรณีที่มีความเห็นต่างกันและไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้อัยการสูงสุด พิจารณาดำเนินการต่อไปโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ และ ชี้แจงเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

เมื่ออัยการสูงสุดฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งแล้ว จะถอนฟ้องมิได้ เว้นแต่จะได้รับการ ร้องขอจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม สมควรถอนฟ้องตามที่ขอ

ข้อเสนอร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร

มาตรา ๙๓ เมื่อศาลที่มีเขตอำนาจพิพากษาในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ตาม ส่วนที่ได้รับจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ถ้าอัยการสูงสุดจะไม่อุทธรณ์หรือฎีกา ให้อัยการ สูงสุดหรือตบคณะกรรมกรร ป.ป.ช. ก่อน ในกรณีที่มีความเห็นต่างกันและไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้อัยการสูงสุดพิจารณาตัดสินคดีต่อไปโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและประโยชน์ของประเทศ เป็นสำคัญ และชี้แจงเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นคดีทั่วไป ในคดีที่ศาลพิพากษาไม่ลงโทษ จำเลยเต็มตามฟ้อง ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาด้วย

เมื่ออัยการสูงสุดฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งแล้ว จะถอนฟ้องมิได้ เว้นแต่**จะได้รับพรรั้งขอ**สทคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมสมควรถอนฟ้อง**ตามที่ขอ**

ประเด็นรอการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการวินิจฉัยได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๙๓ ตามข้อเสนอของร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร ที่ปรึกษาคณะกรรมการ โดยการณที่ศาลพิพากษาเต็มตามคำฟ้องจะไม่มีการอุทธรณ์หรือฎีกา และแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ แต่ไม่ต้องจัดทำเป็นรายงานเหมือนกับกรณีที่ศาลพิพากษาไม่เต็มตามฟ้อง ทั้งนี้ เพื่อลดปริมาณงาน โดยมีต้องรายงานทุกเรื่อง

ประเด็นอภิปราย

ประเด็นความในวรรคหนึ่ง

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) กรณีคดีอาญาที่ยื่นฟ้องต่อศาลไปแล้วจำเลยรับสารภาพ และศาลพิพากษาลงโทษจำเลยเต็มตามฟ้องแล้ว ย่อมไม่มีเหตุที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาในส่วนนั้น ดังนั้น จึงได้เสนอหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในมาตรา ๙๓ ว่า เฉพาะกรณีที่ศาลลงโทษไม่เต็มตามฟ้องเท่านั้นที่จะอุทธรณ์หรือฎีกา และอยู่ในระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกาย่อมดำเนินการต่อไปได้ ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ศาลลงโทษเต็มตามฟ้องแล้ว การไม่อุทธรณ์หรือฎีกาต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีก แต่ระยะเวลาในการอุทธรณ์และฎีกาต้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดต้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกาไว้อีกก่อน เป็นการเพิ่มขึ้นตอนและการดำเนินการโดยไม่จำเป็น

(๒) กรณีที่อัยการสูงสุดจะแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบนั้น จะเป็นกรณีที่ศาลลงโทษเต็มตามฟ้อง แต่หากเป็นกรณีลงโทษไม่เต็มตามฟ้องหรือยกฟ้อง ต้องฟังความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

(๓) เพื่อให้ครอบคลุมทุกประเด็นจึงขอเสนอปรับถ้อยคำเพิ่มเติม โดยหากอัยการสูงสุดจะไม่อุทธรณ์หรือฎีกาในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษเต็มตามฟ้อง ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ทั้งนี้ ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษไม่เต็มตามฟ้อง โดยไม่ต้องบอกกรณีว่า “ไม่ลงโทษจำเลยไม่เต็มตามฟ้อง” ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบและรับฟังความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยเป็นการแจ้งให้ทราบทั้ง ๒ กรณี

(๔) สำหรับกรณีที่ “รอการลงโทษ” อาจจะมีประเด็นอยู่ส่วนหนึ่ง คือ อาจจะต้องมีมาตรการเร่งรัดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบการอุทธรณ์หรือฎีกา ทั้งนี้ หากคงไว้ตามร่างเดิม หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดมีความเห็นไม่ตรงกัน และอัยการสูงสุดมีคำสั่ง

ไม่อุทธรณ์หรือฎีกา โดยคำนึงถึงเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว และรายงานหรือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับทราบ หลักการดังกล่าวมาจากรัฐธรรมนูญหรือไม่

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ความในมาตรา ๙๓ เฉพาะเจาะจงไปในคดีที่พิพากษาลงโทษจำเลยไม่เต็มตามฟ้อง แต่มีกรณีที่ศาล “ยกฟ้อง” ซึ่งต้องมีการหารือร่วมกันก่อนระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับอัยการสูงสุดว่าจะอุทธรณ์หรือฎีกาหรือไม่

(๒) ตามหลักการหากพิพากษาตามคำฟ้อง หรือลงโทษตามคำฟ้องทุกอย่างแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่ติดใจ เพียงแต่หากเกิดกรณีที่มีคำพิพากษาสำหรับบางคนหรือกรณีสำหรับบางคนจำเป็นจะต้องอุทธรณ์เฉพาะกรณีคำพิพากษาไม่เต็มตามฟ้อง และมีอีกกรณีหนึ่ง คือ กรณีที่ศาลยกฟ้องและอัยการสูงสุดไม่อุทธรณ์หรือฎีกา

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) คำว่า “ไม่ลงโทษจำเลยเต็มตามฟ้อง” โดยบัญญัติไว้เฉพาะสำหรับจำเลยเท่านั้น แต่ครอบคลุมจำเลยทุกคนหรือไม่ ตัวอย่าง กรณีมีการฟ้องจำเลยกว่า ๑๐ คน หรือกว่า ๒๐ คน หรือ ๑๐๐ คน แล้วมีคำพิพากษาเต็มตามฟ้องบ้าง ไม่เต็มตามฟ้องบ้าง โดยจะหมายความถึงจำเลยทุกคนหรือบางคน เพราะจะมีประเด็นนี้ด้วย กล่าวคือ หากตีความโดยเคร่งครัด คำว่า “จำเลย” จะคลุมถึงจำเลยทุกคนหรือไม่ ที่กล่าวถึงคำพิพากษาเต็มตามฟ้อง ถ้าลงโทษเฉพาะบางคน ไม่ลงโทษบางคน จะต้องบัญญัติไว้หรือไม่ จึงมีความกังวลในเรื่องของการตีความกฎหมาย ทั้งนี้ ประเด็นการแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบนั้น เป็นที่เข้าใจว่าดำเนินการอยู่แล้ว

(๒) ตามร่างเดิมคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดรู้อยู่แล้วว่า ระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือฎีกามีจำกัด เมื่อมีคำพิพากษาเกิดขึ้นควรเร่งหารือกัน ซึ่งตามร่างเดิมจะปฏิบัติได้โดยง่ายกว่าการจำแนกว่า ศาลมีคำพิพากษาเต็มตามฟ้องหรือไม่ เพราะอาจจะมีปัญหาในทางเทคนิคในการแจ้งกันไป-มา และรายละเอียดที่จะต้องพิจารณามีจำนวนมาก

(๓) ความในมาตรา ๙๓ เป็นหลักการที่เพิ่มขึ้นใหม่ เนื่องจากเห็นว่า ข้อปฏิบัติดังกล่าวเป็นปัญหา ทั้งนี้ เพื่อความโปร่งใสและแก้ไขปัญหานั้นเป็นการสร้างเกราะกำบังให้กับทางอัยการสูงสุดด้วยว่า ในบางกรณีอัยการสูงสุดมีเหตุผลในทางกฎหมาย แต่ไม่มีโอกาสได้ชี้แจงต่อสาธารณชน และเมื่อเกิดปัญหาการดำเนินการจะเสียหาย ซึ่งเกิดความคิดว่า อัยการสูงสุดไปรับใบสั่งมาจากการเมืองหรือจากผู้ใดหรือไม่ จึงเห็นว่า หากบัญญัติแบบชัดแจ้งว่า ให้อัยการสูงสุดได้ชี้แจงกับสาธารณชนก็จะเป็นเครื่องมือในการปกป้องอัยการสูงสุด อาทิ การแถลงข่าว

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า กรณีศาลมีคำพิพากษาตามฟ้อง แต่ “รอลงอาญา” ถือว่าเป็นคำพิพากษาไม่เต็มตามฟ้องด้วยหรือไม่ สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ขอให้ลงโทษโดยไม่รอลงอาญาได้หรือไม่

ประเด็นความในวรรคสอง

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริภาร ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในวรรคสอง เมื่ออัยการสูงสุดฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งแล้ว “จะถอนฟ้องไม่ได้” เว้นแต่จะได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดเห็นว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม สมควรถอนฟ้องตามที่ขอ”

ในการนี้ ขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ โดยตามร่างเดิมจะมีการถอนฟ้องได้ทางเดียว คือ “ได้รับการร้องขอ” จากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ จะมีกรณีที่อัยการสูงสุดอาจจะมีคำสั่งไม่ฟ้องหรือถอนฟ้องได้ ในกรณีที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งหากบัญญัติว่า ต้องมีคำร้องขอจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะขัดกับพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่เปิดช่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการได้

อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีกรรมการ ป.ป.ช. กระทำทุจริตสามารถใช้หลักเกณฑ์นี้ได้ จึงขอปรับแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำว่า “เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด เห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ทั้งนี้ ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่า หากฟ้องตามคำร้องขอแล้วไม่เป็นประโยชน์ อาจจะเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาว่า เรื่องนี้อาจจะเป็นกรณีที่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะไม่เป็นประโยชน์ และหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นชอบ ก็สามารถดำเนินการไปตามนั้นได้ แต่หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นชอบด้วย ก็ไม่อาจคัดค้านได้ เพียงแต่เป็นการเปิดช่องที่จะให้อัยการสูงสุดได้มีโอกาสที่จะหารือไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย

อนึ่ง หากบัญญัติให้การร้องขอจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นทางเดียวที่จะดำเนินการถอนฟ้องได้ จึงขอปรับถ้อยคำเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยให้สามารถดำเนินการได้ทั้ง ๒ ทาง และยังคงหลักการเดิมไว้

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า เห็นชอบกับข้อเสนอของร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริภาร ที่ปรึกษาคณะกรรมการ เพราะหลักการเหมือนกัน กล่าวคือ หลักการแรก คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องร้องขอและอัยการสูงสุดเห็นว่า เพื่อประโยชน์จึงถอนฟ้องได้ หลักการที่สอง คือ กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดทั้ง ๒ ฝ่ายเห็นร่วมกัน โดยต้นเรื่องอาจจะมาจากอัยการสูงสุดแจ้งไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ ทั้งนี้ ตามร่างเดิมจะต้องเป็นเรื่องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งมายังอัยการสูงสุดเพียงอย่างเดียว

ในการนี้ ขอเสนอเพิ่มเติมถ้อยคำว่า “เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมสมควรถอนฟ้อง” โดยเป็นการใช้ถ้อยคำที่สั้นกว่าและมีความหมายเหมือนกัน

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๓ เมื่อศาลที่มีเขตอำนาจพิพากษาในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ตามสำนวนที่ได้รับจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ถ้าอัยการสูงสุดจะไม่อุทธรณ์หรือฎีกาให้อัยการสูงสุดหารือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน ในกรณีที่มีความเห็นต่างกันและไม่อาจหาข้อยุติได้ให้อัยการสูงสุดพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ และชี้แจงเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

เมื่ออัยการสูงสุดฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งแล้ว จะถอนฟ้องมิได้ เว้นแต่**จะได้รับพรรั้งขอขอ**คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมสมควรถอนฟ้อง**ตามที่ขอ**”

มาตรา ๙๖

มีการแก้ไข

“มาตรา ๙๖ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๐ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น แล้วแต่กรณี

กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ**ศาลยุติธรรม** ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการส่งสำนวนการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังประธาน**คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม** ประธาน**คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง** หรือประธาน**คณะกรรมการอัยการ** แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ**ศาลยุติธรรม** กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ โดยเร็ว โดยให้ยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของความเห็นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยในสำนวนการสอบสวนด้วย และเมื่อดำเนินการได้ผลประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบผลการพิจารณา

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง**และวรรคสอง** ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๗ แล้ว แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา นั้น ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในการส่งสำนวนการไต่สวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ อาจมอบหมายให้เลขาธิการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้”

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๙๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๑๙๖ การบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต้องมีความเป็นอิสระ และดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการไม่เกินสองคน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ความในมาตรา ๙๖ วรรคสอง ขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมจากคำว่า “ให้ส่งสำนวน” เป็น “ให้ส่งเรื่อง” เนื่องจากความในมาตรา ๙๐ จะเชื่อมโยงกันมาเป็นลำดับว่า มีการไต่สวนและมีการทำสำนวนการไต่สวน และความในมาตรา ๙๐ ได้บัญญัติว่า หากคดีมีมูลความผิดทางวินัยให้ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชา ซึ่งต้องสอดคล้องกับความในมาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง ที่ใช้คำว่า “สำนวนการไต่สวน” ซึ่งความในวรรคสองก็บัญญัติให้ต้องส่งสำนวนการไต่สวนเช่นกัน

(๒) หากคณะกรรมการการวิสามัญเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็น “การส่งเรื่อง” ตามความในวรรคสอง จะทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกับมาตรา ๙๐ และความในมาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง เพราะในแต่ละมาตราจะบัญญัติให้ใช้คำว่า “สำนวนการไต่สวน” มาโดยตลอด

(๓) ความในวรรคสอง มีการใช้คำว่า “โดยให้ยึดสำนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการเป็นส่วนใหญ่” มีข้อเสนอว่า การใช้คำว่า “ยึด” อาจจะรุนแรงเกินไป จึงขอเสนอให้ เปลี่ยนเป็นใช้คำว่า “โดยให้ถือ” ได้หรือไม่

(๔) ความในวรรคสาม มีข้อเสนอว่า ควรให้หน่วยงานสามารถขอทบทวนได้ ซึ่งข้อเท็จจริงแล้วต้องมีระยะเวลาที่กำหนดสำหรับกรณีที่ให้มีการทบทวนด้วย ทั้งนี้ กรรมการบางส่วนได้เสนอขอเพิ่มระยะเวลา กรณีที่มีการขอให้มีการทบทวน โดยบัญญัติไว้ในวรรคสามว่า “การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอนพิจารณา สั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอนได้รับแจ้งมติที่ได้ขอให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง”

กรรมการการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๙๖ เป็นไปตามหลักการเดิมของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยแล้ว หากเป็นข้าราชการตุลาการ พนักงานอัยการ หรือตุลาการศาลปกครอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการเพียงส่ง “รายงาน” เพราะลักษณะของรายละเอียดจะเสนอเป็นรายงาน เอกสาร พร้อมความเห็นมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยแล้วจะส่งเรื่องดังกล่าวไป

ทั้งนี้ หลักการของ กรธ. ที่ยกไว้จะใช้คำว่า “สำนวน” ตลอดการดำเนินการ ซึ่งจะไม่มีความว่า “รายงานเอกสารและความเห็น” จึงอาจจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “สำนวน” โดยยังคงยึดหลักการเดิมที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไว้ กล่าวคือ ชี้มูลความผิดทางวินัยกับ กลุ่มข้าราชการดังกล่าว และส่งให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) หรือคณะกรรมการ อัยการ (ก.อ.) หรือคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) โดยให้ ก.ต. ก.อ. หรือ ก.ศป. ไปพิจารณาดำเนินการตามดุลพินิจของคณะกรรมการดังกล่าว เพียงแต่ขอให้ถือสำนวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักเท่านั้น

ในการนี้ กรณีที่คดีมีมูลคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งรายงานเอกสาร แต่คำว่า “รายงานเอกสาร” นี้ ข้อเท็จจริง คือ “สำนวน” แต่มีการใช้ถ้อยคำว่า “รายงานเอกสารและ ความเห็น” ซึ่ง กรธ. ได้ปรับหลักการใหม่ว่า ต้องเป็นสำนวนทั้งหมด จึงไม่ใช้คำว่า “รายงานเอกสาร และความเห็น” แล้ว

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) มาตรา ๙๖ มิได้ระบุถึงข้าราชการตุลาการศาลทหารซึ่งมีนัยเดียวกัน โดยมีคณะกรรมการตุลาการทหารควบคุมเรื่องจริยธรรมเช่นกัน อีกทั้งตามรัฐธรรมนูญ ศาลทหารก็เป็น ๑ ใน ๔ ศาลเช่นกัน ดังนั้น จึงขอเสนอให้เพิ่มเติมกรณีของตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารด้วย

อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมได้หารือที่มาของประเด็นการขาดในส่วนของตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารแล้ว ที่ประชุมเห็นควรให้คงไว้ตามหลักการเดิม

(๒) หากพิจารณาจากหลักการ กรณีของข้าราชการอื่น ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาลงโทษทางวินัยเลย แต่กรณีของข้าราชการศาลยุติธรรม ข้าราชการฝ่ายอัยการ หรือข้าราชการศาลปกครอง จะต้องดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการที่ดูแลข้าราชการดังกล่าว อาทิ ก.ต. ก.อ. หรือ ก.ศป. พิจารณา โดยจะลงโทษหรือไม่ก็ได้ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งถูกตั้งข้อสังเกตว่า เหตุใดข้าราชการสำนักงานศาลยุติธรรมถึงได้รับประโยชน์ โดย ก.ต. จะพิจารณาลงโทษหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น ประเด็นดังกล่าวอาจนำมาซึ่งข้อสังเกตดังกล่าวอีก

(๓) หากความในมาตรา ๙๖ ไม่เป็นการส่งสำนวน จะหมายความว่า จะต้องไม่มีการสอบสวนกลุ่มบุคคลดังกล่าวตั้งแต่ต้นด้วยหรือไม่ ซึ่งหากเป็นประเด็นดังกล่าวจะเป็นการแก้ไขหลักการใหญ่ ซึ่งต้องพิจารณาหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วย

(๔) การใช้คำว่า “ส่งสำนวน” ย่อมต้องเข้าใจได้ว่าเป็น “สำนวนทางอาญา” แต่กรณีเป็นเรื่องทางวินัย คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงต้องส่งสำนวนทางอาญาไปพร้อมกับความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปด้วย โดยความเห็นดังกล่าวเป็นความเห็นในทางอาญา ส่วนความเห็นทางวินัยย่อมเป็นไปตามดุลพินิจของผู้บังคับบัญชา ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่เข้าไปก้าวก่าย

ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง รองประธานคณะกรรมการคนที่สาม ได้แสดงความคิดเห็นว่า เหตุผลที่มีการเสนอใช้คำว่า “ส่งเรื่อง” เพราะหากใช้คำว่า “ส่งสำนวนไต่สวน” จะเข้าสู่บทนิยามศัพท์คำว่า “ไต่สวน” ซึ่งหมายถึงการแสวงหาความจริง ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๖ ได้บัญญัติว่า การบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต้องมีความเป็นอิสระ และดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ดังนั้น หากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นย่อมขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๖ จึงจำเป็นต้องใช้คำว่า “ส่งเรื่อง”

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมายังไม่เคยปรากฏปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อกรณีดังกล่าว โดยกรณีที่มีปัญหา ก.ต. ได้ลงมติไล่เอกเกือบทุกกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องมา

ในการนี้ การใช้คำว่า “ส่งเรื่อง” เป็นเพียงการบัญญัติถ้อยคำไม่ให้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ โดยมีได้มีเจตนาที่จะบัญญัติให้ผู้พิพากษาจะต้องไม่ถูกไต่สวน แต่เนื่องจากการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษานั้นมีมาตรฐานด้านต่าง ๆ สูงอยู่แล้ว

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า หากความในมาตรา ๔๐ ยังคงอยู่ เมื่อคณะกรรมการไต่สวนและมีมติวินิจฉัยกรณีของผู้พิพากษา คณะกรรมการ ป.ป.ช. “ไม่มีอำนาจที่จะไต่สวนและมีมติวินิจฉัยอยู่แล้ว”

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ประเด็นการไต่สวนข้าราชการฝ่ายอัยการหรือตุลาการ เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้โอนอำนาจการไต่สวนคดีอาญามาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น หากเป็นคดีอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนได้ ทั้งนี้ กรณีตามที่เป็นข่าวข้าราชการเรียกรับสินบน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องไต่สวนก่อนส่งเรื่องไปยังต้นสังกัด แต่กรณีหากเป็นการกระทำความผิดวินัยเพียงอย่างเดียว โดยไม่เข้าองค์ประกอบความผิดอาญาตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องไปยังต้นสังกัด อนึ่ง หากเป็นการกระทำความผิดอาญาที่เมื่อมีการไต่สวนแล้วพบว่ามีกระทำความผิดวินัยด้วย ก็ต้องส่งเรื่องไปเช่นกัน จึงเป็นไปตามความในมาตรา ๔๖

(๒) กรณีเรื่องทางวินัยย่อมเป็นดุลพินิจในทางปฏิบัติของหน่วยงาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่เข้าไปก้าวก่าย ซึ่งมีบางกรณีที่หน่วยงานส่งเรื่องมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนทางอาญาด้วย

มาตรา ๔๔

มีการแก้ไข

“มาตรา ๔๔ ผู้ซึ่งถูกลงโทษตามมาตรา ๔๖ ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้ ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วยได้”

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

“มาตรา ๔๔ ผู้ซึ่งถูกลงโทษตามมาตรา ๔๖ ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้ ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วยได้

ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วยได้”

ประเด็นรอการพิจารณา

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญได้ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๙๙ ต้องขอมติที่ประชุมว่า จะเห็นชอบตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอหรือจะคงไว้ตามร่างเดิม

ประเด็นอภิปราย

กรรมการการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) สำนักงาน ป.ป.ช. ขอเพิ่มเติมถ้อยคำว่า “ให้เป็นการอุทธรณ์ดุลพินิจอย่างเดียว” ตามหลักการเดิมของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙๖ มิเช่นนั้นจะกลายเป็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาสามารถไปใช้สิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาทั้งหมดได้เลย ไม่ว่าจะเป็นการอุทธรณ์ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย รวมถึงบทกำหนดโทษ จึงต้องบัญญัติให้ชัดเจนว่า การอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจะอุทธรณ์ได้แต่เฉพาะดุลพินิจในการกำหนดโทษเท่านั้น

ทั้งนี้ หากคงไว้ตามร่างเดิมสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ได้ขัดข้อง แต่กระบวนการสำหรับผู้ถูกกล่าวหาสามารถใช้สิทธิฟ้องต่อศาลปกครองได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านผู้บังคับบัญชา แต่กรณีที่จะใช้สิทธิไปอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาก่อนนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ขอเพียงแต่ให้ใช้สิทธิได้เฉพาะ “การอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษ” ที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจสั่งลงโทษไปแล้วเท่านั้น ซึ่งจะไม่เกิดความล่าช้ากับคดี ทั้งนี้ ประเด็นส่วนท้ายเกี่ยวกับเรื่องศาลปกครองเป็นการปรับแก้ถ้อยคำเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเข้าไปร่วมเป็นคู่กรณีกับศาลปกครองด้วยเท่านั้น

(๒) ความในมาตรา ๙๗ ขอเสนอเพิ่มเติมคำว่า “พยานหลักฐานใหม่อันแสดงว่า...” เพื่อมิให้นำหลักฐานเดิมมาเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีก

(๓) การแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๙๗ กระทบต่อกรณีระยะเวลาที่จะไปฟ้องคดีต่อศาลปกครองหรือการอุทธรณ์ตามกฎหมาย เพราะผู้บังคับบัญชาจะต้องนำเสนอหลักฐานใหม่เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทบทวน ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร

ทั้งนี้ ประเด็นนี้เป็นเรื่องสำหรับผู้บังคับบัญชาเป็นผู้พิจารณาเกี่ยวกับการลงโทษ และแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนใหม่ก่อนที่จะมีคำสั่งลงโทษหรือต้องลงโทษไปก่อน

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) กรณีตัวอย่างที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้ในคดีของอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ ได้มีการอุทธรณ์การกระทำความผิด และสำนักงาน ก.พ. ไปพิจารณาการกระทำ และเห็นว่า “ไม่ผิด” ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นการอุทธรณ์ดุลพินิจการลงโทษเท่านั้น

(๒) ประเด็นความในวรรคสองที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอเพิ่มเติมกรณีศาลปกครองดังกล่าว เมื่อต้นสังกัดได้ลงโทษผู้ถูกลงโทษแล้ว “ผู้ถูกลงโทษ” ไปร้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองอาจวินิจฉัยและมีคำสั่งโดยที่ไม่ได้เรียกคณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้าไปร่วมรับฟังด้วย ทั้งที่การลงโทษของผู้บังคับบัญชาเป็นการลงโทษซึ่งมีที่มาจากสำนวนและฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องมายังต้นสังกัด ดังนั้น การสู้คดีผู้บังคับบัญชาก็จะไม่ได้สู้คดีอย่างเต็มที่ เพราะไม่ได้เป็นต้นเรื่อง จึงมีข้อเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้าไปเป็นคู่ความในคดีเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อชี้แจงให้ศาลปกครองได้ทราบข้อเท็จจริงแห่งคดี มิฉะนั้นแล้วอาจจะต้องรื้อฟื้นคดีใหม่

(๓) ในส่วนของข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) เป็นผู้พิจารณาในกรณีที่ต้องพ้นจากราชการทุกกรณี ทั้งนี้ การอุทธรณ์ของข้าราชการพลเรือนสามัญจะขออุทธรณ์ทั้งพฤติการณ์การกระทำความผิดหรือไม่ผิด ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ “โทษ” ด้วย

ในการนี้ เข้าใจว่า ก.พ.ค. ต้องเคารพในคำวินิจฉัยและข้อกฎหมายที่กำหนดให้อำนาจในเรื่องนี้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกทั้งมีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดว่า หากเป็นเรื่องทุจริตต้อง “ไล่ออก” ต่อมาภายหลังกำหนดว่า สามารถปรับเป็น “ปลดออก” ได้ ดังนั้น ส่วนใหญ่คดีที่ ก.พ.ค. พิจารณาไปแล้ว ถ้าหากจะเปลี่ยนแปลงไปก็ยังเป็นโทษที่ร้ายแรงอยู่ กรณีที่เป็น “ปลดออก” เพราะมีเหตุที่จะต้องลดหย่อนโทษ แต่มิใช่เป็นเรื่องของข้อเท็จจริงแห่งคดี ซึ่งคณะกรรมการของข้าราชการอื่น อาทิ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) เคยพิจารณาว่า “ไม่มีความผิด” ได้ด้วย

(๔) ตามความในมาตรา ๘๗ ของร่าง กรธ. ที่บัญญัติไว้ จะเอื้อประโยชน์ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจในการลงโทษ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการการเมือง โดยความในมาตรา ๘๗ มีลักษณะว่า ระหว่างการพิจารณาโทษหากผู้บังคับบัญชาพบว่า มีหลักฐานใหม่ซึ่งเป็นเรื่องสาระสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไป หากดำเนินการตามความในมาตรา ๕๔ วรรคสอง เป็นช่องทางที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดขึ้นว่าจะเสนอมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้อย่างไร

ในการนี้ จะบัญญัติกฎหมายอย่างไรให้มีการถ่วงดุลอำนาจ สร้างระบบตรวจสอบที่ดี โดยปราบปรามคนทุจริต ซึ่งเป็นคนส่วนน้อย ทั้งนี้ ต้องไม่ถึงขั้นที่จะทำให้คนดีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความหวาดระแวง จนอาจไม่มีผู้ใดต้องการเข้ามารับราชการ

(๕) ความในมาตรา ๘๗ เป็นกระบวนการทางวินัย อันเป็นประเด็นเรื่องทบทวนคำวินิจฉัยเนื่องจากมีพยานหลักฐานใหม่ ซึ่งหากชี้แจงว่า คณะกรรมการวิสามัญตัดความในมาตรา ๘๗ แล้วนำมาบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ วรรคสอง ยังไม่สมบูรณ์ เพราะยังขาดองค์ประกอบกรณีผู้ที่จะเสนอให้มีการทบทวนนั้นต่างกัน กล่าวคือ ความในมาตรา ๘๗ คือ “ผู้บังคับบัญชา” ซึ่งมี

โอกาสที่จะเป็นไปได้ เพราะบางครั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะมีมติด้วยคะแนนเสียงก้ำกึ่ง เช่น ห้าต่อสี่ ดังนั้น โอกาสทบทวนที่จะมีการแก้ไขอาจเป็นไปได้หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่า มีพยานหลักฐานที่เพิ่มเติมขึ้นมาหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำสำนวนเสร็จไปแล้ว ซึ่งประเด็น ในการสอบวินัยกับประเด็นทางอาญาไม่เหมือนกัน ดังนั้น ความในมาตรา ๙๗ ควรคงไว้ตามร่างเดิม และไม่กระทบความในมาตรา ๕๔ เพราะความในมาตรา ๕๔ วรรคสอง เป็นกรณีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นไปได้ยากหากจะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทบทวนคำวินิจฉัย

(๖) กรณีผู้บังคับบัญชาได้รับสำนวนจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และพบว่า มีหลักฐานใหม่ ผู้บังคับบัญชาจะขอให้ทบทวนคำวินิจฉัยอาจกระทบการดำเนินการที่ต้องดำเนินการ ภายใน ๓๐ วัน ดังนั้น ระยะเวลา ๓๐ วัน ควรนับหลังจากได้รับการยืนยันกลับมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า ยังคงยืนยันตามสำนวนเดิมแล้วนับไปอีก ๓๐ วัน เพื่อให้สามารถนำเรื่องเข้าสู่การ พิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวง

ในการนี้ การบัญญัติในเรื่องดังกล่าวกระทบเรื่องการดำเนินการของ ผู้บังคับบัญชาเท่านั้น ซึ่งไม่ใช่ทุกเรื่องที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องขอทบทวนกลับมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยต้องเป็นเรื่องที่เห็นว่า “มีหลักฐานใหม่” จริง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจะทบทวน และ อำนาจวินิจฉัยสุดท้ายยังอยู่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ขอสงวนความเห็นให้คงไว้ตามร่างเดิม เนื่องจากตามที่ได้หารือกันไว้ว่า กระบวนการเดิมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะทำให้เกิดความล่าช้าอยู่แล้ว จึงได้เสนอให้มาตรา ๙๙ เป็นทางเลือกในการดำเนินการ

(๒) ประเด็นปัญหามิใช่ประเด็นที่ผู้ถูกลงโทษจะนำคดีไปฟ้องศาล โดยไม่แจ้งให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ แต่ประเด็นปัญหาอยู่ที่ดำเนินการอุทธรณ์ดุลพินิจเฉพาะ “การกำหนดโทษ” ของผู้บังคับบัญชาตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. ขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว หรือ สามารถอุทธรณ์ได้ทุกเรื่อง

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า ความใน มาตรา ๙๙ กรณีที่ไม่มีคำว่า “ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชา” เนื่องจากตามร่างเดิมใน มาตรา ๙๗ ที่คณะกรรมการวิสามัญตัดออก และนำไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ วรรคสอง โดยได้ เพิ่มหลักการขึ้นมาใหม่ว่า แต่เดิมหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติแล้วว่า “มีความผิดวินัย” หากส่ง สำนวนไปให้ผู้บังคับบัญชาแล้ว ผู้บังคับบัญชาต้องลงโทษตามฐานที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด และสามารถอุทธรณ์ได้แต่เฉพาะดุลพินิจในการกำหนดโทษ เช่น วินิจฉัยว่า “ร้ายแรง” ต้องพิจารณา ว่าถึงขั้นไล่ออกหรือปลดออก แต่จะไปเปลี่ยนฐานความผิดว่าไม่ร้ายแรงไม่ได้

ความในมาตรา ๙๗ ตามร่าง กรธ. ได้วางหลักการขึ้นมาใหม่ว่า ต่อไปนี้สามารถที่จะ ทบทวนคำวินิจฉัยได้ หากมีพยานหลักฐานใหม่ โดยอาจจะไม่ได้มีความผิดถึงขั้นร้ายแรงก็ได้ อาจจะ แค่กระทำความผิดธรรมดา แต่คณะกรรมการตัดประเด็นดังกล่าวออก โดยนำไปบัญญัติไว้ใน

มาตรา ๕๔ วรรคสอง ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญบัญญัติให้สามารถทบทวนได้หากมีพยานหลักฐานใหม่ แต่ตามความในมาตรานี้ หากคณะกรรมการการวิสามัญบัญญัติให้สามารถอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาได้แต่เฉพาะในกรณีที่เป็นเรื่องของการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษก็ไม่สามารถที่จะเสนอให้ผู้บังคับบัญชาเปลี่ยนฐานการลงโทษได้ เพราะความในมาตรา ๕๔ วรรคสอง คณะกรรมการการวิสามัญบัญญัติให้สามารถเสนอพยานหลักฐานใหม่ในการทบทวนฐานความผิดได้ด้วย กล่าวคือ สามารถอุทธรณ์และส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ จึงกลายเป็น ๒ ช่องทาง และหากจะอุทธรณ์ ก็สามารถอุทธรณ์ได้แต่เฉพาะดุลพินิจในการลงโทษ แต่หากจะขอให้ทบทวนพยานหลักฐานใหม่ต้องขอตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง

ผลการพิจารณา :

(๑) ที่ประชุมมีมติตัดความในมาตรา ๕๔ วรรคสอง และมีมติยกเลิกการตัดความในมาตรา ๙๗ และแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำจาก “พยานหลักฐานอันแสดงได้ว่า” เป็น “พยานหลักฐานใหม่อันแสดงได้ว่า”

(๒) ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๙ ผู้ซึ่งถูกลงโทษตามมาตรา ๙๖ ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองจะฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้ ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วยได้

ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วยได้”

มาตรา ๑๐๔

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๔ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับจำนวนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และที่ตั้งของทรัพย์สินเอกสารประกอบ ของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๐ (๑) เฉพาะนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๒) และ (๓) (๗) และ (๘) รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ของบุคคลดังกล่าว ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว ข้อมูลโดยสรุปดังกล่าวโดยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สิน และภาพถ่ายทรัพย์สิน หรือข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้ ทั้งนี้

ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยการเผยแพร่ให้กำหนดช่วงระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน

การเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๙) ตำแหน่งใดให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลตามวรรคหนึ่ง อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการลบหรือตัดทอนหรือทำ โดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลนั้นก่อนการเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปได้ โดยแจ้งให้ผู้ยื่นทราบถึงการดำเนินการดังกล่าว

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๐๐ ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๘ (๓) อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

- (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- (๔) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป
- (๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป
- (๖) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป
- (๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
- (๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- (๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามที่ที่ประชุม ได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๐๔ ให้สอดคล้องกับคำแปรญัตติของนายสมชาย แสวงการ ซึ่งจะมีประเด็นเพิ่มเติมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลเพิ่มขึ้นอีก ๒ กลุ่ม ตามมาตรา ๑๐๐ คือ (๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และ (๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ทั้งนี้

การเพิ่มเติมดังกล่าวที่ประชุมได้อภิปรายและมีมติว่า การเพิ่มกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเป็นการเพิ่มกลุ่มบุคคลขึ้นเป็นจำนวนมาก

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญได้ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๑๐๐ (๙) คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกำหนดก่อนว่า “ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น” ในตำแหน่งใดบ้างที่จะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๐๔ ตามที่ได้มีมติไว้แล้ว

มาตรา ๑๒๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๑ ในกรณีที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลให้ยกคำร้องขอด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ร่ำรวยผิดปกติตามที่ถูกกล่าวหา และถ้าผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกไล่ออกหรือถูกถอดถอนตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสองหรือวรรคสี่ ให้ผู้บังคับบัญชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี สั่งเพิกถอนคำสั่งไล่ออกหรือถอดถอนโดยเร็ว และผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใดที่พึงได้รับถ้ามิได้ถูกไล่ออกหรือถูกถอดถอน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสาม การจะดำเนินการอย่างไรให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี กำหนด

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า เนื่องจากผู้มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนคำสั่งไล่ออกหรือถอดถอนมีหลายประเภท ดังนั้น จึงควรเพิ่มถ้อยคำให้สอดคล้องกับกรณีของเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติทุกประเภท โดยควรเพิ่มเติมคำว่า “ผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอน หรือผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง”

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๑ ในกรณีที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลให้ยกคำร้องขอด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ร่ำรวยผิดปกติตามที่ถูกกล่าวหา และถ้าผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกไล่ออกหรือถูกถอดถอนตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสองหรือวรรคสี่ ให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอน หรือผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี สั่งเพิกถอนคำสั่งไล่ออกหรือถอดถอนโดยเร็ว และผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใดที่พึงได้รับถ้ามิได้ถูกไล่ออกหรือถูกถอดถอน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ บริหารงานบุคคลหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสามสี่ การจะดำเนินการอย่างไรให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี กำหนด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้ผู้นั้นได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ ในกรณีที่ไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าว ให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวห้ามไม่ให้หน่วยงานของรัฐยกอายุความใดขึ้นอ้างอันจะเป็นเหตุให้ไม่สามารถให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลดังกล่าวได้”

มาตรา ๑๒๘

รอกการพิจารณา

มาตรา ๑๒๘ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าคดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่บุคคลดังกล่าว โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้อำนาจของรัฐมนตรีตามกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดมาตรการอื่นใดที่สมควรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ และมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นช่วยดำเนินการตามที่จำเป็นได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะได้รับความคุ้มครองหรือช่วยเหลือก่อน

ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือคู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำความผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นหรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอรับค่าทดแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย

ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองช่วยเหลือตามวรรคหนึ่งหรือค่าทดแทนตามวรรคสองให้จ่ายจากเงินรายได้ของสำนักงาน

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔ การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่พยานพึงได้รับตามกฎหมายอื่น

ประเด็นรอการพิจารณา

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญได้ชี้แจงประเด็นรอการพิจารณาว่า ประเด็นสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ซึ่งกรรมการบางส่วน มีความเห็นว่า ควรได้รับสิทธิประโยชน์ในทางเดียวกันนั้น และที่ประชุมได้มีมติมอบหมายผู้แทน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายกร่างในประเด็นดังกล่าว

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรพิจารณา ทบทวนความในมาตรา ๑๒๘ ซึ่งต้องพิจารณาคู่กับมาตรา ๑๕๔ (๒) ทั้งนี้ ความเดิมตาม มาตรา ๑๒๘ วรรคสี่ มิได้กำหนดเรื่องของกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ จึงต้องบัญญัติเรื่องค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองช่วยเหลือบุคคลให้ใช้จ่ายจากรายได้ของสำนักงาน ป.ป.ช. และเมื่อมีการเพิ่มประเด็นกองทุนขึ้น และบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๔ (๒) ว่า “ให้ใช้จ่าย” สำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือตามมาตรา ๑๒๘ โดยให้ใช้จ่ายจาก เงินกองทุน ดังนั้น จึงมีข้อเสนอจาก กรธ. ว่า ควรตัดเรื่องค่าใช้จ่ายในมาตรา ๑๒๘ วรรคสี่ออก เพื่อให้มีการเบิกจ่ายเพียงทางเดียว คือ ใช้จ่ายจากเงินกองทุน

ในการนี้ จากการตรวจสอบพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ ความในมาตรา ๔ ได้บัญญัติเปิดกว้างไว้ว่า การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตาม พระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่พยานพึงได้รับตามกฎหมายอื่น ดังนั้น หาก คณะกรรมการสิทธิการบัญญัติไปในอีกรูปแบบหนึ่ง อาจบัญญัติว่า “การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือ ประโยชน์ของบุคคลตามมาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถือเป็นการตัดสิทธิ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา” ได้หรือไม่ เพราะเป็นถ้อยคำที่สามารถเทียบได้ กับคำว่า “หรือประโยชน์ที่จะพึงได้รับตามกฎหมายอื่น”

คณะกรรมการได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ประเด็นการคุ้มครองพยาน ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๒๘ เป็นหลักการที่ กำหนดขึ้นมาใหม่ คือ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมตาม กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลม ในการนี้ จะเกิดปัญหา คือ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา การจะจ่ายค่าทดแทนหรือให้ความช่วยเหลือ ดังกล่าวต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา โดยกระทรวงยุติธรรมต้อง ดำเนินการตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนด

ทั้งนี้ หากพิจารณามาตรา ๑๒๘ ที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถให้ความช่วยเหลือดังกล่าว รวมถึงให้เบิกจ่ายค่าใช้จ่ายจากกองทุนตามความมาตรา ๑๕๔ ดังนั้น จึงควรมีมาตรการส่วนหนึ่งว่า ให้ผู้ที่เป็นพยานหรือผู้ที่ได้รับความคุ้มครองได้รับการดูแลหรือช่วยเหลือเพียงทางเดียว เพราะหากบัญญัติตามความเดิมอาจจะสามารถรับสิทธิประโยชน์ได้ทั้ง ๒ ทาง ซึ่งควรจะบัญญัติให้มีมาตรการหรือข้อจำกัดบางประการว่า ควรจะรับแค่ทางใดทางหนึ่งเท่านั้น

(๒) หากพิจารณาความในมาตรา ๑๒๘ วรรคหนึ่ง กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า คดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองพยาน หากบุคคลนั้นยังมิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมต้องจัดหาให้มีมาตรการคุ้มครองพยานได้

ทั้งนี้ ประเด็นปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น คือ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีมาตรการคุ้มครองแล้ว แต่บุคคลดังกล่าวอาจจะขอให้มีการดำเนินการคุ้มครองพยานซ้ำอีกตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา หรือบุคคลดังกล่าวได้รับการคุ้มครองพยานมาก่อนแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ควรจัดให้มีการคุ้มครองพยานซ้ำอีก

มาตรา ๑๓๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๑ บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาarayใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าพนักงานของรัฐหรือบุคคลใดซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาarayอื่น หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าพนักงานของรัฐarayอื่นหรือผู้ถูกกล่าวหาarayอื่นนั้นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้กันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นบุคคลตามวรรคหนึ่งไว้เป็นพยานแล้ว ห้ามมิให้ผู้ยังค้ำบัลยชวหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินการทางวินัยกับบุคคลซึ่งถูกกันไว้เป็นพยานนั้น และบุคคลนั้นอาจได้รับความช่วยเหลือได้ตามสมควรจนคดีถึงที่สุด เว้นแต่บุคคลนั้นฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขการกันไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง

การคุ้มครองตามวรรคสอง ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งตำแหน่งของพยานที่ดำรงอยู่และการเลื่อนชั้นเงินเดือนรวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นด้วย เว้นแต่บุคคลนั้นไม่สมควรได้รับการคุ้มครองเมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์และสภาพของการกระทำผิดแล้ว หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขการกันไว้เป็นพยาน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๐๓/๖ บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหา รายใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา รายอื่น หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ประเด็นอภิปราย

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ความในมาตรา ๑๓๑ ใช้คำว่า “บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหา รายใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด” ข้อเท็จจริง คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดทั้งหมด โดยจะเป็นบุคคลใดหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา ก็ได้ ดังนั้น จึงไม่ควรใช้คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” โดยควรจะใช้เพียงคำว่า “บุคคลใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด” โดยให้หมายความรวมถึงผู้ถูกกล่าวหาด้วย โดยข้อพิจารณา คือ เมื่อถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ก็เป็นผู้กระทำความผิดโดยไม่ต้องแยกว่าเป็น “บุคคลใด” หรือเป็น “ผู้ถูกกล่าวหา” ทั้งนี้ ข้อพิจารณาตามความในวรรคสอง เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้กันบุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นพยานแล้ว การกันบุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นพยาน ย่อมต้องห้ามมิให้มีการดำเนินคดีอยู่แล้ว และไม่ต้องเป็นผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวจะทำให้เจ้าหน้าที่พยานดังกล่าวมีน้ำหนักน้อยลง

ในกรณีที่จะชักจูงใจให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้ามาเป็นพยานในคดี ระยะเวลาจะเป็นตัวกำหนดว่า ณ วันที่เข้าสู่การไต่สวนครั้งแรกได้ให้การไว้อย่างไร การรับฟังจะต่างกันระหว่างให้การอันเป็นประโยชน์กับไม่เคยให้การไว้ตั้งแต่ต้น

อย่างไรก็ตาม กรณีของน้ำหนักพยานจะต่างกัน เพราะหากเป็น “พยาน” ต้องมีการสาบานตนหรือปฏิญาณตน แต่ถ้าเกิดเป็น “ผู้ถูกกล่าวหา” ไม่จำเป็นต้องสาบานตนหรือปฏิญาณตนก็ได้ จึงมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ แม้บทบัญญัติเดิมจะเป็นเช่นนั้น แต่หากแก้ไขให้เกิดความชัดเจนขึ้นจะเกิดประโยชน์มากกว่า

(๒) การปฏิบัติต่อบุคคลทั่วไปกับผู้ถูกกล่าวหาเหมือนกัน คือ ต้องกันผู้มีส่วนในการกระทำความผิดเหมือนกัน แต่บุคคลดังกล่าวจะมีส่วนกระทำความผิดในฐานะใดจะถูกกำหนดในภายหลัง ดังนั้น หลักการ คือ มีส่วนในการกระทำความผิด ส่วนจะอยู่ฐานะใด การบัญญัติกฎหมายไม่จำเป็นจะต้องเอาฐานะดังกล่าวมาใส่ไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อจะชี้ให้เห็นว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถูกกล่าวหาแล้ว จึงจะสามารถกันไว้เป็นพยานได้ ซึ่งข้อเท็จจริงไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว

สิ่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องการจะได้ประโยชน์จากบุคคลดังกล่าวในการให้ถ้อยคำ และถ้อยคำที่ผ่านการสาบานตนหรือปฏิญาณตนย่อมมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่าถ้อยคำที่ไม่ได้ผ่านการสาบานตน

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ข้อเท็จจริงของคดีเมื่อปี ๒๕๕๔ เกิดประเด็นคำว่า “บุคคล” กับคำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” ที่บัญญัติแยกเป็น ๒ คำ กล่าวคือ บุคคล หมายถึงผู้ใดก็ได้ที่ไม่ใช่ผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ใช่พนักงาน ซึ่งหากบัญญัติรวบไว้เพียงคำเดียวต้องตีความว่า “บุคคล” หมายความว่ารวมถึงผู้ถูกกล่าวหาด้วยหรือไม่ ซึ่งเจตนาของมาตรา ๑๐๓/๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีเจตนาที่จะแยกบุคคลออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ (๑) บุคคลทั่วไปที่เป็นเอกชน กับ (๒) กลุ่มที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น จึงบัญญัติไว้ ๒ คำ เพราะสถานะของความรับผิดชอบในทางอาญาต่างกัน โดยการเป็น “ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า จะต้องกันผู้ถูกกล่าวหาออกมาจากคดีเลย แต่กรณีของบุคคลอาจจะยังไม่ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาก็ได้ อาจจะเป็นเพียงผู้สนับสนุน

มาตรา ๑๓๒/๑

คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่

มาตรา ๑๓๒/๑ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าพนักงานของรัฐ ร่ำรวยผิดปกติ หากผู้ใดชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติ นั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยคำสั่งถึงที่สุดของศาลแล้ว ให้ผู้นั้นได้เงินสินบนจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ประเด็นอภิปราย

พลตำรวจโท บุญเรือง ผลพานิชย์ กรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ตามที่นายสมชาย แสวงการได้เสนอคำแปรญัตติเกี่ยวกับเรื่องสินบนสำหรับการจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งโดยส่วนตัวไม่เห็นด้วย ทั้งนี้ ความในตอนท้ายที่บัญญัติให้สินบนกับผู้แจ้งเป็นบทบังคับเกินไป ควรเติมคำว่า “อาจ” ให้ผู้นั้นได้เงินสินบนจากกองทุนแทน โดยเป็นไปตามระเบียบกำหนด โดยตราบใดที่ยังไม่มีระเบียบที่เป็นกฎหมาย กติกา หรือวิธีการในการเบิกจ่ายก็ยังไม่สามารถรับเงินสินบนดังกล่าวจากกองทุนได้

(๒) ปัจจุบันมีการรณรงค์โครงการจิตอาสา ซึ่งเป็นการสร้างจิตสำนึกการทำความดีโดยมิหวังผลตอบแทน อันเป็นแนวทางที่ดีกว่าการจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยหวังเงินสินบน

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า คำว่า “สินบน” ควรปรับเปลี่ยนเป็น “เงินรางวัล” หรือไม่ เพราะเป็นคำที่ใช้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับรางวัลไว้

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า คำว่า “สินบน” กับคำว่า “รางวัล” ใช้ต่างกัน คือ หากเป็นสินบนจะใช้กับประชาชนทั่วไป แต่รางวัลใช้กับเจ้าหน้าที่ เพราะเจ้าหน้าที่รับสินบนไม่ได้ ทั้งนี้ หากเห็นว่า การใช้คำว่า “สินบน” ไม่เหมาะสม อาจใช้คำว่า “เงินรางวัล” ในการนี้ การใช้คำว่า “เงินตอบแทน” จะมีประเด็นเกี่ยวกับเงินตอบแทนอื่นอีก และเป็นคำที่ปรากฏในกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีเงื่อนไขต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า หากเปลี่ยนคำว่า “สินบน” หรือ “เงินรางวัล” เป็น “เงินตอบแทน” ซึ่งเป็นถ้อยคำในเชิงบวกได้หรือไม่

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า โดยปกติจะมีการกำหนดเป็นเงื่อนไขว่า การดำเนินการอย่างไรจึงให้สินบนหรือรางวัล ซึ่งการเบิกจ่ายจะต้องเป็นไปตามระเบียบที่ระบุว่าจะดำเนินการอย่างไรจึงจะได้รับ ดังนั้น จึงไม่ควรมีคำว่า “อาจ” ทั้งนี้ หากต้องการใส่คำว่า “อาจ” ต้องตัดคำว่า “ให้” ออก เป็นดังนี้ “ให้ผู้นั้นอาจได้เงินสินบนจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มาตรา ๑๓๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๔ เมื่อมีการร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา เพื่อให้ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ว่ามีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๖๕ มาตรา ๑๖๖ มาตรา ๑๖๗ มาตรา ๑๖๘ หรือมาตรา ๑๖๙ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยหรือดำเนินการอื่นตามที่ได้รับการร้องขอได้

ความผิดตามมาตรา ๑๖๕ มาตรา ๑๖๖ มาตรา ๑๖๗ มาตรา ๑๖๘ และมาตรา ๑๖๙ ถ้าผู้มีสัญชาติไทยหรือเจ้าพนักงานของรัฐเป็นผู้กระทำ หรือกระทำต่อผู้มีสัญชาติไทยหรือเจ้าพนักงานของรัฐ แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักรไทยก็ให้ถือว่าเป็นการกระทำในราชอาณาจักร และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำความในมาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๔ มาใช้บังคับกับทรัพย์สินที่ต้องรับด้วยโดยอนุโลม แต่มิให้นำบทบัญญัติที่บัญญัติให้ทรัพย์สิน

ที่รีบตกเป็นของแผ่นดินมาใช้บังคับ ในกรณีเช่นนั้น การดำเนินการกับทรัพย์สินที่รีบให้เป็นไปตาม ข้อตกลงกับประเทศที่ร้องขอ

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๖๔ เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใด ในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหาย แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๗ ผู้ใดกระทำความผิดดังระบุไว้ต่อไปนี้นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษ ในราชอาณาจักร คือ

(๑) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๒๙

(๑/๑) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕/๑ มาตรา ๑๓๕/๒ มาตรา ๑๓๕/๓ และมาตรา ๑๓๕/๔

(๒) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๐ ถึง มาตรา ๒๔๙ มาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๖๖ (๓) และ (๔)

(๒ ทวิ) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓

(๓) ความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๙ และความผิดฐาน ปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๐ ซึ่งได้กระทำในทะเลหลวง

มาตรา ๘ ผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร และ

(ก) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดได้เกิดขึ้น หรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือ

(ข) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ

ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดดังระบุไว้ต่อไปนี้ จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร คือ

(๑) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๒๑ ถึงมาตรา ๒๒๓ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีเกี่ยวกับมาตรา ๒๒๐ วรรคแรก และมาตรา ๒๒๔ มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๒๘ ถึงมาตรา ๒๓๒ มาตรา ๒๓๗ และ มาตรา ๒๓๓ ถึงมาตรา ๒๓๖ ทั้งนี้ เฉพาะเมื่อเป็นกรณีต้องระวางโทษตามมาตรา ๒๓๘

(๒) ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖ (๑) และ (๒) มาตรา ๒๖๘ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีเกี่ยวกับมาตรา ๒๖๗ และมาตรา ๒๖๙

(๒/๑) ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๙/๑ ถึง มาตรา ๒๖๙/๗

(๒/๒) ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทางตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๙/๘ ถึง มาตรา ๒๖๙/๑๕

(๓) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๘๐ และ มาตรา ๒๘๕ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับมาตรา ๒๗๖

(๔) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๐

(๕) ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๒๙๘

(๖) ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘

(๗) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๙ มาตรา ๓๑๐ มาตรา ๓๑๒ ถึงมาตรา ๓๑๕ และมาตรา ๓๑๗ ถึงมาตรา ๓๒๐

(๘) ความผิดฐานลักทรัพย์และชิงทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึง มาตรา ๓๓๖

(๙) ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๓๗ ถึงมาตรา ๓๔๐

(๑๐) ความผิดฐานฉ้อโกง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๑ ถึงมาตรา ๓๔๔ มาตรา ๓๔๖ และมาตรา ๓๔๗

(๑๑) ความผิดฐานยักยอก ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๒ ถึงมาตรา ๓๕๔

(๑๒) ความผิดฐานรับของโจร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๗

(๑๓) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๘ ถึงมาตรา ๓๖๐ มาตรา ๙ เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๒๐๐ ถึงมาตรา ๒๐๕ นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษ ในราชอาณาจักร

มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวาง โทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๔ วรรคสอง เป็นดังนี้

“ความผิดตามมาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๕ มาตรา ๑๖๖ มาตรา ๑๖๗ มาตรา ๑๖๘ และมาตรา ๑๖๙ ถ้าผู้มีสัญชาติไทยหรือเจ้าพนักงานของรัฐเป็นผู้กระทำ หรือกระทำต่อผู้มีสัญชาติ ไทยหรือเจ้าพนักงานของรัฐ แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักรไทยก็ให้ถือว่าเป็นการกระทำใน ราชอาณาจักร และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ ทั้งนี้ การประสานความร่วมมือเพื่อประโยชน์แห่งการไต่สวน และวินิจฉัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

ประเด็นอภิปราย

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริภาร ที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญ **ได้แสดงความคิดเห็นว่า** ความในมาตรา ๑๓๔ วรรคหนึ่ง เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักร แต่มีการร้องขอจากต่างประเทศให้ดำเนินการ แต่ในกรณีความในมาตรา ๑๓๔ วรรคสอง ที่บัญญัติถึงความผิดตามมาตรา ๑๖๕ มาตรา ๑๖๖ มาตรา ๑๖๗ มาตรา ๑๖๘ มาตรา ๑๖๙ เป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานต่าง ๆ โดยหากเป็นการกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าเป็นการกระทำในราชอาณาจักร ซึ่งความหมายดังกล่าวสามารถเทียบเคียงกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗ หรือมาตรา ๘ กรณีที่ความผิดเกิดนอกราชอาณาจักรตามความในมาตรา ๗ และความในมาตรา ๘ จะบัญญัติให้รับโทษในราชอาณาจักร กล่าวคือ สามารถฟ้องคดีในราชอาณาจักรได้ แต่ถือว่าเป็นคดีนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ ความในวรรคสองบัญญัติว่า “ให้ถือว่าเป็นการทำในราชอาณาจักร” ซึ่งจะเป็นการยกเว้นด้วยหรือไม่ว่า ความผิดเหล่านี้ ซึ่งเป็นความผิดนอกราชอาณาจักร โดยยกเว้นว่าให้เป็นความผิดในราชอาณาจักรไปเลยหรือไม่ เพราะถ้อยคำบัญญัติไม่เหมือนในประมวลกฎหมายอาญา

กรรมการการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) หลักการของ กรธ. ตามความในวรรคสอง เพื่อต้องการที่จะไม่ใช่บังคับกับกรณีความผิดนอกราชอาณาจักร และให้อยู่ในอำนาจของอัยการสูงสุด อีกทั้งต้องการที่จะไม่ใช่บังคับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙ ที่กำหนดให้การกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรให้อยู่ในอำนาจของอัยการสูงสุด เพราะมีปัญหาการไม่มีเขตสอบสวนของพนักงานสอบสวน แต่เป็นเรื่องของอัยการสูงสุดที่จะต้องดำเนินการ

(๒) หากมีการขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำแล้ว ความในวรรคสองจะเป็นอิสระจากวรรคหนึ่ง ดังนั้น จึงขอเสนอเพิ่มบทบัญญัติมาตรา ๑๖๔ ให้นำมาบังคับใช้ด้วยอีกหนึ่งมาตรา เพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีเจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตดังกล่าวอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๓) ความในมาตรา ๑๓๔ วรรคสาม ประเด็นการเก็บรักษาของกลาง ซึ่งต่อจากมาตรา ๘๔ ควรเพิ่ม “และมาตรา ๘๔/๑” ซึ่งเป็นหลักการเกี่ยวกับเรื่องการจัดการทรัพย์สิน เพื่อให้ครอบคลุมว่า ทรัพย์สินที่มีการรับทรัพย์สินมาแล้วต้องดำเนินการอย่างไร

ทั้งนี้ การเพิ่มบทบัญญัติมาตรา ๘๔/๑ ควรเพิ่มในมาตรา ๙๒ วรรคสอง เพราะมีการจัดการทรัพย์สินที่รับมาด้วย

กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากพิจารณาประเด็นที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไทยซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศ หากกระทำความผิดขณะอยู่นอกสถานทูตไทย เช่น เจ้าหน้าที่สถานทูตไปกระทำความผิดนอกสถานทูต ต้องพิจารณาถ้อยคำที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอ เพื่อแก้ไขให้รอบคอบ

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า หลักการที่เพิ่มความในมาตรา ๑๖๔ ให้มีผลใช้บังคับด้วยนั้น จะสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙ ที่กำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐถ้าเกิดกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งหากกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรต้องรับโทษในราชอาณาจักร และความในมาตรา ๑๖๔ ที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นบทบัญญัติเดียวกับมาตรา ๑๕๗ ของประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๓๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๕ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ช.” เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๒๐ ให้องค์กรอิสระแต่ละแห่ง นอกจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการ ดำเนินการ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้องค์กรอิสระบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และเป็นไปตามมติหรือแนวทางที่องค์กรอิสระกำหนด โดยให้มีหัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบขององค์กรอิสระ แต่ละองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหน่วยงานนั้น รับผิดชอบขึ้นตรงต่อองค์กรอิสระ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พ.ศ.

มาตรา ๔๗ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นส่วนราชการ และมีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า ตามที่นางสาวสุภา ปิยะจิตติ กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอความเห็นที่สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานธุรการ แต่มิได้เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า การบัญญัติว่าเป็น “หน่วยงานอิสระ” ปรากฏในรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมิได้บัญญัติไว้ ทั้งนี้ ได้สอบถามผู้แทน กรธ. และมีความเห็นว่า ควรแก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดยเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๕ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ช.” เป็นส่วนราชการ**ที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญและมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการรับผิดชอบ**ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

ทั้งนี้ เทียบเคียงกับ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. มาตรา ๔๗ รวมทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๐ ได้บัญญัติไว้แต่เฉพาะการรับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น

มาตรา ๑๓๖

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๖ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. บรรลุภารกิจ และหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

(๒) อำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้ความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และกรรมการ

(๓) ประสานงานและให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) ดำเนินการหรือจัดให้มีการรวบรวม วิเคราะห์ ศึกษาวิจัย และเผยแพร่ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบและอันตรายของการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส ตามกลไกที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตามมาตรา ๓๒

(๖) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานของรัฐ หรือภาคเอกชน เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๗) จัดทำระบบสารสนเทศของข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งอย่างน้อยต้องระบุผู้รับผิดชอบและความคืบหน้าของการดำเนินการของแต่ละเรื่อง เพื่อกรรมการจะได้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย และตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการดำเนินการตาม (๖) สำนักงานต้องตอบข้อหารือภายใน**ระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น**

อันไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาดังกล่าว ประธานกรรมการอาจขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินเก้าสิบวัน

ข้อเสนอผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓๖ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. บรรลุภารกิจ และหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

(๒) อำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้ความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และกรรมการ

(๓) ประสานงานและให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓/๑) จัดทำรายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมข้อสังเกต เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกปี

(๔) ดำเนินการหรือจัดให้มีการรวบรวม วิเคราะห์ ศึกษาวิจัย และเผยแพร่ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบและอันตรายของการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส ตามกลไกที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตามมาตรา ๓๒

(๖) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานของรัฐ หรือภาคเอกชน เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๗) จัดทำระบบสารสนเทศของข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งอย่างน้อยต้องระบุผู้รับผิดชอบและความคืบหน้าของการดำเนินการของแต่ละเรื่อง เพื่อกรรมการจะได้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย และตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการดำเนินการตาม (๖) สำนักงานต้องตอบข้อหารือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาดังกล่าว ประธานกรรมการอาจขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินเก้าสิบวัน

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า ข้อเสนอเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๖ (๓/๑) เนื่องจากได้ตรวจสอบพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้หน่วยงานธุรการมีหน้าที่จัดทำร่างนโยบายและ

แผนต่าง ๆ ดังนั้น จึงควรบัญญัติให้สำนักงาน ป.ป.ช. มีหน้าที่จัดทำร่างรายงานผลการตรวจสอบ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาและเสนอต่อ คณะรัฐมนตรีหรือวุฒิสภาต่อไป

มาตรา ๑๓๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๗ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออก ระเบียบหรือประกาศในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดแบ่งส่วนงานภายในของสำนักงาน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงาน ดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และ ค่าตอบแทนหรือสิทธิและประโยชน์อื่นของเลขาธิการ ข้าราชการ พนักงาน ข้าราชการ และลูกจ้าง ของสำนักงาน

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การโอน การถอดถอน คุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้าม การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการสอบสวนทางวินัย การออกจกตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การส่งโทษ การกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิจาก บุคคลภายนอกไม่น้อยกว่าสามคน และกรณีอื่นใดอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับ เลขาธิการและข้าราชการของสำนักงาน รวมทั้งวิธีกรและเงื่อนไขในการจ้างพนักงาน ข้าราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน และการรักษาราชการ ในตำแหน่งของข้าราชการของสำนักงาน

(๕) วันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี และวันหยุดราชการประจำปี

(๖) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของกรรมการ เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงาน ข้าราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๗) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือเป็นผู้ชำนาญการ เฉพาะด้านอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงาน รวมตลอดทั้งค่าจ้าง หรือ ค่าตอบแทนอื่นให้แก่บุคคลดังกล่าว

(๘) การบริหารและจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของ สำนักงาน

(๙) การลัดสวัสดิกวหรือการสงเคราะห์อื่นแก่เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงาน ข้าราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๑๐) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการ สำนักงาน

(๑๑) การวางระเบียบว่าด้วยการจัดทำ การเปิดเผย การเผยแพร่ การเก็บรักษา และการทำลายเอกสารและข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ทั้งนี้ ในการเผยแพร่ข้อมูล ให้จัดทำสำหรับคนพิการที่จะสามารถเข้าถึงได้ด้วย

(๑๒) วางระเบียบเก็บรักษาและบริหารจัดการพยานหลักฐานของกลางในคดีและทรัพย์สิน รวมทั้งการจำหน่าย การมอบหมายให้ผู้อื่นเก็บรักษา หรือจำหน่ายทรัพย์สินดังกล่าว

(๑๓) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าเดินทาง ค่าใช้จ่ายอื่นและค่าตอบแทนของพยานบุคคลหรือผู้ซึ่งช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามคำร้องขอของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการพิเศษ คณะอนุกรรมการ และ คณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ใช่การไต่สวน และกำหนดเบี้ยประชุมให้กับบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าว รวมทั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง และคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๓๒ วรรคสาม

การดำเนินการตาม (๑) และ (๗) ต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความคล่องตัว

การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และ
ภาระความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างแต่ละสายงานและ
ระดับด้วย

ในการออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนึงถึงความเที่ยงธรรม ขวัญและกำลังใจของบุคลากร และต้องกำหนดให้มีคณะบุคคลเพื่อกำกับ ดูแล หรือพิจารณาคำร้องทุกข์หรือคำอุทธรณ์ที่เป็นอิสระด้วย

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการ เป็นผู้ลงนามและ
เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับวินัยและการลงโทษทางวินัยแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยโดยอนุโลม

ในการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการงานบุคคลตามระเบียบหรือประกาศที่ออกตามวรรคหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการองค์การสหนิเวศงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. เรียกโดยย่อว่า “ค.ป.ป.ช.” ประกอบด้วย คณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีกรรมการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกด้านกระบวนการสหนิเวศงานบุคคลและด้านกระบวนการและบริหารจัดการ หรือด้านกระบวนการประมวล ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งจำนวนไม่เกินสามคน และให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ อาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่จำนวนไม่เกินสามคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ให้คณะกรรมการรองคําสั่งการงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติกรใดๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งทำหน้าที่ในฐานะคณะกรรมการสภามูลนิธิประจํากระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การประชุมปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการองค์การสหประชาชาติและ
คณะอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับ ก.พ. หรือ อ.ก.พ.
วิสามัญ แล้วแต่กรณี

ในส่วนที่เกี่ยวกับกรณีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับ
โดยอนุโลม คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึง “คณะกรรมการองค์การสหประชาชาติของ
ส่วนงาน ป.ป.ช.” และคำว่า “ส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติ
ราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึง “ส่วนงาน ป.ป.ช.

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๒ การประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีกรรมการมาประชุม
ไม่น้อยกว่าห้าคน จึงจะเป็นองค์ประชุม ในกรณีที่กรรมการคนใดไม่อาจมาประชุมได้ ให้จัดแจ้งเหตุนั้น
ไว้ในรายงานการประชุม

การลงมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ใช้คะแนนเสียงข้างมากของจำนวนกรรมการ
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เว้นแต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น โดยประธาน
ในที่ประชุมและกรรมการที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติ และให้กรรมการคนหนึ่งมีเสียง
หนึ่งในการลงคะแนน ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้น
อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การไม่เข้าประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่ออกเสียงลงมติโดยไม่มีเหตุอันสมควร
ให้ถือว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะ
ลาออกจากตำแหน่งก่อนมีการลงมติ

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม
ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และ
วิธีการประชุมที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการ
ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

มาตรา ๕๑ ในการไต่สวนเรื่องใดที่เป็นเรื่องสำคัญมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง
หรือเป็นกรณีมีการไต่สวนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่ง
ในองค์กรอิสระ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเอง หรือจะแต่งตั้งกรรมการไม่น้อยกว่า
สามสองคนและบุคคลอื่นเป็นคณะกรรมการไต่สวนก็ได้

การแต่งตั้งบุคคลอื่นเป็นกรรมการในคณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่ง
คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแต่งตั้งจากหัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสี่ตาม
ความเหมาะสมกับเรื่องที่ไต่สวนได้

คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งมีอำนาจแต่งตั้งหัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือ
พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลือคณะกรรมการไต่สวนในการดำเนินการตาม
หน้าที่ได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีมีความจำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรไต่สวน ให้คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวที่ไม่มีลักษณะตามมาตรา ๕๖ ให้เป็นที่ปรึกษาหรือเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒินั้นเป็นกรรมการในคณะกรรมการไต่สวนได้

ให้ที่ปรึกษาตามวรรคสามมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับกรรมการ

คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จและจัดทำสำนวนการไต่สวนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ภายในหกสิบวันหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย และให้นำมาตรา ๔๘ วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเอง ให้นำความในวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ และวรรคห้ามาใช้บังคับโดยอนุโลม

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๐๗ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงานโดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ.....

(๑๒) การกำหนดค่าเบี้ยประชุมของคณะอนุกรรมการและคณะบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้ง

.....ฯลฯ.....

มาตรา ๑๑๕ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอบประมาณรายจ่ายตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการนี้ คณะรัฐมนตรีอาจทำความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วยก็ได้

ข้อเสนอผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓๗ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การวัดแบ่งส่วนงานภายในของสำนักงาน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และ ค่าตอบแทนหรือสิทธิและประโยชน์อื่นของเลขาธิการ ข้าราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การโอน การถอดถอน คุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้าม การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการทำงาน การดเนินการสอบสวนทางวินัย การออกจางตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ การกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิจาก บุคคลภายนอกไม่น้อยกว่าสามคน และกรอื่นใดอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับ เลขาธิการและข้าราชการของสำนักงาน รวมทั้งวิธีกรและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของ สำนักงาน

(๔) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน ในตำแหน่งของ ข้าราชการของสำนักงาน

(๕) วันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี และวันหยุดราชการประจำปี

(๖) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของกรมการ เลขาธิการ ข้าราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๗) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือเป็นผู้ชำนาญการ เฉพาะด้านอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงาน รวมตลอดทั้งค่าจ้าง หรือ ค่าตอบแทนอื่นให้แก่บุคคลดังกล่าว

(๘) การบริหารและการจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของ สำนักงาน

(๙) การสวัสดิสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่เลขาธิการ ข้าราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๑๐) การรักษาระเบียบประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการ สำนักงาน

(๑๑) การวางระเบียบว่าด้วยการจัดทำ การเปิดเผย การเผยแพร่ การเก็บรักษา และการทำลายเอกสารและข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ทั้งนี้ ในการเผยแพร่ข้อมูล ให้จัดทำสำหรับคนพิการที่จะสามารถเข้าถึงได้ด้วย

(๑๒) วางระเบียบเก็บรักษาและบริหารจัดการพยานหลักฐานของกลางในคดีและ ทรัพย์สิน รวมทั้งการจำหน่าย การมอบหมายให้ผู้อื่นเก็บรักษา หรือจำหน่ายทรัพย์สินดังกล่าว

(๑๓) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าเดินทาง ค่าใช้จ่าย อื่นและค่าตอบแทนของพยานบุคคลหรือผู้ซึ่งช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามคำร้องขอของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการและ คณะอนุกรรมการ และ คณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ใช่การไต่สวน และกำหนดเบี้ยประชุมให้กับบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าว รวมทั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง และคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๓๒ วรรคสาม

การดำเนินการตาม (๑) และ (๗) ต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความคล่องตัว

การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และการความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างแต่ละสายงานและระดับด้วย

ในการออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนึงถึงความเที่ยงธรรม ขวัญและกำลังใจของบุคลากร และต้องกำหนดให้มีคณะบุคคลเพื่อกำกับ ดูแล หรือพิจารณาคำร้องทุกข์หรือคำอุทธรณ์ที่เป็นอิสระด้วย

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการ เป็นผู้ลงนามและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับวินัยและการลงโทษทางวินัยแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยโดยอนุโลม

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า ในส่วนของ มาตรา ๑๓๗ (๑๔) ได้มีการเพิ่มประเด็นเบี้ยประชุม ซึ่งมีประเด็นว่า คณะกรรมการไต่สวน ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งกับคณะกรรมการไต่สวนเบื้องต้นจะให้เบี้ยประชุมด้วยหรือไม่ จากการหารือเบื้องต้น “คณะกรรมการไต่สวนเบื้องต้น” มีความเห็นว่า ไม่มีเบี้ยประชุม แต่คณะกรรมการไต่สวนที่มีกรรมการ ป.ป.ช. กับผู้ทรงคุณวุฒิเป็นองค์ประกอบเสนอให้มีเบี้ยประชุม

ในการนี้ เมื่อพิจารณาประเด็นเบี้ยประชุมตามร่างฉบับ กรธ. มิได้กำหนดไว้เนื่องจากเห็นว่า ต้องดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. เห็นว่า คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจซึ่งเป็นอำนาจที่ต้องดำเนินการในหลาย ๆ ด้าน โดยต้องใช้ความรู้ความสามารถ จึงขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถที่จะกำหนดหรือออกระเบียบเกี่ยวกับเบี้ยประชุมของคณะกรรมการไต่สวนได้เอง และเมื่อพิจารณาความในมาตรา ๒๒ วรรคห้า บัญญัติให้ “ในกรณีที่ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการ ป.ป.ช. มีการประชุม จะต้อง มีเบี้ยประชุมสำหรับประธานกับกรรมการเป็นรายครั้ง เท่ากับกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย เบี้ยประชุมกรรมการ” จึงมีข้อห่วงใยว่า การที่จะกำหนดว่า หากคณะกรรมการไต่สวนที่แต่งตั้งขึ้น เมื่อมีการประชุมจะได้เบี้ยมากกว่าประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการ ป.ป.ช. และมีการประชุมกันหลายครั้งจะมีความเหมาะสมหรือไม่

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า กรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้เบี้ยประชุมเท่ากับเบี้ยประชุมตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการฯ ซึ่งเบี้ยประชุมน้อย แต่เมื่อกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการไต่สวนขึ้นมา คณะกรรมการไต่สวนนี้มีองค์ประกอบของกรรมการ ป.ป.ช. หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือผู้ทรงคุณวุฒิ แต่กรรมการชุดนี้อาจจะได้เบี้ยประชุมที่สูงกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๒ วรรคห้า ทั้งนี้ ในปัจจุบันการออก

ระเบียบจะมีการกำหนดข้อจำกัดเกี่ยวกับการรับเบี้ยประชุมไว้ว่า ในแต่ละเดือนสามารถรับเบี้ยประชุมได้ไม่เกินกี่ครั้ง

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากพิจารณาความใน มาตรา ๕๑ จะเห็นว่า “ให้มีการไต่สวน” โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะตั้งคณะกรรมการไต่สวน และบัญญัติให้สามารถแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นกรรมการไต่สวนได้

ในการนี้ การกำหนดเบี้ยประชุม ตามมาตรา ๑๐๗ (๑๒) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งเข้าใจว่า หากเทียบวิธีการทำงาน หลักการประชุมจะไม่สอดคล้องหรือตรงกับ พระราชกฤษฎีกา จึงมีการวางหลักการว่า กลุ่มบุคคลที่ควรจะได้เบี้ยประชุมอันเนื่องมาจากการ ทำงานให้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์คณะเหมือนกัน ดังนั้น จึงให้อำนาจในการกำหนด หลักการไว้ในรูปแบบเบี้ยประชุม โดยต้องมีการเทียบเคียงหลักการเบี้ยประชุมตามพระราชกฤษฎีกา เบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่มีการกำหนดอัตราไว้ โดยการกำหนดเบี้ยประชุมของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรนำอัตราการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมของพระราชกฤษฎีกามาศึกษาเทียบเคียง ซึ่งไม่ควรกำหนดสูงกว่าพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ระเบียบเกี่ยวกับเบี้ยประชุมดังกล่าวที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ได้กำหนด ว่า ใน ๑ วันสามารถรับเบี้ยประชุมได้ไม่เกิน ๒ คณะ แต่มีได้จำกัดว่าใน ๑ เดือนสามารถประชุม ได้กี่คณะ ทั้งนี้ ตามหลักการแล้วต้องพิจารณาประเด็นการบริหารงบประมาณโดยอิสระของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๕๑ เกี่ยวกับ “ผู้ทรงคุณวุฒิ” เพราะหากเป็น “ที่ปรึกษา” จะมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับกรรมการ แต่ไม่ได้บัญญัติถึงกรณีผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้ง เป็นกรรมการไต่สวนในหลักการนี้ ดังนั้น จึงเป็นการบัญญัติตกหล่นไป

ในการนี้ หากผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า ควรจะบัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๓๗ เรื่องการวางระเบียบให้กับกรรมการไต่สวน ซึ่งต้องพิจารณาต่อเกี่ยวกับเรื่อง การกำหนดเบี้ยประชุมว่า “กรรมการไต่สวน” ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และเป็นผู้บริหารระดับสูง แต่การรับเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับ พระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมอาจทำให้ไม่มีบุคคลที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะสามารถสรรหาและแต่งตั้ง ให้เป็นกรรมการไต่สวนได้ เพราะการแต่งตั้งเป็นกรรมการไต่สวนต้องรับผิดชอบต่อคดีด้วย อาทิ การทำสำนวนคดีอาญา และอาจจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ ซึ่งต่างจากการประชุมของ คณะอนุกรรมการทั่วไป ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีเบี้ยประชุมแยกระเบียบต่างจาก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับมาตรา ๑๐๗ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถวางระเบียบเรื่องเบี้ยประชุมได้ โดยมีการออกระเบียบ

ให้คณะอนุกรรมการไต่สวนได้รับเบี้ยประชุมประมาณ ๑,๒๐๐ บาท และมากกว่าเบี้ยประชุมของกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า เคยมีการเสนอความเห็นในที่ประชุมว่า เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการแล้ว ควรใช้พระราชกฤษฎีกาเดียวกัน แต่หากมีเหตุผลในการที่จะรับเบี้ยประชุมเกินกว่าพระราชกฤษฎีกานั้น ควรบัญญัติเพิ่มเติมคำว่า “ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง” เพื่อให้มีหน่วยงานที่จะช่วยกลั่นกรองการวางกรอบเบี้ยประชุม อย่างไรก็ตาม หากกำหนดไว้เป็นอำนาจเฉพาะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ในอนาคต

ทั้งนี้ ที่ประชุมเสียงส่วนใหญ่เห็นควรว่า เพื่อความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ป.ป.ช. การออกระเบียบว่าด้วยเบี้ยประชุมไม่ควรผ่านความเห็นชอบกระทรวงการคลัง แต่ควรกำหนดข้อจำกัดของจำนวนครั้งในการรับเบี้ยประชุมไว้

กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า การได้รับความเห็นชอบของกระทรวงการคลังต้องสามารถพิจารณาในแง่เรื่องความเป็นอิสระของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งควรเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงอัตราเบี้ยประชุมได้ ทั้งนี้ ปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดอัตราเองโดยไม่สูงกว่าพระราชกฤษฎีกา

ในการนี้ ข้อห่วงใยเกี่ยวกับข้อจำกัดในการจ่ายเบี้ยประชุม โดยปัจจุบันจะมีข้อจำกัดว่า กรรมการชุดหนึ่งสามารถเบิกค่าเบี้ยประชุมได้ไม่เกิน ๕ ครั้ง และใน ๑ เดือนสามารถเบิกเบี้ยประชุมได้ไม่เกิน ๑๐ ครั้ง

อย่างไรก็ตาม ประเด็นเบี้ยประชุมของกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่มากนัก ส่วนคณะกรรมการอื่น ๆ ที่ตั้งขึ้นนั้น จะให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดเอง ซึ่งอาจจะสูงกว่าพระราชกฤษฎีกา แต่เห็นว่าควรกำหนดให้สูงกว่าพระราชกฤษฎีกาไม่มากนัก โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกำหนดรายละเอียดไว้ในระเบียบ อาทิ จำนวนครั้งของการได้รับเบี้ยประชุม ตัวอย่างกรณีในสำนวน ๒ สำนวน จะจำกัดให้เบิกเบี้ยประชุมได้ไม่เกิน ๕ ครั้ง หากคณะกรรมการชุดดังกล่าวจะมีการประชุม ๑๐๐ ครั้ง ก็สามารถเบิกค่าเบี้ยประชุมได้เพียง ๕ ครั้ง โดยการประชุมครั้งแรกมักจะเป็นการกำหนดกรอบการไต่สวน เป็นต้น

มาตรา ๑๓๗/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๑๓๗/๑ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคล และมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดแบ่งส่วนงานภายในของสำนักงาน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนหรือสิทธิและประโยชน์อื่นของเลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การโอน การถอดถอน คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการสอบสวนทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ และการอื่นใดอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับเลขาธิการและข้าราชการของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างพนักงานราชการและลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การรักษาราชการแทน การปฏิบัติราชการแทน และการรักษาการในตำแหน่งของข้าราชการของสำนักงาน

(๕) วันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี และวันหยุดราชการประจำปี

(๖) การกำหนดรูปแบบและการแต่งรูปแบบของกรรมการ เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๗) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๘) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงาน

ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามระเบียบหรือประกาศที่ออกตามวรรคหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการองค์กลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. เรียกโดยย่อว่า “ก.ป.ป.ช.” ประกอบด้วย คณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีกรรมการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลและด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านการงบประมาณ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งจำนวนไม่เกินสามคน และให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ อาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่จำนวนไม่เกินสามคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ให้คณะกรรมการองค์กลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการใดๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งทำหน้าที่ในฐานะคณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการองค์กลางบริหารงานบุคคล และคณะอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับ ก.พ. หรือ อ.ก.พ. วิสามัญแล้วแต่กรณี

ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับ โดยอนุโลม คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึง “คณะกรรมการองค์กลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช.” และคำว่า “ส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึง “สำนักงาน ป.ป.ช.

ประเด็นอภิปราย

กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามที่ที่ประชุมเห็นด้วยในหลักการของการนำถ้อยคำที่เพิ่มเติมท้ายมาตรา ๑๓๗ มาเพิ่มความ เป็นมาตรา ๑๓๗/๑ ขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมโดยควรบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรกลาง บริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และมีอำนาจ ออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องต่าง ๆ ทั้งนี้ ในส่วนของการจัดแบ่งส่วนราชการควรนำไปบัญญัติไว้ ในมาตรา ๑๓๗ (๑) ตามร่างเดิม

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติเพิ่มความ เป็นมาตรา ๑๓๗/๑ ตามข้อเสนอของ สำนักงาน ป.ป.ช. ดังกล่าว

มาตรา ๑๓๙

มีการแก้ไข

“มาตรา ๑๓๙ ตำแหน่งของข้าราชการสำนักงานให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยให้จำแนกประเภทตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) ข้าราชการสำนักงาน สาขากระบวนการยุติธรรม ต้องเป็นผู้มีพื้นความรู้สำเร็จ การศึกษาระดับตั้งแต่ปริญญาโททางกฎหมายขึ้นไป หรือสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตตามหลักสูตรของ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมาย และปริญญาสาขาอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงาน ทั้งนี้ จะต้องมีความรู้และ ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ในการไต่สวนและวินิจฉัยคดี หรือการให้ความเห็นทางกฎหมาย หรือ การดำเนินคดีในชั้นศาล ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๒) ข้าราชการสำนักงานประเภททั่วไป ให้จำแนกประเภทตำแหน่งตามสาขาอาชีพ และตามภารกิจของลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ โดยจะมีตำแหน่งประเภทวิชาการตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนด้วยก็ได้

ในส่วนของตำแหน่งทางบริหารตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

พนักงานไต่สวนต้องแต่งตั้งจากข้าราชการสำนักงานตาม (๑) ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยพนักงานไต่สวนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามหนึ่งปี โดยหัวหน้าพนักงานไต่สวนให้แต่งตั้งจาก ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งพนักงานไต่สวนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามห้าปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ที่มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานไต่สวนและหัวหน้า พนักงานไต่สวน

คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแต่งตั้งเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ และ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เทียบเท่าในสำนักงาน ป.ป.ช. ให้เป็นหัวหน้า พนักงานไต่สวนด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

“มาตรา ๑๓๙ ตำแหน่งของข้าราชการสำนักงานให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยให้จำแนกประเภทตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) ข้าราชการสำนักงาน สาขาระบบการยุติธรรม ต้องเป็นผู้มีพื้นความรู้สำเร็จ การศึกษาระดับตั้งแต่ปริญญาโททางกฎหมายขึ้นไป หรือสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตตามหลักสูตรของ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมาย และปริญญาสาขาอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงาน ทั้งนี้ จะต้องมีความรู้และ ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ในการไต่สวนและวินิจฉัยคดี หรือการให้ความเห็นทางกฎหมาย หรือ การดำเนินคดีในชั้นศาล ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๒) ข้าราชการสำนักงานประเภททั่วไป ให้จำแนกประเภทตำแหน่งตามสาขาอาชีพ และตามภารกิจของลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ โดยจะมีตำแหน่งประเภทวิชาการตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนด้วยก็ได้

พนักงานไต่สวนต้องแต่งตั้งสจสวตข้าราชการสำนักงาน (๑) ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยพนักงานไต่สวนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี โดยหัวหน้าพนักงานไต่สวนให้แต่งตั้งสจสวต ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งพนักงานไต่สวนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีสรร และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดในส่วน of ตำแหน่งทางบริหารตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไป ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานไต่สวนและหัวหน้า พนักงานไต่สวนคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแต่งตั้งเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ และ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เทียบเท่าในสำนักงาน ป.ป.ช. ให้เป็นหัวหน้า พนักงานไต่สวนด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๘๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน หรือผู้ช่วยพนักงานไต่สวน อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ คงดำรงตำแหน่งดังกล่าวต่อไป แต่สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวซึ่งไม่มีคุณสมบัติตาม มาตรา ๑๓๙ (๑) จะต้องผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรเกี่ยวกับการไต่สวนและความรู้เกี่ยวกับการ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติกำหนด

ในวาระเริ่มแรกภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะคัดเลือกและแต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งสำเร็จปริญญาโททางกฎหมาย และรับราชการในสำนักงานมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือสำเร็จปริญญาตรีทางกฎหมายและรับราชการในสำนักงานมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี บรรดาที่ผ่าน หลักสูตรตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานไต่สวน ก็ได้

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ประเด็นที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นระบบที่จะต้องการให้ประชาชนเห็นเป็นที่ประจักษ์ว่า กระบวนการไต่สวนเบื้องต้นต่อไปนี้อยู่ในอำนาจของบุคคลเหล่านี้ ซึ่งต้องใช้บุคคลที่มีวุฒิการศึกษาในสาขาเฉพาะในการดำเนินการ โดยวางระบบพนักงานไต่สวนให้สามารถเจริญเติบโตในสายงาน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามระบบของกระบวนการยุติธรรม โดยสาขาที่สำคัญ คือ อัยการกับตุลาการหรือผู้พิพากษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมหรือกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการที่กำหนดเรื่องข้าราชการฝ่ายอัยการ จะกำหนดไว้ชัดว่า จะต้องอบรมกี่ปี มีพื้นฐานความรู้ใดบ้าง เพราะจะต้องสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา และความไว้วางใจให้กับประชาชนว่า พนักงานไต่สวนเป็นมนุษย์พันธุ์พิเศษ หากนำไปกำหนดในระเบียบและใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยส่วนตัวเห็นว่า “ไม่เหมาะสม”

ต่อประเด็นดังกล่าว กรธ. จึงได้วางหลักเกณฑ์ไว้โดยเทียบกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกับกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ โดยจะมีการจำแนกประเด็นให้มีสาขากระบวนการยุติธรรม เพราะจะได้รับค่าตอบแทนสูงกว่า ทั้งนี้ พนักงานไต่สวนจะมีอำนาจที่ไม่เคยมีมาก่อน คือ อำนาจในการไต่สวนเบื้องต้น ซึ่งเป็นการไต่สวนคดีที่ได้รับมอบหมายและเป็นคดีที่ไม่ใช่คดีร้ายแรง

(๒) หากเทียบเคียงกับผู้พิพากษาหรือพนักงานอัยการ แล้วอ้างว่าผู้สมัครสอบเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาหรือผู้สมัครสอบเป็นอัยการผู้ช่วย เป็นผู้ที่มีความรู้มาก สามารถเทียบเคียงได้กับผู้พิพากษา โดยไม่ผ่านการอบรม หรือไม่ผ่านกระบวนการตามที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย หรือกรณีพนักงานอัยการ จะอ้างว่าไม่ต้องเป็นอัยการผู้ช่วย บุคคลดังกล่าวสามารถเป็นอัยการจังหวัดได้เลย เพราะมีความรู้ ความชำนาญ และเคยอยู่ในตำแหน่งที่สูงมากของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ หรือปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนทางวินัยมาจำนวนมาก มีความชำนาญแล้ว ดังนั้น การเข้ามาดำรงตำแหน่งได้เลยโดยไม่ผ่านกระบวนการฝึกอบรม จึงไม่น่าจะถูกต้อง ดังนั้น ตามความในวรรคหนึ่งจึงเห็นว่า ไม่ควรดำเนินการข้ามขั้นตอนดังกล่าว เพราะกระบวนการจะช่วยหล่อหลอม และไม่เกิดปัญหา ๒ มาตรฐาน

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ที่รับบรรจุใหม่กรณีจบหลักสูตรเนติบัณฑิตจำนวน ๗๐๐ กว่าคนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว และเป็นบุคลากรรุ่นใหม่ที่จะช่วยเหลืองานในสาขากระบวนการยุติธรรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่า การอบรมของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยสถาบันสัญญาธรรมศักดิ์ สามารถจัดฝึกอบรมได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม

ในการนี้ พนักงานไต่สวนต้องปฏิบัติหน้าที่ได้มาตรฐานเดียวกับพนักงานอัยการ เพราะจะมีกรณีที่ยอัยการสูงสุดไม่เห็นด้วยกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องฟ้องคดีเอง ดังนั้น ด้วยเกียรติยศ ความรู้ ความสามารถ และจริยธรรม ของพนักงานไต่สวนผู้ถือสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และศาล

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๓๙ มีการแบ่งประเภทตำแหน่งเป็นข้าราชการสำนักงานสาขากระบวนการยุติธรรมใน (๑) ซึ่งข้าราชการสำนักงานสาขากระบวนการยุติธรรมต้องมีพื้นฐานความรู้ สำเร็จการศึกษาระดับตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป หรือสอบไล่ได้เนติบัณฑิตตามหลักสูตรสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมาย และปริญญาสาขาอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงาน อันเป็นหัวใจหลักของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยสาเหตุที่แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้เทียบเท่ากับพนักงานสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ที่เป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย

ในการนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ตระหนักดีว่า อาชีพนักกฎหมายเป็นคุณสมบัติสำคัญของการจะเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย แต่ในการทำงานปัจจุบันมีวิชาชีพต่าง ๆ ที่จำเป็นจะต้องเข้ามาสู่การเป็นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานไต่สวน ดังนั้น จึงเห็นว่าพนักงานสอบสวนตามข้อเท็จจริงต้องเป็นสหวิชาชีพ

การสรรหาข้าราชการในสาขากระบวนการยุติธรรมของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติให้สรรหาบุคคลผู้จบปริญญาตรีทางกฎหมายและปริญญาทางสาขาอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงาน ซึ่งหลังจากมีการประกาศใช้เมื่อปลายปี ๒๕๕๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดเรียบร้อยแล้ว สาขาใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่น วิศวกรรม การเงิน เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งสาขาวิชาชีพดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการพิสูจน์ซากการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ได้ การที่กำหนดคุณสมบัติปริญญาตรีที่มีประโยชน์ดังกล่าวจะถูกนำมาประกอบควบคู่กับคุณสมบัติปริญญาตรีด้านกฎหมาย

การเข้าสู่ตำแหน่งพนักงานไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถเข้ามาได้ ๒ ทาง คือ

แนวทางที่หนึ่ง การรับสมัครบุคคลที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายและจบปริญญาทางด้านการเงินด้วย เพื่อเป็น “พนักงานไต่สวน” และเมื่อผ่านการอบรม ซึ่งจะมีระเบียบว่า ผู้ที่เข้ามาอบรมจะถูกเรียกว่า “ผู้ช่วยพนักงานไต่สวน” โดยสอดคล้องกับบทบัญญัติที่ว่าพนักงานไต่สวนแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานสอบสวนไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การ pre-service” และไม่เกิดปัญหาตามความในวรรคสาม

แนวทางที่สอง การรับบุคคลจากภายนอกองค์กร ซึ่งต้องสอดคล้องกับหัวใจหลักคือ ต้องการมีสหวิชาชีพเข้ามา รวมทั้งมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานที่ดี เพื่อเข้ามาช่วยในการไต่สวน ซึ่งหากบัญญัติตามร่างเดิมบุคคลที่จะเข้ามาเป็นพนักงานไต่สวนได้จะต้องเข้ามาจากระบบ pre-service เท่านั้น จะเข้ามาแบบโอนย้ายมิได้ อาทิ เป็นข้าราชการระดับชำนาญการของกรมที่ดิน มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีภูมิสารสนเทศศาสตร์ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องการรับ

โอนบุคคลดังกล่าวเข้ามาเป็นผู้ช่วยพนักงานไตสวน ทั้งนี้ มีประเด็นคำถามว่า บุคคลดังกล่าวครองตำแหน่งระดับชำนาญการอยู่แล้ว แต่กลับต้องมาเป็น “ผู้ช่วยพนักงานไตสวน” และต้องใช้เวลาอีก ๕ ปี ถึงจะเป็น “หัวหน้าพนักงานไตสวน”

ดังนั้น หลักการที่บัญญัติไว้อย่างดีตามความในวรรคหนึ่ง (๑) คือ ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถมาช่วยเหลืองาน แต่กลับถูกทำลายไปด้วยความในวรรคสาม เพราะมีข้อจำกัดต่าง ๆ ไว้ ประกอบความในมาตรา ๑๘๙ วรรคสอง ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลบัญญัติไว้ว่า ในวาระเริ่มแรก ภายใน ๒ ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คัดเลือกและแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางกฎหมายและรับราชการอยู่ในสำนักงาน ป.ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี มาดำรงตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานไตสวน ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้จบการศึกษาระดับปริญญาโทก็ไม่สามารถเข้ามาดำรงตำแหน่งได้ เพราะต้องเป็นข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือกรณีที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายและรับราชการในสำนักงาน ป.ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

ในการนี้ ประเด็นคำถาม คือ บุคคลที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายและจบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาชีพที่เป็นประโยชน์กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นพนักงานไตสวนได้ในทางใด เพราะคำว่า “รับราชการในสำนักงาน” คือ ไม่รับข้าราชการโอนย้ายจากภายนอก

ปัจจุบันการบริหารบุคคลภายหลังจากที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้บังคับ ได้มีการแก้ไขระเบียบการบริหารงานบุคคลเรียบร้อยแล้ว โดยคุณสมบัติประจำตำแหน่ง “พนักงานไตสวน” การจะเข้ามาเป็นผู้ช่วยพนักงานไตสวนก่อน ๑ ปี ทั้งนี้ ในช่วงนี้มีพนักงานไตสวนลาออกไปจำนวนประมาณ ๖๐ - ๗๐ คน เนื่องจากมีการสอบพนักงานอัยการ ผู้พิพากษา รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเร่งรัดเรื่องงานมากขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่เกรงกลัวความบกพร่อง

ทั้งนี้ หากมีการเปิดรับสมัครใหม่ต้องมีการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ามาอบรมอีก ๑ ปี เพื่อเป็นพนักงานไตสวน ซึ่งเมื่ออบรมเสร็จสิ้นแล้วอาจจะยังไม่สามารถทำงานได้ เพราะที่ผ่านมาสสำนักงาน ป.ป.ช. บรรจุเจ้าหน้าที่มาประมาณ ๗๐๐ คน เป็นพนักงานไตสวนประมาณ ๔๐๐ กว่าคน ผ่านระยะเวลามากกว่า ๓ ปีแล้ว เกือบทุกคนแจ้งว่า “ยังทำงานไม่ได้” ซึ่งเป็นปัญหาเพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำลังเร่งรัดการดำเนินงาน อีกทั้งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดกรอบระยะเวลาไว้เกือบทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม จึงมีคำถามว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องรับสมัครเจ้าหน้าที่ที่เป็น pre-service ซึ่งไม่เคยรับราชการมาก่อน ต้องใช้ระยะเวลาเท่าใดจึงจะสร้างบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ และบทเฉพาะกาลเองก็บัญญัติไว้ว่า ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี ดังนั้น ความในวรรคสามจึงควรตัดออก และควรกำหนดไว้ในระเบียบบริหารงานบุคคล

(๒) ในฐานะที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้านการตรวจสอบทรัพย์สินมาก่อน การกำหนดวิชาชีพตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ ไม่ได้ทำให้ระบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลดทอนลงไป

ในการนี้ กระบวนการของผู้พิพากษาหรือพนักงานอัยการจะเป็นระบบปิด คือต้องผ่านการปฏิบัติหน้าที่เป็นนิติกรมาแล้ว ๒ ปี จึงจะสมัครสอบเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาหรืออัยการผู้ช่วยได้ แต่กรณีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นเรื่องการตรวจสอบเบื้องต้นหรือไต่สวนเบื้องต้นซึ่งมีการตรวจสอบทรัพย์สินและการตรวจสอบความร้ายแรงผิดปกติด้วย

การบัญญัติให้มีช่องทางการได้มาซึ่งพนักงานไต่สวน โดยความคิดเห็นส่วนตัวเห็นว่า หากบุคลากรที่บรรจุเข้ามาครั้งแรกโดยรับตำแหน่งและแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยพนักงานไต่สวนย่อมต้องเข้ารับการอบรม แต่ประเด็นของสำนักงาน ป.ป.ช. มี ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในสำนักงาน ป.ป.ช. แต่จบการศึกษาปริญญาตรีสาขาอื่นบวกกับสาขานิติศาสตร์ ซึ่งควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ และบางตำแหน่งปัจจุบันมีความขาดแคลน จึงจำเป็นจะต้องรับโอนย้ายผู้มีประสบการณ์และควรนับต่ออายุราชการ รวมถึงระดับตำแหน่งต่อจากเดิม

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๙ ตำแหน่งของข้าราชการสำนักงานให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยให้จำแนกประเภทตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) ข้าราชการสำนักงาน สาขากะบวนการยุติธรรม ต้องเป็นผู้มีพื้นความรู้สำเร็จการศึกษาระดับตั้งแต่ปริญญาโททางกฎหมายขึ้นไป หรือสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายและปริญญาสาขาอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงาน ทั้งนี้ จะต้องมีความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ในการไต่สวนและวินิจฉัยคดี หรือการให้ความเห็นทางกฎหมาย หรือการดำเนินคดีในชั้นศาล ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๒) ข้าราชการสำนักงานประเภททั่วไป ให้จำแนกประเภทตำแหน่งตามสาขาอาชีพและตามภารกิจของลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ โดยจะมีตำแหน่งประเภทวิชาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนด้วยก็ได้

พนักงานไต่สวนต้องแต่งตั้งสจสจฯ สจสจฯ สจสจฯ สจสจฯ สจสจฯ (๑) ที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานไต่สวนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี โดยหัวหน้าพนักงานไต่สวนให้แต่งตั้งสจสจฯ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งพนักงานไต่สวนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ทั้งนี้ ตมหลักเกณฑ์ วิธีสรร และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดในส่วนของท่านตำแหน่งทางบริหารตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานไต่สวนและหัวหน้าพนักงานไต่สวนคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแต่งตั้งเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ และผู้ดำรงตำแหน่งระดับผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เทียบเท่าในสำนักงาน ป.ป.ช. ให้เป็นหัวหน้าพนักงานไต่สวนด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ทั้งนี้ รองศาสตราจารย์เชษฐ โทณะวณิก นายภัทร คำพิทักษ์ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ และศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมการ) ขอสงวนความเห็นให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๑๔๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๒ เลขาธิการต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวง และมีคุณสมบัติ ประสพการณ์ และความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานตามที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งห้าปีนับแต่วันที่เข้ารับแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ประเด็นอภิปราย

พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๑๔๒ เป็นประเด็นคุณสมบัติของเลขาธิการ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมประเด็น “จริยธรรม” ด้วย เนื่องจากเห็นว่า คุณสมบัติของเลขาธิการควรมีความสอดคล้องกับคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่ได้ขอสงวนความเห็นไว้ ดังนั้น จึงขอทราบเหตุผลว่า เหตุใดเลขาธิการจึงไม่มีคุณสมบัติเรื่อง “จริยธรรม”

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า การเพิ่มคำว่า “จริยธรรมที่ดี” มิได้ส่งผลกระทบแต่อย่างใด เพราะเป็นเรื่องภายในของสำนักงาน ป.ป.ช.

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๑๔๙/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๑๔๙/๑ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้กรรมการ ป.ป.ช. กรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่มี ใช้และพกพาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ และอุปกรณ์เกี่ยวข้องเพื่อความปลอดภัยเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ การมี การใช้ และการพกพาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ และอุปกรณ์เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ เช่นเดียวกับราชการทหารและตำรวจตามกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ การมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง สิ่งเทียมอาวุธปืน และยุทธภัณฑ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

ประเด็นอภิปราย

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า กรณีการพกพาอาวุธ ไม่แนใจว่ามีกฎหมายอื่นรองรับอยู่หรือไม่ แต่กรณีของสำนักงานศาลยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมสามารถออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนให้กับข้าราชการได้ ในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ช. มีหลักเกณฑ์เหมือนกับสำนักงานศาลยุติธรรมหรือไม่ โดยผู้บริหารหน่วยงานสูงสุดมีอำนาจออกใบพกพาอาวุธให้กับเจ้าพนักงานได้ แต่จะออกให้เฉพาะการพกพาอาวุธปืนที่เป็นปืนราชการ และใช้สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรับผิดชอบที่จำเป็นต้องใช้อาวุธ

กรรมการการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอเพิ่มหลักการในมาตรา ๑๔๙/๑ ขึ้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องการใช้อาวุธปืน เนื่องจากจะมีการใช้อาวุธปืนโดยนำอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นของส่วนตัว แต่นำมาใช้ประโยชน์ของทางราชการ คือ ต้องขึ้นทะเบียนกับสำนักงาน ป.ป.ช. และต้องได้รับอนุมัติและอนุญาตให้นำอาวุธปืนนั้นไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ดังนั้น หลักการที่บัญญัตินี้ภายใต้บังคับกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การขออนุญาตนำเข้า และการขออนุญาตต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ เพียงแต่ออกแบบให้สามารถกำหนดระเบียบเรื่องเจ้าหน้าที่สามารถพกพาอาวุธปืนส่วนตัวได้ ทั้งนี้ แต่เดิมสำนักงาน ป.ป.ช. จะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐๗ ในการออกระเบียบ แต่ไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถออกระเบียบในเรื่องดังกล่าวได้

(๒) ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนยังคงใช้บังคับอยู่ ทั้งนี้ กรณีของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษมีบทบัญญัติว่าไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน แต่ความในมาตรา ๑๔๙/๑ สำนักงาน ป.ป.ช. ยังอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนฯ โดยต้องมีการขออนุญาต การควบคุม การขอดำเนินการต่าง ๆ อาวุธชนิดใด ขนาดไหน เครื่องกระสุนขนาดใดบ้าง โดยกำหนดหลักการมีอาวุธปืนและการใช้อาวุธปืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำอาวุธปืนส่วนบุคคลนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ โดยมีการออกระเบียบรองรับต่อไป

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า สำนักงาน ป.ป.ช. มีเอกสารเปรียบเทียบหน่วยงานที่ได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ และหน่วยงานที่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งเป็นตารางเปรียบเทียบโดยได้สำเนาแจกต่อที่ประชุมแล้ว ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบประเทศไทยและต่างประเทศด้วย

ในการนี้ หลักการที่ว่า สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในคดีอาญา การใช้อาวุธก็อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ทั้งนี้ สอดคล้องกับการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งขอยกเว้นพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ทั้งฉบับ แต่ในส่วนขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติได้ขอดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ โดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่า การนำอาวุธปืนดังกล่าวมาใช้ต้องเป็นไปเพื่อความปลอดภัยและเพื่อความจำเป็นเท่านั้น

หลักการตามมาตรา ๑๔๙/๑ ให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุดในฐานะผู้ออกใบอนุญาต โดยเทียบเคียงกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยบทบัญญัติที่นำมาเทียบเคียง คือ การใช้อาวุธปืนดังกล่าวต้องเป็นการใช้เพื่อความจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น ทั้งนี้ ในส่วนของสำนักงานศาลยุติธรรมการอนุญาตอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ประกอบกฎกระทรวงซึ่งจำกัดเฉพาะอาวุธปืนที่จะขออนุญาตให้เจ้าหน้าที่ใช้จะต้องเป็นอาวุธปืนของหน่วยงานราชการเท่านั้น แต่ในส่วนของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ จะมีประเด็นกรณีที่เจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องนำอาวุธส่วนตัวซึ่งได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ มาใช้ โดยอนุญาตให้ใช้ได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้เสนอหลักการในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. มีเจ้าหน้าที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ในการปฏิบัติหน้าที่การตรวจสอบเรื่องทุจริต เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปริมาณ บางเรื่องต้องลงไปตรวจสอบในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง ยกตัวอย่างในเขตของภาคเหนือที่ต้องไปตรวจสอบการจัดทำฝายต่าง ๆ ก็ต้องเข้าไปในป่าซึ่งอาจได้รับอันตรายจากผู้เกี่ยวข้อง หรือในส่วนของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีความอันตราย อย่างไรก็ตาม กรณีขอความร่วมมือบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในบางครั้งก็ไม่มีอัตรากำลังที่จะสามารถร่วมปฏิบัติหน้าที่กับสำนักงาน ป.ป.ช. ได้

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากพิจารณา บทบัญญัติที่เสนอแก้ไขทั้งฉบับจะเห็นได้ว่า มีการเพิ่มอำนาจให้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวนมาก ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก รวมทั้งการบัญญัติเพิ่มมาตราที่มีลักษณะคล้าย กับอำนาจจำพวกนี้อยู่อีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งหากคณะกรรมการวิสามัญเห็นชอบด้วย จะเห็นได้ว่า สำนักงาน ป.ป.ช. จะมีรูปแบบองค์กรไปอีกแบบหนึ่ง ในขณะที่สังคมได้ออกแบบองค์กรต่าง ๆ ไว้ โดยแยกค่อนข้างชัดเจน อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ทั้งนี้ การเปลี่ยนรูปแบบองค์กรของสำนักงาน ป.ป.ช. ไปพอสมควร ต้องพิจารณาว่า คณะกรรมาธิการวิสามัญต้องการให้สำนักงาน ป.ป.ช. เข้าไปแสดงบทบาทในลักษณะดังกล่าวหรือไม่

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า หากเทียบเคียง กับกรมสอบสวนคดีพิเศษจะบัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับยกเว้น เมื่ออยู่ภายใต้กฎหมาย” ซึ่งไม่แน่ใจว่า การบัญญัติคำว่า “ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน...” ซึ่งการตีความยังไม่แน่ใจว่า จะยังคงบังคับใช้อยู่หรือไม่

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติเพิ่มความเข้มเป็นมาตรา ๑๔๙/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๔๙/๑ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ เพื่อประโยชน์ในการ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้กรรมการ ป.ป.ช. กรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่มี ใช้และพกพาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ และอุปกรณ์เกี่ยวข้องเพื่อความปลอดภัยเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ การมี การใช้ และการพกพาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ และอุปกรณ์เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามระเบียบ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ทั้งนี้ รองศาสตราจารย์เจษฎ์ โทณะวณิก นายภัทระ คำพิทักษ์ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ และศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็นให้ตัดออก

มาตรา ๑๕๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๓ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด” เป็นส่วนราชการในสังกัด สำนักงาน มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน การตรวจสอบทรัพย์สินและ หนี้สิน และหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงานกำหนด แต่ไม่รวมถึง หน้าที่และอำนาจในการไต่สวนเบื้องต้น เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติมอบหมาย ให้ดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นเฉพาะกรณี โดยมีผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด

เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการสำนักงานให้จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ตามจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดซึ่งต้องไม่เกินสิบสองภาค **จังหวัดใดเป็นที่ตั้ง**

สำนักงาน ป.ป.ช. ขอ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ขอความเห็นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจําจังหวัดด้วย โดยไม่ต้องตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจําจังหวัดสำหรับจังหวัดนั้น และให้มีหัวหน้าสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักงาน ป.ป.ช. ภาคมีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนเบื้องต้น กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจําจังหวัด และมีหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงานกำหนด

ประเด็นรอการพิจารณา

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ความใน มาตรา ๑๕๓ ประเด็นรอการพิจารณา คือ ต้องการให้สำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัดมีอำนาจไต่สวนเบื้องต้นเฉพาะกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายหรือไม่

ประเด็นอภิปราย

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ประเด็นเรื่องสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัด ได้หารือมาแล้ว ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญเห็นด้วยกับหลักการที่ว่า ควรให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถมอบหมายภารกิจการไต่สวนเบื้องต้นได้ โดยเป็นข้อยกเว้นว่า “เว้นแต่เป็นเรื่องที่กรรมการจะมีมติมอบหมาย”

(๒) การตรวจสอบเบื้องต้นเกี่ยวกับคดีจะเกิดขึ้นก่อน และจะมีการดำเนินการเรื่องตรวจสอบทรัพย์สินภายหลัง ดังนั้น การตรวจสอบเบื้องต้นจึงเป็นการดำเนินการก่อนมีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

กรรมการการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า ความใน มาตรา ๑๕๓ ขอเสนอเพิ่มคำว่า “ให้มีอำนาจเกี่ยวกับเรื่องการตรวจสอบเบื้องต้นได้ด้วย” อันเป็นการตรวจสอบคำกล่าวหา เพราะจะมีการร้องเรียนมายังสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัดด้วย ตามความใน มาตรา ๔๘ ซึ่งบัญญัติไว้แต่เฉพาะกรณีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน และหน้าที่และอำนาจอื่น ดังนั้น จึงขอเสนอเพิ่ม “การตรวจสอบเบื้องต้น” เพราะเมื่อมีการยื่นคำกล่าวหาเข้ามาแล้ว ต้องมีการตรวจสอบเบื้องต้นก่อน

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๓ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด” เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงาน มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน และหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงานกำหนด แต่ไม่รวมถึงหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนเบื้องต้น เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติมอบหมาย

ให้ดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นเฉพาะกรณี โดยมีผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด
เป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด

เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการสำนักงานให้จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ตามจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดซึ่งต้องไม่เกินสิบสองภาค **จังหวัดใดเป็นที่ตั้ง สำนักรงวน ๒.๒.๒. ภาค ให้สำนักรงวน ๒.๒.๒. ภาคทำหน้าที่สำนักรงวน ๒.๒.๒. ประจําจังหวัดด้วย โดยไม่ต้องตั้งสำนักรงวน ๒.๒.๒. ประจําจังหวัดสำหรับจังหวัดนั้น** และให้มีหัวหน้าสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักงาน ป.ป.ช. ภาควิชาที่และอำนาจในการไต่สวนเบื้องต้น กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และมีหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงานกำหนด”

ทั้งนี้ รองศาสตราจารย์เจษฎ์ โทณวณิก นายภัทร คำพิทักษ์ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ และศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมการ) ขอสงวนความเห็นให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๑๕๕

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕ กองทุน ป.ป.ช. ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินและทรัพย์สินที่เหลือจ่ายที่โอนมาตามมาตรา ๑๔๖
- (๒) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรเพื่อสมทบเข้ากองทุน ป.ป.ช.
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน ป.ป.ช.
- (๔) เงินอุดหนุนรายได้ตามมาตรา ๑๔๖ ที่เหลือจ่ายในแต่ละปี
- (๕) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช.
- (๖) เงินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๑๑๘
- (๗) เงินค่าปรับตามมาตรา ๑๗๑

เงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุน ป.ป.ช. ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องนำส่ง
กระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการ
งบประมาณ

ในการรับทรัพย์สินตาม (๓) ให้คำนึงถึงความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ และในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการรับทรัพย์สินดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน จะสั่งให้สำนักงานไม่รับทรัพย์สินนั้นหรือให้คืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ถือศัให้ก็ได้

เงินและทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช. ให้นำไปใช้ช่วยตามวัตถุประสงค์ เว้นแต่ในส่วนที่ได้มตาม (๔) ให้นำไปใช้ช่วยในกรณีบริหารงานหรือตามข้อผูกพันที่มีอยู่ได้ด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

มาตรา ๑๕๕ กองทุน ป.ป.ช. ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินและทรัพย์สินเหลือจ่ายที่โอนมาตามหมวด ๑๘๖
- (๒) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรเพื่อสมทบเข้ากองทุน ป.ป.ช.
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน ป.ป.ช.
- (๔) เงินอุดหนุนรายได้ตามหมวด ๑๔๖ ที่เหลือจ่ายในแต่ละปี
- (๕) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช.
- (๖) เงินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของกองทุนตามหมวด ๑๑๔
- (๗) เงินค่าปรับตามหมวด ๑๗๑

เงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุน ป.ป.ช. ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ในการรับทรัพย์สินตาม (๓) ให้คำนึงถึงความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ และในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการรับทรัพย์สินดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน จะสั่งให้สำนักงานไม่รับทรัพย์สินนั้นหรือให้คืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้อุทิศให้ได้

เงินและทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช. ให้นำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ เว้นแต่ในส่วนที่ได้มตาม (๔) ให้นำไปใช้ช่วยในกรณีบรรเทาทุกข์หรือช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๑๕๕ วรรคสาม ควรตัดออก เพราะคณะกรรมการวินิจฉัยได้มีมติตัดความใน (๓) ของมาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่งออกแล้ว ดังนั้น ประเด็นเรื่องเงินบริจาคตามความในมาตรา ๑๕๕ วรรคสาม จึงต้องตัดออกให้สอดคล้องกัน

มาตรา ๑๕๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕ ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตามมาตรา ๒๘ (๓) กรรมการตามมาตรา ๔๑ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๕๐ ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๕๐ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หัวหน้าพนักงานไตสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่ง และหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือ ดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบและ เปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ในการตรวจสอบดังกล่าว **คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ แต่เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลและ เป็นการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดระเบียบมอบหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นผู้ตรวจสอบบัญชี ทรัพย์สินและหนี้สินของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวหรือหัวหน้าหน่วยงานตนเองก็ได้ ในกรณีตรวจสอบและควร เปิดเผยผลตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินให้ปฎิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีควร และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้สำหรับตรวจสอบและควรเปิดเผยผลตรวจสอบ ทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นการเฉพาะก็ได้**

ให้นับมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับกับบทบัญญัติที่บัญญัติบุคคลตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ประเด็นการอภิปราย

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า หากพิจารณาความใน มาตรา ๑๑๙ กรณีการยกคำร้องสำหรับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด และตามความในมาตรา ๒๘ (๓) บัญญัติถึงผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและ หนี้สินโดย “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ยกเว้น “กรรมการ ป.ป.ช.” มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น โดย “กรรมการ” ตามมาตรา ๔๑ หมายถึง ประธาน ป.ป.ช. กับกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญเห็นควรบัญญัติให้กรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ทรัพย์สินและหนี้สินต่อวุฒิสภา ดังนั้น ในกรณีที่ไม่มีวุฒิสภาจะสอดคล้องกับบทกำหนดโทษใน มาตรา ๑๕๙ หรือไม่ ต้องมีการบัญญัติให้ชัดเจนเกี่ยวกับกรณีของกรรมการ ป.ป.ช. ต่อวุฒิสภา หรือไม่

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า กรณีความใน มาตรา ๑๕๙ ประธานวุฒิสภาอาจจะต้องบัญญัติเพิ่มเติมให้ชัดเจนว่า ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและ หนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานวุฒิสภา แล้วแต่กรณี ส่วนความในมาตรา ๑๕๐ ต้องยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่แล้ว

มาตรา ๑๗๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๘ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ บรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๙

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๙ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพ โดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๑ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด แต่ไม่รวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) ดิทยาเสพติดให้โทษ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

(๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงหรือเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

(๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

(๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

(๒๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

มาตรา ๑๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑

(๔) พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามรัฐธรรมนูญ

เมื่อประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการ ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๓) หรือไม่ให้ป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ

ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน

ในกรณีที่กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่กรรมการครบวาระ แต่ถ้ากรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

ประเด็นรอการพิจารณา

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญได้ชี้แจงประเด็นรอการพิจารณาว่า ความในมาตรา ๑๗๘ ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับหลักการของผู้แปรญัตติ นายเจริญศักดิ์ ศาลากิจ นายมนุญญ วัฒนโกเมร นายธานี อ่อนละเอียด นายวรพล โสคติยานุรักษ์ และนายสุชาติ ตระกูลเกษมสุข โดยที่ประชุมมีมติเห็นด้วยในหลักการของผู้แปรญัตติ ซึ่งมีข้อยกเว้นเพียงกรณี มาตรา ๑๙ (๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙ มิได้เสนอคำแปรญัตติไว้ ทั้งนี้ นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร ได้ขอถอนคำแปรญัตติออกไป

ประเด็นอภิปราย

กรรมการการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) หากคณะกรรมการการวิสามัญมีหลักการว่า ต้องการให้กรรมการ ป.ป.ช. ชุดปัจจุบันดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปจะต้องบัญญัติให้ชัดเจน เพราะความในมาตรา ๑๗๘ มิได้บัญญัติให้ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหาในการดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไป อาทิ การพ้นจากตำแหน่งตาม มาตรา ๑๙ (๓) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙ หรือมีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๑๑ (๑) หรือมาตรา ๑๑ (๑๘)

(๒) ความในมาตรา ๑๙ (๓) มีความเชื่อมโยงกับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และ มาตรา ๑๑ แต่ตามบทบัญญัติที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมจะบัญญัติเฉพาะมาตรา ๙ ซึ่งอาจขาดบทบัญญัติ ในมาตรา ๑๑ (๑) “เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่ง ในองค์กรอิสระ แต่ไม่รวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน” และ (๑๘) “เป็นหรือเคยเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร ท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา”

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) หลักการของคณะกรรมการการวิสามัญ คือ ต้องการให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. และกรรมการ ป.ป.ช. ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ความใน มาตรา ๑๗๘ จึงได้มีการเสนอความเห็นให้ตัดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ออกทั้งหมด และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดปัจจุบันอยู่ต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตาม มาตรา ๑๙ ทั้งนี้ ความในมาตรา ๑๙ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องคุณสมบัติจึงอาจก่อให้เกิดปัญหา ในการตีความ ดังนั้น หากไม่มีคำว่า “หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๙” ย่อมหมายความว่า ให้อยู่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อไป โดยคณะกรรมการการวิสามัญต้องการให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนครบวาระตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

(๒) กรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามรัฐธรรมนูญ อาทิ พ้นจากตำแหน่ง เพราะขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ เพราะเคยดำรงตำแหน่งต้องห้าม โดยความในมาตรา ๑๗๘ มิได้คำนึงถึงแต่เฉพาะเรื่องคุณสมบัติเท่านั้น ได้นำเรื่องลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ มาบังคับใช้ด้วย ดังนั้น ประเด็นลักษณะต้องห้ามต้องยกเลิกไปด้วย เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถูกบัญญัติเรื่องการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างจากองค์กรอิสระอื่น โดยกรรมการ ป.ป.ช. บางคนมีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เช่น มีลักษณะต้องห้ามเพราะเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระมาก่อน หรือเป็นข้าราชการการเมืองมาก่อน ทั้งนี้ กรรมการในองค์กรอิสระอื่นจะไม่มีบทบัญญัติของลักษณะต้องห้ามประเพณีนี้ ดังนั้น บทบัญญัติสำหรับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเป็นบทบัญญัติเฉพาะ โดยการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๙ (๓) ต้องไม่นำมาใช้บังคับ

(๓) หากนำคำแปรญัตติของนายบรรณิธิ เศรษฐบุตร์ มาประกอบการพิจารณา โดยให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ โดยเพิ่มคำว่า “หรือพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒” โดยใช้หลักการของการดำรงตำแหน่งตามกฎหมายเก่ามาใช้บังคับ

(๔) ขอเสนอให้ใช้คำว่า “เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๙ (๓) มิให้นำมาใช้บังคับ” และตัดคำว่า “ในส่วนที่เกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติ” ออกทั้งหมด ซึ่งจะหมายความว่ามาตรา ๑๑ (๑) และ (๑๘) หรือหากจะบัญญัติให้ชัดเจนกรณีตามมาตรา ๑๙ (๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๑ (๑) และ (๑๘) มิให้นำมาใช้บังคับ

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ตามหลักการร่างกฎหมาย หากต้องการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ต่อไปจนกว่าจะครบวาระ จะบัญญัติเฉพาะ “วาระ” แต่กรณีของการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระต้องเป็นไปตามกฎหมายใหม่ ดังนั้น เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะทำให้กรรมการ ป.ป.ช. ที่เป็นกรรมการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ มีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามไม่เป็นไปตามคุณลักษณะต้องห้ามตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น จึงต้องบัญญัติยกเว้นไว้เรื่องการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ไม่นำมาใช้บังคับ กล่าวคือ ไม่นำความในมาตรา ๑๙ (๓) มาใช้ โดยเฉพาะในส่วนของการขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙

(๒) การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความแตกต่างกันในบางกรณี และการถอดถอนกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีความเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น โดยปกติจะต้องใช้ระบบใหม่ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการกฤษฎีกาจะยกเว้นในเรื่องใด

ควรบัญญัติยกเว้นไว้เป็นการเฉพาะบางกรณีจะเหมาะสมกว่า เพราะหากนำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับทั้งหมด อาจมีบทบัญญัติบางประการที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีเจตนารมณ์ที่จะใช้บังคับกับกรรมการ ป.ป.ช. ไว้เป็นการเฉพาะแล้วจะไม่สามารถใช้บังคับได้

มาตรา ๑๘๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๓ ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประเด็นพิจารณา

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๑๘๓ สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง โดยในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) เนื่องจากปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติกรณีผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินค้างอยู่จำนวนหลายคดี รวมทั้งปัจจุบันการดำเนินการบรรยายฟ้อง การยื่นคำร้องจะต้องบรรยายถึงพฤติการณ์ว่า บุคคลดังกล่าวมีพฤติการณ์จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้รองรับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงต้องบัญญัติความในวรรคสองนี้ เพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินการไม่ให้เกิดความเสียหายสำหรับคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติไปแล้ว

(๒) การดำเนินการตามกฎหมายเก่าและกฎหมายใหม่ ในส่วนของสาระสำคัญ ไม่มีส่วนใดขัดหรือแย้งกัน แต่ในส่วนของกระบวนการที่จะต้องดำเนินการต่อไปในเรื่องการยื่นคำร้อง ต่อศาลมีการปรับเปลี่ยนบางส่วน

(๓) ความในมาตรา ๑๙๐ ตามความเข้าใจถือว่าเป็น “บทवाद” ซึ่งมีได้กล่าวถึง คดีจิตใจไม่เย็นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องยื่นต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพราะความในมาตรา ๑๘๓ วรรคหนึ่ง ได้กล่าวถึงผู้ที่มีหน้าที่ที่จะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วนความในวรรคสองที่ขอบัญญัติเพิ่มเติม นั้น จะเป็นการบัญญัติเฉพาะถึงการดำเนินคดีจิตใจไม่เย็นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยังค้างการพิจารณาอยู่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนของคดีที่มีมติไปแล้วนั้น ต้องบัญญัติให้ชัดเจน เพราะความในมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง เป็นส่วนของการดำเนินการมิใช่เรื่องคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดแล้ว แต่อาจจะอยู่ระหว่างการดำเนินการส่งฟ้อง อาทิ รอเสนอเซ็น รอตรวจคำร้อง รอที่จะยื่นต่อศาล โดยมีจำนวน ประมาณกว่า ๑๐๐ เรื่อง ดังนั้น หากมิได้บัญญัติบทเฉพาะกาลรองรับไว้ อาจจะเกิดเป็นปัญหาได้ และมีประเด็นเรื่องแจ้งข้อกล่าวหา ซึ่งการดำเนินการตามกฎหมายเดิมการแจ้งข้อกล่าวหา มิได้ดำเนินการตามรูปแบบการแจ้งแบบอย่างเป็นทางการ เป็นการส่งหนังสือแจ้งเท่านั้น

(๔) บทเฉพาะกาลมาตรา ๑๘๓ จะจำกัดเฉพาะบรรดาคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลว่าเป็นความผิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ จำนวนคดี ๑๐๐ คดีที่ฟ้องแล้ว ควรดำเนินคดีต่อไปได้ ทั้งนี้ จากยอดรวมกว่า ๓๐๐ คดี และกว่า ๒๐๐ คดี ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า ถ้อยคำตอนท้ายที่ต้องการสื่อความหมายถึงคดีที่ดำเนินการไปแล้วกับคดีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการจะเป็นถ้อยคำที่ขัดหรือแย้งกันหรือไม่ เพราะหากมีความต้องการที่จะให้คดีที่ได้ดำเนินการไปแล้ว “ให้ใช้บังคับได้” และคดีที่อยู่ระหว่างดำเนินการต้องดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ต้องมีความชัดเจนว่า มีกระบวนการและขั้นตอนที่ขัดหรือแย้งกันหรือไม่ระหว่างกฎหมายเก่ากับกฎหมายใหม่

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๑๘๓ เป็นประเด็นเรื่องคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า บุคคลใดจิตใจไม่เย็นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และมีการดำเนินการฟ้องศาลแล้ว “ให้ถือว่าใช้บังคับได้” ซึ่งเป็นการรับรองความชอบไว้ และเป็นการป้องกันปัญหาช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมาย เพราะตามรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ต้องแจ้งข้อกล่าวหา แต่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แจ้งข้อกล่าวหาโดยใช้วิธีแจ้งเป็นหนังสือ

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและแสดงเหตุผลคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจำเป็นจะต้องดำเนินการในรูปแบบของ “คำสั่ง” ซึ่งมีความแตกต่างกัน โดยในส่วนที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติไว้

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า ข้อเท็จจริงแล้วความในมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง ได้บัญญัติให้การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ได้ดำเนินการไปแล้วโดยชอบก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้การดำเนินการดังกล่าวมีผลต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘๓ ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ไว้แล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๑๘๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๘ ในการดำเนินการใดส่วนและมีความเห็นหรือวินิจฉัย และการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ บรรดาที่ดำเนินการไปโดยชอบอยู่แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

โดยถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้วหรือเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและพิพากษาของศาลสำหรับคดีที่ยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔๗ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ ว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยพลัน โดยในกรณีที่เป็นต้องมีการไต่สวน ต้องไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งสองปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน

ในการกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนึงถึงความรวดเร็ว ความยากง่ายของการไต่สวน และอายุความของการดำเนินการในเรื่องนั้น โดยจะระบุระยะเวลาของการไต่สวนข้อกล่าวหาแต่ละประเภทที่แตกต่างกันก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองสามปี เว้นแต่เป็นเรื่องที่จำเป็นต้องเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ หรือขอให้หน่วยงานของต่างประเทศดำเนินการไต่สวนให้ หรือขอรับเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศ จะขยายระยะเวลาออกเท่าที่จำเป็นก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะดำเนินการใดได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน โดยให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ภายใต้กำหนดอายุความและระยะเวลาตามมาตรา ๕๕ (๑) เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงมีหน้าที่และอำนาจที่จะดำเนินการไต่สวน และมีความเห็น หรือวินิจฉัย

หรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป แต่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสอบสวนและดำเนินการลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณีโดยเร็ว

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๖๘ บรรดาการดำเนินการใด ๆ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะอนุกรรมการ ใต้สวน พนักงานใต้สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้เป็นอันใช้ได้

มาตรา ๖๙ บรรดาคดีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งต่ำกว่า ระดับผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้พิจารณาแล้ว ก่อนวันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ การดำเนินการต่อไปในคดีดังกล่าวให้เป็นไปตามมติ ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นรอการพิจารณา

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญได้ชี้แจงประเด็นรอการพิจารณาว่า ที่ประชุมรอการพิจารณาบทเฉพาะกาลกรณีการร่ำรวยผิดปกติ โดยอาจเพิ่มเติมประเด็นมีทรัพย์สิน เพิ่มขึ้นผิดปกติ รวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒ วันใช้บังคับให้สอดคล้องกัน ทั้งนี้ ที่ประชุมมีมติ มอบหมายผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. สำหรับการดำเนินการตามมาตรา ๑๘๘ และที่ต้องดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่จะต้องมีบทเฉพาะกาลรองรับเพิ่มเติม โดยต้องสอดคล้องกับหลักการที่ กรธ. ได้ปรับเปลี่ยนหน้าที่ และอำนาจไปแล้วด้วย อนึ่ง หากมีข้อบกพร่องของหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ต้องบัญญัติเพิ่มเติม ในประเด็นใดเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้นำเสนอต่อที่ประชุม

ประเด็นอภิปราย

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) กรณี “ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ข้อพิจารณา คือ หลักการในการดำเนินการใดที่มีรูปแบบเหมือนเดิม และรูปแบบการดำเนินการตาม กฎหมายเก่าและกฎหมายใหม่ไม่มีการดำเนินการใดที่ขัดแย้งกันใช้หรือไม่

(๒) การตั้งใต้สวนและข้อกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังไม่ถือว่าเข้าสู่กระบวนการตาม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เป็นเพียงเรื่องที่ทำไปพลางก่อน จึงยังไม่ถือว่าบุคคล

ดังกล่าวเป็นผู้ถูกกล่าวหาในความหมายที่คณะกรรมการการวิสามัญบัญญัติไว้ และคำสั่งที่ออกไปดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นการแจ้งข้อกล่าวหาตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๓) ความในมาตรา ๑๘๘ แบ่งการดำเนินการไว้ ๓ ขั้นตอน คือ (๑) กรณีที่อยู่ในชั้นการพิจารณาของสำนักงาน ป.ป.ช. (๒) คดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา และ (๓) คดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติไปแล้ว โดยหากพิจารณาความในวรรคสามของมาตรา ๑๘๘ จะเห็นได้ว่า ได้บัญญัติรองรับสำหรับคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาพิพากษาหรือคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้แล้วก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือว่ามีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

(๔) การดำเนินการที่ได้ดำเนินการมาก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับคณะกรรมการการวิสามัญเห็นชอบที่จะให้เป็นไปตามกฎหมายเดิม และให้ยังสามารถดำเนินการต่อไปในกระบวนการเดิมจนเสร็จสิ้นกระบวนการ รวมถึงการดำเนินการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้ชี้มูลไปแล้ว หรือยื่นคำร้องต่อศาลแล้ว ให้มีการดำเนินการต่อไป

ส่วนความในวรรคสองจะเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องระยะเวลาเวลาในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกรอบของมาตรา ๔๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ระยะเวลาได้ล่วงพ้นไปแล้ว ให้เริ่มนับหนึ่งใหม่ อันเป็นการบัญญัติเรื่องระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งตามกฎหมายเดิมมิได้กำหนดระยะเวลาไว้ จึงควรมีการพิจารณาถ้อยคำที่เหมาะสม

(๕) ความในวรรคหนึ่ง สำนักงาน ป.ป.ช. มีข้อกังวลว่า การดำเนินการใด ๆ หากไม่สามารถเชื่อมโยงถึงกฎหมายอนุบัญญัติจะไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้ ได้รับคำชี้แจงจากผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วว่า แม้มิได้บัญญัติไว้ในมาตราเดียวกันก็สามารถดำเนินการได้ เพราะครอบคลุมการดำเนินการแล้ว

(๖) กรณีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับแล้ว หากมีการกระทำความผิดหรือมีการร้องเรียนภายหลังจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแล้ว ต้องดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไรบ้าง อาทิ ระเบียบ คำสั่ง หรือข้อบังคับ มีการดำเนินการที่ขัดหรือแย้งกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้อย่างไร

ทั้งนี้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมิได้ออกระเบียบให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะเกิดช่องว่างของกฎหมายหรือไม่ หรือต้องพิจารณาจากวันใช้บังคับกฎหมายในมาตรา ๒ โดยหากมีผลใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา จะมีการเตรียมความพร้อมของกฎหมายอนุบัญญัติไว้อย่างไร

(๗) ต้องพิจารณาบททวนวันบังคับใช้กฎหมายอีกครั้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันอาจขยายวันใช้บังคับเฉพาะบางส่วน บางมาตรา หรือบัญญัติเฉพาะกาลให้มีมาตรการเร่งรัดว่า ให้ดำเนินการออกกฎหมายอนุบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในกี่วัน หรือกำหนดว่าให้กฎหมาย

อนุบัญญัติมีผลใช้บังคับไปได้ก็วัน เพราะการดำเนินการบางอย่างต้องมีความต่อเนื่อง และต้องไม่มีช่องว่างของกฎหมาย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) การดำเนินการในปัจจุบันไม่มีรูปแบบการดำเนินการที่ชัดหรือแย้งกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพียงแต่ขั้นตอนในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้ต้องแจ้งข้อกล่าวหา ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาในรูปแบบคำสั่ง

(๒) กรณีตัวอย่างคำสั่งการตั้งไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งยังไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหา แต่มีการตั้งไต่สวนแล้ว บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถูกกล่าวหาแล้วตั้งแต่วันที่ออกคำสั่ง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แจ้งการตั้งไต่สวนและข้อกล่าวหาแล้ว ผู้ถูกกล่าวหาเกิดสิทธิและหน้าที่แล้วตามระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว ดังนั้น สำหรับบุคคลดังกล่าวเขาได้รับคำสั่งการตั้งไต่สวนแล้ว แต่ยังไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาจะดำเนินการอย่างไร

ในการนี้ คำสั่งดังกล่าวจะถือว่าไม่ชัดหรือแย้งกับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้หรือไม่ และให้ถือว่าระยะเวลาของการนับวันที่ออกคำสั่งไม่เกี่ยวกับสิทธิที่จะเกิดขึ้นต่อกรณีการแจ้งข้อกล่าวหาได้หรือไม่ เพราะสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายเดิมจะเริ่มตั้งแต่แจ้งคำสั่งไต่สวน และหากมีการร้องเรียนจะดำเนินการอย่างไร เนื่องจากสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาจะเกิดขึ้นเมื่อมีการแจ้งข้อกล่าวหา แต่สิทธิตามกฎหมายเดิมจะเกิดขึ้นเมื่อมีการแจ้งคำสั่งไต่สวน

(๓) ข้อเสนอของสำนักงาน ป.ป.ช. ต้องการบัญญัติถ้อยคำที่จะให้สามารถรองรับการดำเนินการที่ได้ดำเนินการมาแล้วทั้งหมด อาทิ การแจ้งข้อกล่าวหา คดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติไปแล้ว หรือคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ถือว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

(๔) ในส่วนของการออกกฎหมายอนุบัญญัติจะต้องมีการปรับเปลี่ยนบางประเด็น อาทิ การแสวงหาข้อเท็จจริงจะหายไป โดยความในมาตรา ๔๘ ได้ปรับเปลี่ยนเป็นการตรวจสอบเบื้องต้น รวมทั้งระเบียบเกี่ยวกับการไต่สวนหรือแก้ไขถ้อยคำให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ อาทิ คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” หรือ “ผู้ถูกร้อง”

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ความในมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง จะบัญญัติรองรับสิ่งที่ดำเนินการมาแล้วให้ชอบด้วยกฎหมาย แต่สิ่งที่ดำเนินการต่อไปนั้นต้องไม่ชัดหรือแย้งต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ทั้งนี้ ในหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กับหลักการของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒ มีประเด็นขัดหรือแย้งกันหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องกระบวนการไต่สวนกับการไต่สวนเบื้องต้น และการแสวงหาข้อเท็จจริง รวมถึงองค์ประกอบ คำสั่งต่าง ๆ ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนบริบทอย่างมาก ดังนั้น หากจะดำเนินการต่อไปต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใหม่ทั้งหมด ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร จึงจำเป็นต้องขอยกเว้นการดำเนินการที่ดำเนินการอยู่ ให้สามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมไปพลางก่อน

(๒) นอกจากการแก้ไขระเบียบให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ยังมีสิ่งที่ต้องดำเนินการซึ่งขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วย เช่น กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงที่ยังมีอยู่ โดยเดิมจะมีองค์คณะในการไต่สวน ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพราะได้มีการบัญญัติให้ต้องมีองค์คณะใหม่ จึงอาจมีปัญหว่า ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงองค์คณะใหม่ทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะดำเนินการอย่างไร

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ตามรูปแบบการร่างกฎหมายจะบัญญัติว่า ให้ถือว่าการดำเนินการตามหลักการของกฎหมายเดิมเป็นการดำเนินการที่ใช้ได้ กล่าวคือ สามารถที่จะดำเนินการตามกฎหมายเดิมได้ทั้งหมดไปพลางก่อนจนกว่าจะดำเนินการเสร็จสิ้นกระบวนการ ถึงแม้จะไม่มีผลใช้บังคับแล้ว รวมถึงการดำเนินการตามกฎหมายอนุบัญญัติของกฎหมายเดิมได้ด้วยโดยอนุโลม แต่จะไม่บัญญัติให้กฎหมายเดิมมีผลใช้บังคับได้หากขัดหรือแย้งกับกฎหมายปัจจุบัน ทั้งนี้ การที่จะไปแก้ไขเพิ่มเติมว่า “รวมทั้งบรรดาระเบียบ ข้อกำหนด หรือมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เกี่ยวข้อง ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่” จะเหมือนกับการบัญญัติให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เคยดำเนินการหรือออกระเบียบตามกฎหมายเดิมยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ ถึงแม้ว่าจะขัดหรือแย้งกับกฎหมายปัจจุบัน ซึ่งโดยปกติจะไม่บัญญัติเช่นนั้น

ในการนี้ หากพิจารณาความในมาตรา ๑๙๐ ซึ่งได้บัญญัติรองรับไว้แล้วว่า บรรดาระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เคยใช้บังคับอยู่ก่อน ให้ยังคงใช้บังคับได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กล่าวคือ ให้ใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะมีการออกระเบียบใหม่ ดังนั้น การที่จะใช้บังคับต่อไปได้ต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งเป็นคนละกรณีกันกับมาตรา ๑๘๘ ที่สามารถดำเนินไปตามกฎหมายเก่าได้ แม้ว่าจะถูกยกเลิกไปแล้วก็ตาม

(๒) หากมีการบัญญัติให้สิ่งที่สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการไปแล้วให้มีผลใช้บังคับต่อไป แต่ในส่วนของการดำเนินการต่อไปหรือกระบวนการถัดไปให้ใช้บังคับตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะเหมาะสมหรือไม่ อาทิ คดีอยู่ระหว่างการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งตั้งไต่สวนและมีข้อกล่าวหาไปแล้ว ต่อมาเมื่อการไต่สวนเสร็จสิ้นแล้วต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาตามกระบวนการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้อีกหรือไม่

(๓) ความในมาตรา ๑๘๘ เป็นบทเฉพาะกาลรองรับการดำเนินการไปแล้วตามกฎหมายเดิม ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญมีความพยายามที่จะจัดให้การดำเนินการเข้าสู่ระบบใหม่ จึงควรรองรับการดำเนินการเท่าที่จำเป็น และหากกรณีใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติให้ดำเนินการต่อไปตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ย่อมสามารถกระทำได้ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการวิสามัญบัญญัติให้ดำเนินการตามกฎหมายเดิม และให้บรรดากฎหมายอนุบัญญัติทั้งหมดยังคงใช้บังคับได้อยู่ทั้งหมดแม้จะขัดหรือแย้งกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ย่อมทำให้ไม่มีผู้ใดต้องการที่จะใช้กระบวนการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพราะมีเงื่อนไขเวลากำหนดในทุกชั้นตอน

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ความในมาตรา ๑๘๘ ควรบัญญัติแยกเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการตรวจสอบการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือการไต่สวนก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้สามารถดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ โดยให้เป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ หากจำกัดเวลาตามวรรคสอง ควรบัญญัติเทียบเคียงกับบทเฉพาะกาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งจะบัญญัติรองรับการดำเนินการที่ได้ดำเนินการไว้แล้ว หรือที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติไว้แล้ว “ให้ใช้ได้”

ในการนี้ หากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้การดำเนินการที่ดำเนินการมาแล้วใช้ได้ แต่การดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องใช้กรอบระยะเวลาตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้เปลี่ยนกระบวนการไปหลายประการ และด้วยข้อจำกัดด้านกรอบระยะเวลา อาจก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินการ ดังนั้น จึงควรตัดตอนการดำเนินการตามกฎหมายเก่าและกฎหมายใหม่ โดยปัจจุบันมีคดีค้างการพิจารณากว่า ๑๐,๐๐๐ เรื่อง และที่อยู่ระหว่างการไต่สวนกว่า ๒,๐๐๐ คดี ซึ่งสามารถกำหนดให้ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกี่ปีได้

(๒) กรณีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับพຽ່ງนี้ และมีผู้ร้องการดำเนินการต้องเข้าสู่กระบวนการใหม่ทั้งหมด แม้ว่าจะมีระเบียบหรือไม่มีระเบียบที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวหรือไม่ ในกรณีที่มีการดำเนินการที่แตกต่างจากกฎหมายเดิม เช่น ให้มีการไต่สวนเบื้องต้น การตรวจรับคำกล่าวหา และการไต่สวนโดยกรรมการไต่สวน แล้วแต่กรณี ย่อมมีการเปรียบเทียบเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ของกฎหมายเก่า ดังนั้น จึงต้องมีการตัดตอนกระบวนการทำงาน โดยอาจบัญญัติให้บรรดาเรื่องที่มีการกล่าวหาหรืออยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือแสวงหาข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน หรือการไต่สวน ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ เพื่อตอบโจทยัปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

(๓) ข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมของสำนักงาน ป.ป.ช. เกิดจากข้อกังวลในการดำเนินการ เพราะปัจจุบันคดีที่ค้างการพิจารณามีประมาณ ๑๕,๐๐๐ เรื่อง ซึ่งอาจได้รับผลกระทบ เนื่องจากตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ส่งผลกระทบในเรื่องรูปแบบการไต่สวนในรูปของคณะอนุกรรมการไต่สวนซึ่งไม่มีแล้ว แต่การดำเนินการในปัจจุบันยังคงดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการไต่สวนอยู่ หรือกรณีการมอบพนักงานไต่สวน ทั้งนี้ หากมิได้บัญญัติข้อยกเว้นให้ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วมีผลใช้บังคับอยู่ โดยให้นำความในมาตรา ๑๙๐ มาใช้บังคับ จะเห็นได้ว่า ต้องใช้บังคับ “เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้ง” กับรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินการในทันที เพราะองค์ประกอบของคณะทำงานในปัจจุบันกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีความแตกต่างกัน

(๔) หากตั้งสมมุติฐานโดยใช้แนวคิดให้มีการจัดระบบตามกฎหมายเก่าให้เข้าสู่ระบบของกฎหมายใหม่ การบัญญัติบทเฉพาะกาลในรูปแบบที่นำเสนอไม่สามารถดำเนินการได้ โดยควรบัญญัติในรูปแบบของการรองรับการดำเนินการตามกฎหมายเก่า หรือจะบัญญัติให้มีการเข้าสู่ระบบใหม่เลย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับมติที่ประชุมว่า จะใช้หลักการใดในการดำเนินการ

(๕) ความในมาตรา ๑๙๐ ตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. มีข้อกังวลเกี่ยวกับกฎหมายอนุบัญญัติที่บทเฉพาะกาลรองรับแต่เฉพาะ “เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งข้อเท็จจริงแล้ว ประเด็นหลักของเรื่องนี้ คือ หลักการใหม่ตามที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้ และเมื่อพิจารณาบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๑๘๘ ซึ่งบัญญัติให้การดำเนินการไต่สวนหรือการมีความเห็นในเรื่องคดีทั้งหมดที่ดำเนินการมาแล้ว ให้ถือว่าดำเนินการได้ต่อไปตามกฎหมายเดิม เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเห็นเป็นอย่างอื่น กล่าวคือ มีมติให้ดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้เปิดช่องอยู่แล้วว่า การดำเนินการใดที่ดำเนินการตามกฎหมายเดิมให้ใช้ได้ รวมถึงกฎหมายอนุบัญญัติที่จะนำมาใช้กับเรื่องนี้ก็ให้ใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้ง ตามความในมาตรา ๑๙๐ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการวิสามัญเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวสามารถดำเนินการต่อไปได้ ก็ไม่จำเป็นต้องบัญญัติเพิ่มเติม

(๖) ตามร่างมาตรา ๑๘๘ กรณีบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีไม่ว่าจะเป็นผู้ถูกร้อง ผู้ถูกกล่าวหา บุคคลเหล่านั้นสามารถยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้เกือบทุกคดีว่า ระเบียบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะกฎหมายมิได้มีผลใช้บังคับแล้ว ทั้งนี้ หากแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามร่างที่สำนักงาน ป.ป.ช. ยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมจะระบุชัดเจนว่า ให้มีบทเฉพาะกาลรองรับว่า “บรรดาระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับผู้เกี่ยวข้องอยู่ในคดียังคงมีผลบังคับใช้” ซึ่งต่อมาผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ยืนยันว่า แม้มิได้บัญญัติไว้ก็ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินการดังกล่าว

(๗) บทเฉพาะกาล ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ เคยมีประเด็นที่ศาลอุทธรณ์ยกคำร้องมาแล้ว เนื่องจากบทเฉพาะกาลที่เป็นบทบัญญัติแบ่งภารกิจงานของสำนักงาน ป.ป.ช. กับสำนักงานป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) โดยกำหนดว่าเรื่องที่ดำเนินการอยู่ก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ คือ ก่อนวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๔ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป ส่วนเรื่องที่อยู่ในอำนาจของ ป.ป.ท. บทเฉพาะกาลบัญญัติให้สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเป็นหลักการว่า คดีที่รับมาแล้วไม่ต้องส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้ ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนต่อไปจนเสร็จทุกเรื่อง ประเด็นปัญหา คือ เมื่อมีพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ การแบ่งหน้าที่และอำนาจของ ป.ป.ท. กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเห็นได้ว่า เรื่องดังกล่าวอยู่ในอำนาจของ ป.ป.ท. แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นหลักการว่าให้ ป.ป.ท. ดำเนินการต่อไป ในกรณีนี้ เมื่อคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จึงยกคำร้อง โดยวินิจฉัยว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้มีมติให้ไต่สวนต่อ แต่ในชั้นการพิจารณาของศาลฎีกาเห็นว่า การที่ดำเนินการต่อถือว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติให้ทำต่อไปแล้ว จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบ

(๘) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ความในมาตรา ๒ บัญญัติให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติในหมวด ๙/๒ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๒ ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับเป็นต้นไป ดังนั้น การบัญญัติให้กฎหมายมีผลใช้บังคับในวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว การออกกฎหมายอนุบัญญัติมักจะไม่ทันต่อเหตุการณ์ จึงอาจมีการขอเสนอให้ขยายวันใช้บังคับออกไปอีก ๙๐ หรือ ๑๘๐ วัน เพื่อให้มีระยะเวลาในการดำเนินการ และให้ใช้กฎหมายอนุบัญญัติเดิมไปพลางก่อน โดยกฎหมายอนุบัญญัติที่จะต้องมีการออกใหม่ทั้งหมด เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อเท็จจริง ระเบียบเกี่ยวกับการไต่สวนเบื้องต้น

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘๘ ในการดำเนินการตรวจรับคำกล่าวหา แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัย และการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ บรรดาที่ดำเนินการไปโดยชอบอยู่แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งบรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้วหรือเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติให้ยื่นคำร้องคำฟ้องต่อศาล หรือมอบอำนาจให้พนักงานไต่สวนหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทน หรืออยู่ระหว่างการดำเนินการส่งเรื่องให้อัยการสูงสุด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไว้แล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและพิพากษาของศาลสำหรับคดีที่ยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าคดีจะถึงที่สุด”

มาตรา ๑๘๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน หรือผู้ช่วยพนักงานไต่สวน อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ คงดำรงตำแหน่งดังกล่าวต่อไป แต่สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวซึ่งไม่มีคุณสมบัติตาม มาตรา ๑๓๙ (๑) จะต้องผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรเกี่ยวกับการไต่สวนและความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

ในวาระเริ่มแรกภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะคัดเลือกและแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสำเร็จปริญญาโททางกฎหมาย และรับราชการในสำนักงานมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือสำเร็จปริญญาตรีทางกฎหมายและรับราชการในสำนักงานมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี บรรดาที่ผ่านหลักสูตรตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานไต่สวน ก็ได้

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็น มาตรา ๑๓๙ ที่ตัดออกแล้ว ควรแก้ไขมาตรา ๑๘๘ ให้สอดคล้องกัน โดยต้องมีการออกระเบียบเรื่อง การบริหารงานภายในให้สอดคล้องกัน

กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า ต้องมุ่งเน้นเรื่องการนับระยะเวลาต่อเนื่อง เพราะคือประสบการณ์ของผู้ช่วยพนักงานไตสวนและพนักงานไตสวนที่ได้รับแต่งตั้งไว้ก่อนแล้ว เนื่องจากกรอบระยะเวลาการเลื่อนชั้น เช่น ผู้ช่วยพนักงานไตสวนจะนับระยะเวลากี่ปีจึงจะเป็นพนักงานไตสวน และพนักงานไตสวนจากระดับหนึ่งจะปรับขึ้นอีกระดับหนึ่งจะนับเมื่อใด ควรมีการนับระยะเวลาอันเป็นประสบการณ์เก่าเข้าไปด้วย ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญเห็นควรให้บัญญัติไว้ในกฎหมาย จึงควรตัดเรื่องระเบียบการบริหารงานบุคคลออกไป และตั้งข้อสังเกตให้มีการกำหนดกรอบระยะเวลาให้มีการเชื่อมต่อกับกฎหมายเดิม

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หรือผู้ช่วยพนักงานไตสวน อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ คงดำรงตำแหน่งดังกล่าวต่อไป แต่สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ซึ่งดำรงตำแหน่งในสาขากระบวนการยุติธรรม ซึ่งไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓๙ (๑) จะต้องผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรเกี่ยวกับการไตสวนและความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งเป็นผู้ช่วยพนักงานไตสวนหรือพนักงานไตสวน แล้วแต่กรณี

ในวาระเริ่มแรกภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะคัดเลือกและแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสำเร็จปริญญาโททางกฎหมาย และรับราชการในสำนักงานมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือสำเร็จปริญญาตรีทางกฎหมายและรับราชการในสำนักงานมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี บรรดาที่ผ่านหลักสูตรตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานไตสวน ก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งพนักงานไตสวนตามมาตรา ๑๓๙ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้นำระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานไตสวน หรือพนักงานไตสวนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๕ มาเป็นส่วนหนึ่งของระยะเวลาตามมาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๑๙๐

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๐ บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ

ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกมายกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง

การดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญที่ได้ดำเนินการไปแล้วโดยชอบก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้การดำเนินการดังกล่าวมีผลต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๐๐ ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๘ (๓) อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๔) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป

(๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป

(๖) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป

(๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

(๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๑๒๓ นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด กระสมตร และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจ

ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้น
ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ
รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ
หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือ
ผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะ
ที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ
หรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด **ในกรณีกำหนดดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนด
ระยะเวลาในกรณีปฏิบัติให้ถูกต้องไว้ตามสมควร**

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง
ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐ
ที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพ
ของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์
ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตาม
วรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ
เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้
จดทะเบียนสมรสด้วย **ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด**

**เจ้าพนักงานของรัฐมีลักษณะตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะ
ดังกล่าวภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่เข้ารับดำรงตำแหน่ง**

มาตรา ๑๒๔ ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่ง
ระดับสูงและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด **สรรสมรส
ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง** ดำเนินการใดตามมาตรา ๑๒๓ (๔)
ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕**

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติในหมวด ๘/๒ กรรมการป้องกันและ
ปราบปราม การทุจริตประจำจังหวัด ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับเป็นต้นไป

มาตรา ๗๒ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการวางระเบียบตามมาตรา ๑๐๓/๓ กำหนด หลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๐๓/๗ และดำเนินการตามมาตรา ๑๐๓/๘ ให้แล้วเสร็จภายใน กำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการกำหนด ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อดำเนินการ ให้เป็นไปตาม อำนาจหน้าที่ นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการให้ แล้วเสร็จโดยเร็ว

ประเด็นอภิปราย

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) สำนักงาน ป.ป.ช. ควรตรวจสอบมาตราที่สมควรมีบทชะลอการบังคับใช้ กฎหมาย เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญว่า มาตราใด หรือหมวดใดที่สมควร ให้มีผลใช้บังคับภายหลังจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ หรือควรมี มาตรการเร่งรัดในการออกกฎหมายอนุบัญญัติหรือไม่

(๒) ควรมีการระบุมตราที่จะต้องมีการออกกฎหมายอนุบัญญัติซึ่งต้องขอขยาย วันบังคับใช้ตามมาตรา ๒ ซึ่งสามารถบัญญัติยกเว้นได้โดยไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล ทั้งนี้ อาจต้องใช้ระยะเวลาประมาณ ๙๐ วัน แต่ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่กระทบกับเรื่องการทำงาน ปกติ เช่น เรื่องคดี เป็นต้น

(๓) บทเฉพาะกาลที่เป็นมาตรการเร่งรัดจะมีได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒ เพราะ มาตรา ๒ คือวันบังคับใช้กฎหมาย จะมีรูปแบบ เช่น บังคับใช้ทันที หรือบังคับใช้ถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น ทั้งนี้ สำหรับกฎหมายอนุบัญญัติใดที่ยังไม่ได้ประกาศใช้ย่อมไม่มีสภาพ บังคับอยู่แล้ว

ข้อพิจารณา คือ เรื่องใดเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะใช้ในการทำงาน สำนักงาน ป.ป.ช. ต้องเร่งรัดการดำเนินการ เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการไต่สวน การประชุมกรรมการ เพราะไม่ต้องผ่าน การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. สามารถยกร่างไว้ได้เลย เมื่อร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับสามารถเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้มีมติรับรองได้เลย ทั้งนี้ ในกรณีที่บัญญัติให้มีผลใช้บังคับเพื่อพ้น ๙๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก็จะเป็น ระยะเวลาสำหรับการเตรียมกฎหมายอนุบัญญัติ โดยไม่จำเป็นต้องบัญญัติมาตราใดไว้ เป็นการเฉพาะที่จะขอขยายระยะเวลา

ในกรณีการบัญญัติบทเฉพาะกาลเพื่อเป็นบทเร่งรัดการออกกฎหมายอนุบัญญัติ ซึ่งมีได้อยู่ในมาตรา ๒ การบัญญัติบทเร่งรัดดังกล่าวบัญญัติขึ้นเพื่อเร่งรัดให้หน่วยงานเร่งดำเนินการ ออกกฎหมายอนุบัญญัติภายในกรอบระยะเวลาที่บัญญัติไว้ โดยเริ่มนับเมื่อร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลบังคับใช้แล้ว

ทั้งนี้ ภายหลังจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติให้ประกาศร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นกฎหมาย จะใช้ระยะเวลาประมาณ ๓ เดือนในการโปรดเกล้าฯ และ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๔) หากบัญญัติมาตรการเร่งรัด โดยอาจบัญญัติให้ออกกฎหมายอนุบัญญัติ อาทิระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่ง ที่ต้องออกภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ จะต้องมีการเร่งรัดการดำเนินการสำหรับเรื่องที่ต้องดำเนินการก่อน เช่น การไต่สวน เป็นต้น

(๕) การชะลอการบังคับใช้แบบระบุเลขมาตรา หมายถึง ความในมาตรานั้น จะไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้เลย ไม่ใช่เพียงการรอการออกระเบียบ ดังนั้น การกำหนดให้ชะลอการบังคับใช้มาตรา ๔๗ หรือมาตรา ๔๘ อาจจะก่อให้เกิดประเด็นยุ่งยาก และไม่สามารถดำเนินการไต่สวนได้

(๖) การดำเนินการในบางมาตรามีความต้องการจะให้อำนาจดำเนินการได้ทันที เมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่การดำเนินการในบางเรื่องต้องมีกฎหมายอนุบัญญัติบังคับใช้ก่อน เพราะยังไม่เคยมีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว จึงต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร ซึ่งมี ๒ แนวคิดที่จะต้องพิจารณา คือ จำเป็นจะต้องมีมาตรการเร่งรัดหรือไม่ หรือควรใช้บทบังคับใช้กฎหมาย โดยให้ใช้บังคับในทันที เพื่อเป็นการเร่งรัดการดำเนินการ ทั้งนี้ ในส่วนของการดำเนินการที่มีกฎหมายอนุบัญญัติใช้บังคับอยู่แล้ว สามารถดำเนินการได้โดยอัตโนมัติ และอาจไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ

(๗) บทบัญญัติมาตรา ๗๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นมาตรการเร่งรัด ซึ่งจากการตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทุกฉบับไม่มีการบัญญัติไว้ ซึ่งการมีมาตรการเร่งรัด หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาดังกล่าว ต้องรายงานต่อคณะรัฐมนตรี

(๘) มาตรา ๑๒๓ วรรคสี่ ได้กำหนดไว้แล้วว่า เจ้าพนักงานของรัฐต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะต้องห้ามภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่เข้ารับดำรงตำแหน่ง

ส่วนคำว่า “เจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด” ปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดไว้แล้วบางส่วน เช่น นายกรัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น โดยความในมาตรา ๑๙๐ ได้รองรับให้ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไป

ในการนี้ กรรมการ ป.ป.ช. กับผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ เมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับต้องปฏิบัติตามในทันที ทั้งนี้ ได้บัญญัติคำว่า “นับแต่วันที่เข้ารับดำรงตำแหน่ง” มิใช่ “นับแต่วันที่กฎหมายมีผลบังคับใช้” ดังนั้น บุคคลที่ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๒๓ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับต้องมีบทเฉพาะกาลรองรับ

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) บทเฉพาะกาลที่รองรับมติและการดำเนินการใด ๆ ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมถึงกฎหมายอนุบัญญัติ เพื่อให้การดำเนินการต่อไปไม่เกิดช่องว่างของกฎหมาย ในภาพรวมมีประเด็นการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งอยู่ระหว่างการตรวจสอบเลขมาตราที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรา ๔๘ ตรวจสอบข้อเท็จจริง เรื่องการไต่สวนเบื้องต้น และการไต่สวน รวมถึงการบริหารบุคคล

(๒) หากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้แล้ว ประเด็นปัญหาเรื่องเงื่อนไขที่จะต้องมียกบังคับใช้เลย การรับเรื่องใหม่เข้าสู่ระบบของสำนักงาน หรือหน่วยงานที่รับเรื่องต้องส่งต่อจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเป็นตามระเบียบการรับเรื่องใหม่ และกรอบระยะเวลาจะต้องดำเนินการ ดังนั้น จึงขอให้มีการทบทวนระยะเวลาบังคับใช้กฎหมายไว้ก่อน เพื่อออกกฎหมายอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

(๓) ประเด็นพิจารณาเรื่องวันใช้บังคับ กรณีให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป หรือให้ใช้บังคับเพื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป หากพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ จะแบ่งการบังคับใช้ออกเป็น ๓ เรื่อง คือ (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (๒) บทบัญญัติในหมวด ๙/๒ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๒ ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับเป็นต้นไป (๓) การออกกฎหมายอนุบัญญัติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ดังนั้น หากบัญญัติไว้แต่เฉพาะมาตราวันใช้บังคับก็จะเป็นการบังคับให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน

(๔) ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากประกาศในราชกิจจานุเบกษาบังคับใช้แล้ว ระยะเวลาในการดำเนินการเริ่มนับทันที คือ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑ ซึ่งเป็นกรอบระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเร่งดำเนินการ ทั้งนี้ หากขยายระยะเวลาการออกระเบียบของ ๔ มาตราดังกล่าวข้างต้นออกไปอีก ๙๐ วัน นั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการออกระเบียบดังกล่าว สามารถใช้ระเบียบที่เคยปฏิบัติตามกฎหมายเดิมไปพลางก่อนได้

(๕) ความในมาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๔ เมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาจะเกิดปัญหาเพราะตำแหน่ง “กรรมการ” ยังไม่ได้กำหนดไว้ และมีตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องกำหนดเพิ่มเติมด้วย หรือกรณี “จำนวนหุ้น” ที่บังคับโดยตำแหน่ง

(๖) สำหรับคดีของคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) หากพิจารณาความในมาตรา ๑๙๐ สามารถตีความรองรับคดีที่ คตส. ดำเนินการให้มีผลต่อเนื่องได้

(๗) ความในมาตรา ๑๒๓ (๒) หากตัดคำว่า “ไม่” ออก คือ จำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดว่า “ห้ามเกิน” ย่อมไม่เป็นการกระทำความผิดใช่หรือไม่ แต่เมื่อมีการบัญญัติคำว่า “ไม่เกิน” ผลของการใช้ถ้อยคำ คือ ถ้าไม่กำหนดข้อยกเว้นถือว่าการถือหุนดังกล่าวเป็นความผิด

กรณีการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) การขยายวันใช้บังคับอันเนื่องมาจากเป็นกรณีใหม่ที่เกิดขึ้นตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อาทิ การเปิดเผยข้อมูลบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง กับ (๘) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลจะดำเนินการแต่เฉพาะตำแหน่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น นักการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลของผู้บริหารสูงสุดกับผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งต้องมีระเบียบเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลก่อน เช่น เปิดเผยที่ใด ณ จังหวัดหรืออำเภอ เป็นต้น รวมทั้งกรณีสิ่งที่ต้องปกปิดโดยอัตโนมัติก็ต้องกำหนดไว้ด้วย ซึ่งแต่เดิมเจ้าของข้อมูลต้องการให้ปกปิดเรื่องใดต้องยื่นคำร้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ดังนั้น จึงต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการพอสมควร

(๒) การออกกฎหมายอนุบัญญัติปรากฏในหลายมาตรา ซึ่งปรากฏคำว่า “ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด” เช่น มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ เป็นต้น ทั้งนี้ ในภาพรวมควรใช้ระยะเวลาประมาณ ๙๐ วันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ตัวอย่างที่จะต้องมีการพิจารณา เช่น ความในมาตรา ๖๔ บัญญัติว่า “ตามหลักเกณฑ์และวิธีการภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด” การดำเนินการดังกล่าวจะเรียกว่าเป็น “มติหรือประกาศ”

(๓) ข้อพิจารณาเบื้องต้นเห็นควรขยายวันใช้บังคับออกไป ๙๐ วัน สามารถขยายเป็น ๑๒๐ วัน ได้หรือไม่ เพราะต้องมีการดำเนินการในหลายเรื่อง โดยระหว่างรอการประกาศในราชกิจจานุเบกษาจะเร่งรัดการดำเนินการออกกฎหมายอนุบัญญัติที่จำเป็นต่อการดำเนินการก่อนเพื่อมิให้กระบวนการไต่สวนต้องหยุดชะงัก

(๔) กรณีความในมาตรา ๑๒๔ เป็นบทบัญญัติใหม่ โดยต้องห้ามมีผลประโยชน์ขัดกันภายใน ๒ ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง หากเป็นตำแหน่งเดิมย่อมไม่มีปัญหา แต่หากเป็นตำแหน่งใหม่แล้วบุคคลดังกล่าวไม่ทราบว่าถูกบังคับใช้กฎหมายอาจเกิดปัญหาได้

(๕) ความในมาตรา ๑๒๔ หมายความว่า ไม่ใช่บังคับกับบุคคลที่พ้นตำแหน่งไปแล้ว ก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับทุกกรณี ไม่ว่าจะเกิน ๒ ปี หรือไม่เกิน ๒ ปี ซึ่งเป็นการบังคับที่กลับกัน

กรรมวิธีการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง ต้องเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ต้องมีการออกกระเปียบ ซึ่งต้องมีวิธีการขั้นตอน และกระบวนการ

(๒) มาตราตัวอย่างที่ควรชะลอการบังคับใช้กฎหมายจนกว่าจะมีการออกกฎหมายอนุบัญญัติ เช่น ความในมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ ซึ่งเป็นเรื่องกระบวนการไต่สวน โดยให้ใช้กฎหมายอนุบัญญัติเฝ้าไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการออกกระเปียบที่เกี่ยวข้องภายใน ๙๐ วัน

(๓) กรณีกระบวนการไต่สวนกับการตรวจสอบเบื้องต้นซึ่งมีประมาณ ๑๒ มาตรา ขอเสนอให้มีบทหน่วงระยะเวลาการใช้บังคับกฎหมายออกไปอีก ๙๐ วัน

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญได้ชี้แจงว่า จากการตรวจสอบเบื้องต้นการออกกระเปียบจะปรากฏในมาตราต่าง ๆ อาทิ

- (๑) มาตรา ๓๓ ระเบียบว่าด้วยการจ้างที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
- (๒) มาตรา ๓๓/๑ ระเบียบเกี่ยวกับการทำลายข้อมูลข่าวสารที่ได้มาในทางลับ
- (๓) มาตรา ๓๗/๑ และมาตรา ๓๙ ระเบียบว่าด้วยการว่าความ
- (๔) มาตรา ๕๓ จากการตรวจสอบเบื้องต้นอาจออกกระเปียบเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบเบื้องต้น
- (๕) มาตรา ๘๐ การแต่งตั้งทนายความ
- (๖) มาตรา ๘๔/๑ ว่าด้วยการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สิน ค่าตอบแทน
- (๗) มาตรา ๑๒๑ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงานบุคคล กรณีที่ถูกไล่ออกหรือถูกถอดถอน ซึ่งจะต้องมีเรื่องค่าตอบแทน ค่าชดเชย
- (๘) มาตรา ๑๓๒/๑ ระเบียบว่าด้วยการออกเงินรางวัลจากการชี้เบาะแส
- (๙) มาตรา ๑๓๗ ระเบียบการเก็บรักษาพยาบาลหลักฐาน ระเบียบแต่งตั้งคณะกรรมการ ระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเบี้ยประชุม
- (๑๐) มาตรา ๑๓๗/๑ ระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลทั้งหมด
- (๑๑) มาตรา ๑๓๘ ระเบียบว่าด้วยเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง
- (๑๒) มาตรา ๑๔๓ ระเบียบการประเมินเลขาธิการ ระเบียบว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอน
- (๑๓) มาตรา ๑๔๙/๑ ระเบียบว่าด้วยมาตรการเรื่องดูแลอาวุธปืน
- (๑๔) มาตรา ๑๕๐ ระเบียบการมอบหมายงานแก่พนักงานเจ้าหน้าที่
- (๑๕) มาตรา ๑๕๖ ระเบียบการรับเงิน การจ่ายเงิน
- (๑๖) มาตรา ๑๕๗ ระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ทั้งนี้ กรณีที่ต้องมีการออกหลักเกณฑ์และวิธีการ มีจำนวน ๑๑ เรื่อง ดังนี้

- (๑) เรื่องวิธีการประชุมของคณะกรรมการ
- (๒) เรื่องมาตรการการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ
- (๓) เรื่องการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ
- (๔) เรื่องการไต่สวน
- (๕) เรื่องการตรวจสอบ สืบสวน สอบสวน
- (๖) เรื่องการมอบหมายหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการ
- (๗) เรื่องการจัดทำการแจ้งข้อกล่าวหา
- (๘) เรื่องการชี้แจงข้อกล่าวหา
- (๙) เรื่องการจ่ายเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก
- (๑๐) เรื่ององค์กรกลางบริหารงานบุคคล
- (๑๑) เรื่องเกี่ยวกับเงินกองทุน

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า

(๑) จากการตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะไม่มีมาตรการเร่งรัดกฎหมายอนุบัญญัติ เนื่องจาก กรธ. เห็นว่าการดำเนินการทุกอย่างที่กำหนดไว้ควรถูกนำไปปฏิบัติทันที ทั้งนี้ เฉพาะประเด็นที่ยังไม่ปฏิบัติหรือยังปฏิบัติไม่ได้อันเนื่องมาจากการต้องมีการออกกฎหมายอนุบัญญัตินั้น หากจะต้องดำเนินการในส่วนใดไปพลางก่อนจะต้องกำหนดให้ชัดเจนในกฎหมาย

(๒) ในกรณีที่กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระหรือเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกาศกำหนด ที่เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท จำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดตามมาตรา ๑๒๓ (๒) และ (๓) ในระหว่างที่ยังไม่มีการออกประกาศในข้อเท็จจริงต้องใช้คำว่า “ในระหว่างที่ยังไม่มีการออกประกาศให้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนการถือหุ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรียมาใช้บังคับกับกรรมการโดยอนุโลม” จนกว่าจะมีการออกประกาศตามมาตรา ๑๒๓ (๒) และ (๓) ดังกล่าว

การนับระยะเวลาตามมาตรา ๑๒๓ วรรคสี่ สำหรับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งให้นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับไปอีก ๓๐ วัน เพราะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๑๙๐/๑

คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๑๙๐/๑ บรรดาเรื่องกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กระทำทุจริตต่อหน้าที่กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ในภาครัฐ ดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้แล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติมาตรการของ ฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จนกว่าจะได้มี การมอบหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

บรรดาเรื่องกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กระทำทุจริตต่อหน้าที่ กระทำผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการทางวินัย หรือดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ หรือส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา แล้วแต่กรณี ไว้แล้ว หรือกรณีที่พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๘๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไป

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า ความในวรรคหนึ่งเป็นเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งให้ ป.ป.ท. ดำเนินการ แต่ยังมีเรื่องที่จะส่งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ดำเนินการด้วย และเรื่องที่จะส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา หรือเรื่องที่จะส่งให้พนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์ไว้แล้ว มีการส่งฝากขังที่ศาล แล้วแจ้งกลับมาตามมาตรา ๘๙/๑ ซึ่งเรื่องเหล่านี้ยังค้างการดำเนินการอยู่ จึงควรบัญญัติให้ ครอบคลุมถึงเช่นเดียวกับกรณีของ ป.ป.ท.

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า

(๑) ความในมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง จะเป็นบทกวาดในทุกเรื่อง โดยให้ดำเนินการ ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพียงแต่กรณี ของ ป.ป.ท. มีความต้องการให้บัญญัติให้ชัดเจนว่า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถดำเนินการ ต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ จนกว่าจะมีการมอบหมายให้ดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งมีเงื่อนไขพิเศษ

(๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติบทเฉพาะกาลที่สามารถ วางกรอบได้แต่เฉพาะการดำเนินการภายในขององค์กร การดำเนินการที่มีความคาบเกี่ยวกัน ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ แต่กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อื่นแล้ว จึงเป็นการพัฒนาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ย่อมต้องดำเนินการตาม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คือ ต้องดำเนินการตามระบบใหม่

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) กรณีพนักงานสอบสวนจะต้องตรวจสอบรายงานก่อนส่งพนักงานอัยการฟ้อง แต่หากที่ประชุมเห็นว่า ควรจะต้องรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบด้วย หรือเห็นควรว่า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเรียกสำนวนกลับมาดำเนินการเองก็สามารถดำเนินการได้ เพราะร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการได้ ทั้งเรื่องวินัยและพนักงานสอบสวน

(๒) กรณีการทบทวน หากอยู่ระหว่างการดำเนินการและยังไม่ถึงที่สุด บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมายได้ การไปจำกัดสิทธิย่อมไม่สามารถดำเนินการได้

กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็น ว่า กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องไปที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ แต่งตั้ง กรณีตัวอย่าง นาย ก. ถูกสั่งลงโทษแล้ว แต่ยังไม่มีการออกคำสั่ง โดยเป็นกรณีที่ต้นสังกัดอาจจะไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ต้องลงโทษตามสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้นสังกัดมีสิทธิที่จะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญที่สามารถขอให้ทบทวนได้ โดยนาย ก. อาจมีข้อมูลหรือเอกสารใหม่สามารถดำเนินการเสนอให้ทบทวนได้ แต่กรณีที่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของ ป.ป.ท. กฎหมายมิได้ให้อำนาจหน่วยงานต้นสังกัดในการทบทวน

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๙๐/๑ ดังนี้

มาตรา ๑๙๐/๑ บรรดาเรื่องกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กระทำทุจริตต่อหน้าที่ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ ดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้แล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติมาตรการของ ฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จนกว่าจะได้ มีการมอบหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๙๐/๒

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๑๙๐/๒ ในการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. มาตรา ๑๓๗/๑ ให้นำบรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการพลเรือน แล้วแต่กรณี หรือมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังมีผลใช้บังคับต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกมายกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง

การได้รับเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นตามมาตรา ๑๓๗/๑ (๑) ในระหว่างที่ยังมิได้มีการออกระเบียบหรือประกาศดังกล่าวให้นำบรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการพลเรือน แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกมายกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๓๗/๑ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคล และมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดแบ่งส่วนงานภายในของสำนักงาน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนหรือสิทธิและประโยชน์อื่นของเลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การโอน การถอดถอน คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการสอบสวนทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ และการอื่นใดอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับเลขาธิการและข้าราชการของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างพนักงานราชการและลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การรักษาราชการแทน การปฏิบัติราชการแทน และการรักษาการในตำแหน่งของข้าราชการของสำนักงาน

(๕) วันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี และวันหยุดราชการประจำปี

(๖) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของกรรมการ เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๗) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๘) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงาน

ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามระเบียบหรือประกาศที่ออกตามวรรคหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. เรียกโดยย่อว่า “ก.ป.ป.ช.” ประกอบด้วย คณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีกรรมการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจาก

บุคคลภายนอกด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลและด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านการงบประมาณ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งจำนวนไม่เกินสามคน และให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ อาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่จำนวนไม่เกินสามคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ให้คณะกรรมการองค์การกลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการใดๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งทำหน้าที่ในฐานะคณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการองค์การกลางบริหารงานบุคคล และคณะอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับ ก.พ. หรือ อ.ก.พ. วิสามัญแล้วแต่กรณี

ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับ โดยอนุโลม คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึง “คณะกรรมการองค์การกลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช.” และคำว่า “ส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึง “สำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๑๓๘ ข้าราชการสำนักงาน ได้แก่ บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้าราชการสำนักงานเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๑๑ อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.ให้นำกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๗๐ ในระหว่างที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมิได้มีการจัดตำแหน่งข้าราชการเพื่อให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้นำบัญชีเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) เนื่องจากมีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๓๗/๑ ดังนั้น บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติเกี่ยวกับเรื่องการบริหารงานบุคคลที่เดิมเป็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์กรกลาง บทเฉพาะกาลในมาตรา ๑๔๐/๒ จึงบัญญัติขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ต่อไปได้จนกว่าจะมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ทั้งนี้ ขอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง โดยตัดคำว่า “ในการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช.” รวมทั้งขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำให้ชัดเจนเกี่ยวกับกรณีที่ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติ ตามมาตรา ๑๓๗/๑

(๒) ตามมาตรา ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง การให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ให้นำกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งการได้รับเงินเดือน เงินพิเศษ สำหรับตำแหน่งและค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นในระหว่างที่ยังมิได้มีการออกระเบียบหรือประกาศ ให้นำบรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับ

(๓) กรณีสิทธิประโยชน์ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. อาทิ บรรดาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. การนับระยะเวลาต่อเนื่องจะบัญญัติไว้ที่ใด

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) มีข้อห่วงใยว่า ความในมาตรา ๑๓๗/๑ วรรคสอง กรณีผู้ทรงคุณวุฒิ โดยระเบียบต่าง ๆ ที่ออกมาโดยไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิจะใช้บังคับไม่ได้ จึงต้องมีบทเฉพาะกาลรองรับไว้

(๒) การจ่ายเงินเดือนของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ปรากฏในมาตรา ๑๓๘ วรรคสาม ซึ่งบัญญัติให้การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด ดังนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบจะต้องมีบทเฉพาะกาลรองรับ

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ความในมาตรา ๑๔๐/๒ กรณีที่อยู่ระหว่างการออกระเบียบเกี่ยวกับเงินเดือน และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้รับเงินเดือนหรือไม่ เพราะแต่เดิมเงินเดือนจะจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารข้าราชการ

พลเรือน ซึ่งเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ดังนั้น การบัญญัติความในมาตรา ๑๙๐/๒ ให้จ่ายเงินเดือนตามกฎหมายระดับอนุบัญญัติจะครอบคลุมหรือไม่ จำเป็นจะต้องมีบทเฉพาะกาลรองรับรอยต่อของการบังคับใช้กฎหมายหรือไม่

(๒) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๗๐ ได้บัญญัติบทเฉพาะกาลเพื่อนำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลมในระหว่างที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมิได้มีการจัดทำร่างข้าราชการเพื่อให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) เพื่อป้องกันปัญหาช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมาย ควรบัญญัติในลักษณะว่าในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบเกี่ยวกับเงินเดือนให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับ โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ยังคงได้รับเงินเดือนตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนกว่าจะมีการออกระเบียบตามมาตรา ๑๓๗

(๒) กรณีเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามบทเฉพาะกาลยังมิได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ แต่ความในมาตรา ๑๙๐ ได้บัญญัติให้บรรดากฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่ยังใช้บังคับอยู่ให้นำมาใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยส่วนตัวเห็นว่าครอบคลุมแล้ว ทั้งนี้ หากเห็นว่ายังไม่ครอบคลุม สามารถบัญญัติเพิ่มความเป็นวรรคสาม โดยให้ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. มีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่มพิเศษ ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์อื่นตามที่ได้รับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จนกว่าจะมีการออกระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๓) เพื่อความชัดเจนความในวรรคสองควรเพิ่มคำว่า “ให้ข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงาน ป.ป.ช. มีสิทธิได้รับเงินเดือน...”

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญได้ชี้แจงว่า คำว่า “สำนักงาน ป.ป.ช.” หากบัญญัติในส่วนของบทเฉพาะกาลควรใช้คำเต็ม คือ “สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า ความตอนต้นใช้คำว่า “ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบ...” คือ การไม่มีระเบียบ แต่ความตอนท้ายใช้คำว่า “มิได้มีการออก” จะเห็นได้ว่า มีการใช้คำว่า “มิ” กับ “ไม่” ซึ่งควรใช้คำเดียวกัน

ทั้งนี้ มีการใช้คำที่ต่างกัน คือ “ในระหว่างที่ยังไม่มีการออกระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งให้น่า...” จนกว่าจะมีการออก “ระเบียบกับประกาศ” หมายถึง ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะมีการออกกฎหมายอนุบัญญัติโดยการออกระเบียบ กับประกาศเท่านั้นใช่หรือไม่

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๙๐/๒ ดังนี้

“มาตรา ๑๙๐/๒ ในการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการองค์กลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. มาตรา ๑๓๗/๑ ให้นำบรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการพลเรือน แล้วแต่กรณี หรือมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังมีผลใช้บังคับต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกมา ยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง

การได้รับเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นตามมาตรา ๑๓๗/๑ (๑) ในระหว่างที่ยังมิได้มีการออกระเบียบหรือประกาศดังกล่าว ให้นำบรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการพลเรือน แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกมา ยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง”

มาตรา ๑๙๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๑ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้ถือว่าอ้างถึงเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๓๑ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงกรมอัยการ อธิบดีกรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ และผู้ตรวจราชการอัยการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด และผู้ตรวจการอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

..... ฯลฯ.....

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๑๙๑ เป็นบทบัญญัติเพื่อรองรับกฎหมายต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และมีการกล่าวถึง “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ซึ่งแต่เดิมคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” จะมีความหมายที่กว้างกว่าคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ทั้งนี้ จากการตรวจสอบกฎหมายอื่นที่มีการบัญญัติคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ปรากฏในพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีบทนิยามศัพท์คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงจำเป็นต้องบัญญัติเฉพาะกาลให้กฎหมายดังกล่าวหมายถึง “เจ้าพนักงานของรัฐ” ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ในพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้บัญญัติ “พ.ศ.” ไว้ จึงบัญญัติให้สอดคล้องกัน

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า มีข้อสังเกตว่า ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ บัญญัติไว้แตกต่างจากมาตรา ๑๙๑ โดยบัญญัติให้กฎหมายใดก็ตามที่เคยกล่าวถึง “อธิบดีกรมอัยการ” ให้หมายถึง “อัยการสูงสุด” จึงมีความหมายต่างกับการบัญญัติความในมาตรา ๑๙๑ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายว่า ยังบังคับใช้แต่เฉพาะการรองรับกฎหมายเดิมหรือการดำเนินการตามกฎหมายเดิมที่บัญญัติถึง “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ให้หมายถึง “เจ้าพนักงานของรัฐ” ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เท่านั้นหรือไม่ หรือจะหมายความรวมถึงการใช้ในกฎหมายอื่นด้วย

๓.๒ ข้อสังเกตท้ายรายงานของคณะกรรมการการ

ที่ประชุมได้พิจารณาร่างข้อสังเกตท้ายรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ โดยมีมติเห็นชอบในหลักการและมีการอภิปรายแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญได้ชี้แจงว่า ตามที่นายปกรณ์ นิลประพันธ์ กรรมการ ได้เสนอร่างข้อสังเกตท้ายรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญในส่วนของ “เหตุผล” ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยกำหนดให้นำเรื่องการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติลักษณะต้องห้ามขึ้นก่อน ส่วนประเด็นเรื่องประสิทธิผลตามที่ประชุมเคยมีมติให้เพิ่มเติมจะนำมากำหนดไว้ในส่วนหลัง รวมทั้งเพิ่มบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๓ ที่บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยจัดให้มีมาตรการและกลไกเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเข้มงวด ซึ่งตัดคำว่า “และประพฤติมิชอบ” ออก

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า ที่ประชุมได้วางหลักการว่าจะไม่นำเรื่องคุณสมบัติที่เปลี่ยนแปลงมากำหนดไว้ก่อน และต้องการให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของกฎหมาย รวมทั้งการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๓

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมข้อสังเกตท้ายรายงานของคณะกรรมการการเป็นดังนี้

“คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. เห็นควรตั้งข้อสังเกตเพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ดังนี้

๙.๑ สืบเนื่องจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มีหลักการสำคัญอยู่ ๓ ประการที่จะต้องพิจารณา และควรนำมากำหนดเป็นเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ

๙.๑.๑ รัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ องค์การอิสระ กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) โดยมีหน้าที่และอำนาจจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม และได้เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๙.๑.๒ รัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๖๓ กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งได้นำมาบัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยแล้ว

๙.๑.๓ รัฐธรรมนูญ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ที่บัญญัติให้ต้องมีการปฏิรูปทั้งด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดดุลยภาพในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรม รวมทั้งอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม

ดังนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงขอตั้งข้อสังเกตแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังนี้

“เหตุผล

เนื่องด้วยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม สรรพคุณตำแหน่ง และบัญญัติหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ **ประกอบกับรัฐธรรมนูญได้บัญญัติในการจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล** เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม รวมทั้งได้เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ตลอดจนวาระการดำรงตำแหน่งไว้ อีกทั้งได้บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวดตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญ จึงเป็นการสมควรบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

๙.๒ ในการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การพิจารณาของคณะกรรมการสรรหาที่นอกเหนือจากความรู้ความสามารถด้านกฎหมายแล้ว ควรพิจารณาความรู้และประสบการณ์ด้านปรัชญา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของไทย รวมถึงค่านิยมหรือหลักธรรมาภิบาล อันเป็นที่ประจักษ์ที่จะยังประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีเป็นส่วนประกอบด้วย

๙.๓ การจัดทำรายงานประจำปีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๘/๑ ควรคำนึงถึงมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่ต้องพัฒนาอย่างรอบด้านและต่อเนื่องในการพัฒนาองค์กรให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลด้วย ทั้งนี้ การประกาศหรือเผยแพร่รายงานดังกล่าวให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปนั้น คำว่า “ประชาชนทั่วไป” มีความหมายรวมถึงคนพิการ ผู้สูงอายุ หรือผู้ด้อยโอกาสด้วย

๙.๔ การจัดทำคู่มือตามมาตรา ๖๑ วรรคสาม ควรกำหนดไว้ในคู่มือด้วยว่า ข้อปฏิบัติของ “พนักงานสอบสวน” ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงแห่งคดี รวมทั้งพิสูจน์ความบริสุทธิ์และความผิดของผู้ถูกกล่าวหาด้วย

๙.๕ เพื่อเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติตามมาตรา ๙๕ อันอยู่ในอำนาจศาลทหารนั้น อัยการสูงสุด หัวหน้าอัยการทหาร และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรทำความตกลงร่วมกัน

เพื่อบูรณาการการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้สัมฤทธิ์ผล ทั้งการสั่งฟ้องคดี การฟ้องคดี และแก้ไขข้อไม่สมบูรณ์แห่งคดี

๙.๖ การกำหนดระยะเวลาการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือ การเปิดเผยที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูล ซึ่งต้องดำเนินการลบหรือตัดทอนหรือ ทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลนั้นก่อนการเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป โดยแจ้งให้ผู้ยื่นทราบถึงการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๐๔ นั้น ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะประกาศกำหนด ควรมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมด้วย

๙.๗ การออกระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเบี้ยประชุมของคณะกรรมการไต่สวน คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะบุคคลตามมาตรา ๑๓๗ (๑๔) และ (๑๕) ควรวางกรอบ อัตราค่าเบี้ยประชุมให้เหมาะสม และควรกำหนดจำนวนครั้งในการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมในแต่ละคณะ รวมทั้งกำหนดกรอบการเบิกจ่ายในแต่ละเดือน ทั้งนี้ การวางระเบียบดังกล่าวควรผ่านความเห็นชอบ ของกระทรวงการคลังก่อน

๙.๘ ตามมาตรา ๑๓๗/๑ การจัดทำระเบียบหรือประกาศอันเกี่ยวเนื่องกับ อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนหรือสิทธิและประโยชน์อื่นของ บุคลากรสำนักงาน ป.ป.ช. ควรมีหลักประกันพอสมควร โดยการกำหนดอัตราเงินเดือน เงินเพิ่ม พิเศษ และค่าตอบแทนของบุคลากรควรสามารถเทียบเคียงได้กับข้าราชการประเภทอื่นซึ่งปฏิบัติ หน้าที่ในทำนองเดียวกัน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

- กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

มติที่ประชุม : ที่ประชุมมีมตินัดประชุมครั้งต่อไป

๔.๑ ครั้งที่ ๒๓ วันอังคารที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการ หมายเลข ๓๑๐ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา เป็นต้นไป พิจารณาข้อสังเกตของ คณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ถ้ามี)

๔.๒ ครั้งที่ ๒๔ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการ หมายเลข ๒๑๙ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา เป็นต้นไป พิจารณารับรองบันทึก การประชุมและเตรียมความพร้อม

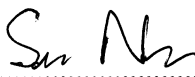
เมื่อจบระเบียบวาระการประชุมแล้ว พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร ประธาน
คณะกรรมการการวิสามัญ กล่าวขอบคุณกรรมการการวิสามัญและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและ
กล่าวปิดประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๙.๔๕ นาฬิกา

ขอรับรองว่าได้มีการประชุมคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ครั้งที่ ๒๒ ในวันจันทร์ที่
๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ จริง

..... ผู้จัดบันทึกการประชุม
(นางธัญญา ศรีสุพรรณ)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ

..... ทาน
(นางสาวสุพร นิลทัพ)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการวิสามัญ ๓
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ

..... ทราบ
(นายดิเรก จันทรอินทร์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

.....   ทราบ
(นายสุรัตน์ หวังต่อลาภ)

รองเลขาธิการวุฒิสภา